

KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

EN NAROD!
EN VODJA!
ENA EVROPA!

Naročniki revije **park** so tudi podjetja:

ABC Cibic Novo mesto d.o.o.
projektiranje, svetovanje, nadzor
Novi trg 1, Novo mesto
tel.: 07 33 70 320

ID - interier design d.o.o.
Arhitektura & design
Germova u. 3, Novo mesto

WWW.Luminus.si

PEGAS
MEDNARODNI TRANSPORTI
Turkova 2, 8000 Novo mesto
Tel.: 07 33 21 308

zavarovalnica tilia d.d.
Novo mesto

Elica Križ s.p.
Pridobivanje upravne in gradbene dokumentacije
Ljubljanska cesta 4, Novo mesto
tel.: 07 33 24 851

MAJCEN
Novo mesto
Tel.: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

SILVER
Novi trg 1, Novo mesto
BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

ARHITEKTON d.o.o.
Novi trg 9, 8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 520
fax: 07 33 71 521
gsm: 041 671 338
projektiranje
inženiring

Gradbeno projektiranje in inženiring d.o.o. GPI
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto
tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

Mala d.o.o.
Olivno olje, Karlovačko pivo
Šolska cesta 12, Otočec
tel.: 07 30 99 160

Novi Medij
Glavni trg 14
8000 Novo mesto
E-mail: novi.medij@siol.net

AURORA
HOBI & ART
Breg 1, Novo mesto, tel.: 07 33 23 055

Gvido napisi d.o.o.
V Brezov log 2
Novo mesto
tel.: 07 33 82 850
gvido.napisi@siol.net

MALKOM
Novo mesto d.o.o.
Ljubljanska 1, Novo mesto
tel.: 39 31 470

sitotisk avbar
Avguštin AVBAR s.p.
LASERSKO GRAVIRANJE
tel.: 07 33 79 021 GSM: 041 682 468
Krallova ulica 15 (Šmihel), 8000 Novo mesto

Avtogalant
izdelava
izpušnih cevi
Ob potoku 10, Novo mesto

ib Investbiro
Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto
07 332 81 97

SOREX d.o.o.
Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto
e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si
Tel.: 07 33 79 010
Fax: 07 33 79 011
Samolepilne etikete • Foto papir

SOPHOS
SOPHOS ANTI-VIRUS
Pooblaščen distributer za Slovenijo
www.sophos.si

AVTOHIŠA ADRIA
Avtohiša Adria Plus
Podbevškova 13, Novo mesto

INFOTEHNA
Glavni trg 20, Novo mesto
tel.: 07 39 30 600

MONDIAL TRAVEL
Glavni trg 14
Tel.: 07 33 72 740

Sporti d.o.o.
Košenice 83, Novo mesto

Avtohiša Berus
Podbevškova 1, Novo mesto

MONTAŽA IN POPRAVILO VODOVODNIH INŠTALACIJ
Jernej Jakše s.p.
Bršljin 32, Novo mesto
gsm: 041 647 319

triglav

Avtošola Riba
Ulica stare pravde 15, Novo mesto
tel.: 07 33 26 722

Računovodski servis
Jožica Bukovec s.p.
Adamičeva ulica 2
tel.: 07 33 79 130

Branko Tratar s.p.
projektiranje,
posl. posredovanje, nadzor
Uli. talcev 2, Novo mesto
tel.: 07 33 80 900
PROJEKT biro

AICO Novo mesto d.o.o.
OBRTNA CONA CIKAVA
Tel.: 07/ 33 80 610, fax: 07/ 33 80 611
E-mail: aico.doo@siol.net

Wellness center Balnea v Dolenjskih Toplicah je pravo uresničenje oddiha, sprostitve in ugodja. Bazen, savne, fitnes studio, masaže, kopeli, športne aktivnosti - Balnea nudi za vsakogar nekaj!

TUI-NA TERAPIJA
TRADICIONALNA KITAJSKA MASAŽA
Informacije in rezervacije:
Wellness center Balnea
Tel.: 07 39 19 750, 751
E-mail: booking.dolenjske@krka-zdravilisce.si

Konvikt
REKLAMNA AGENCIJA

stiA
d.o.o. Novo mesto
tel.: 07 39 34 780 • fax: 07 39 34 781
E-mail: stia@siol.net

Moba
Izdelava posteljnih vložkov Latoflex Stopiče

VRTINEC
Video produkcija d.o.o.
tel.: 07 33 70 210
http://www.studio-vrtinec.si

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.
Gubčeva 15, 8000 Novo mesto
Telefon: h.c. 07/33 21 065

Nudimo vam izveček najugodnejših cen in največjo ponudbo za letovanje na Jadranu in Sredozemlju.

Forex Commerce d.o.o.
Smrečnikova ulica 19
8000 Novo mesto

KOMPAS HOLIDAYS
Kompas Novo mesto, tel. 07/39 31 520
ROBINSON
Poslovalnica Robinson, tel. 07/33 828 00

DARO BIRO
• računalniške in
inženiringovske storitve
• izdelanje in nadzor
gradbenih instalacij
GSM: 041 643 133
e-mail: daro.biro@siol.net

fine cars® d.o.o.
Prodaja vozil
Brajčeva 6, Novo mesto
Tel./fax: 07 33 80 860

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor

ljubljska banka
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Podružnica Dolenjska in Bela krajina

Boglonaj

Barica Smole

Ko sem ravno prebrala novico v Delu o skoraj dvemilijonskem zaslužku direktorja RTV, malo čez sedmo je bilo, je spodaj pri vhodnih vratih pozvonilo. Možak, brat moje znanke, je želel k meni, da bi mu nekaj napisala. "Ti, ki znaš pisati," je rekel. Pisati pomeni zanj pisati pritožbe, izpolnjevati obrazce, vloge ... Enkrat lani je hotel, da mu izpolnim pole za subvencije ali kaj, v glavnem zato, ker je njegov pridelek pobrala suša. Takrat sem se pa uprla, za to imajo zastoj kmetijske pospeševalce ali kako se jim že reče, ki take stvari vrhunsko obvladajo.

Ko je sedel, je začel razlagati, da so mu na socjali, mislil je na zdravstveni zavarovalnici, za povrnitev potnih stroškov hoteli dati samo šest jurjev. "Sem jim dal nazaj. Kar imejte še to, pa ciganom dajte. Ampak se bom pritožil. Petnajstkrat sem peljal ženo v bolnico, zaradi sladkorne ji pomalem režejo prste in previjati jih je treba vsak drugi dan. Šestindvajset kilometrov v eno stran." Želela sem videti dopis, ki ga je dobil in v katerem so mu prijazno razložili, kako vračajo potne stroške za spremstvo. Deset odstotkov od cene litra takega in takega bencina minus toliko in toliko od minimalne plače. Upokojen je in žena je kmetica. Veliko zemlje imata. Ampak denarja, pravi, da ne. Ker nima kdo delati. Čisto vseeno je, ali mu verjamem ali ne. Vern, da je žena bolna in tudi on je bil invalidsko upokojen. Povem mu, da je socializma konec. Da vlada "logika kapitala", kot lepo rečejo in kot je zapopadel tudi oni šef, opisan v Delovem članku. Ampak brat znanke je navajen. Da mu dajo nekaj na kakovostno mleko. Pa nekaj, če mu koruzo vzame suša. Ali mu v vinogradu toča potolče trsje. Ker si ne moremo predstavljati, kako draga so gnojila in škropiva pa krmila. Ko sem nekaj le skušala napisati, se je pridušal, da najbrž mislijo, kako bo s tem obogatel in da nič ne mara, ampak stroške mu pa morajo plačati. Da žena z vlakom ne more. Če bi, bi povrnili več. Ampak obračunu stroškov bi potem moral prilagati karto za vlak ali avtobus. "Kje imam pa čas," je robantil.

Jaz imam seveda časa na pretek, saj samo pišem, na vrt tako in tako ne morem, ker dežuje pa še spleča se ne, ker se mi bo vse posušilo, povrnili mi pa ne bodo nič. Zato še toliko bolj lahko pišem.

Ste že opazili, da se le težko navadimo na novo? Nekateri še vedno mislijo, da bodo za vse poskrbeli drugi. Delavci so se že navadili, da ne, nekateri drugi pa še ne. Nekateri še vedno mislijo, da bodo vzeli kredit in potem ga bo popapala inflacija. Poznam jih, ki so tako za nekaj plač prišli do hiše. Tisti, ki smo varčevali, smo lahko samo strmeli v številke, ki so izpuhtele, oni pa so tudi, ampak s širokim nasmehom na licih. Ampak zdaj so nastavljene drugačne pasti. Marsikatero premoženje bo zaradi stiske ali nevednosti prodano na bančni ali zavarovalniški dražbi. Hipoteka, potem naraščanje obresti, še glavnice ni mogoče plačati, izguba dela, službe, bolezni ... Pa gre avto, hiška, jahta, kamion, kmetija, firma ... Soseba moje sorodnice na vasi, osemdesetletnica je zadnjič komaj uspela prodati svojo hišo. Sredi vasi je, na eno stran je cesta, na drugo strm breg. Je rekla, da ne more več živeti sama, da ima vnuk prostorček zanjo. Še lani je hodila v gozd po gobe. "Saj boste umrli v mestu," sem ji rekla, pa je bila užaljena. Da bo cela družina molila trikrat na dan, če ji uspe, je rekla enemu izmed vaščanov. Šušlja se, da naj bi se bil vnuk do grla zadolžil in da so naokoli že hodili neki sumljivi tipi in ga iskali.

Končno je bil ugovor le napisan. Obiskovalec me je razsvetlil še z nekaterimi podatki iz življenja na deželi in svojim stroškovnikom.

"Se mi mudi," je rekel, ko je bilo napisano, "boglonaj in nasvidenje."

Nekateri še vedno mislijo, da bodo za vse poskrbeli drugi. Delavci so se že navadili, da ne, nekateri drugi pa še ne. Nekateri še vedno mislijo, da bodo vzeli kredit in potem ga bo popapala inflacija.

k a z a l o

DOLENJSKA

Franci Koncilijski, predsednik novomeške NSI	4
Ob rob načrtovani širitvi Revoza	5
Dokončna degradacija Portovalda	6
Črna packa: Pot od mlina do mlina	8
Bolj središče okoliških vasi kot metropola	9
Novomeški festival kratkega filma	10
Sebastijan Dolenc, vodnik reševalnega psa	11

INTERVJU

Marko Pogačnik, sodobni renesančnik	12
---	----

FOTOPUB

Miha Hadl, Panoramska fotografija malo drugače	14
--	----

ČETRTRA DIMENZIJA

Ganita sutre: bližnjice v matematiki	15
--	----

REPORTAŽA

Rehabilitacija gluhih otrok	16
-----------------------------------	----

KOLUMNA

Piščalka	17
----------------	----

INTERNET

Širokopasovni dostop tudi v Novem mestu	18
---	----

KULTUM

Brin, Hip Hop Kuh'na, Igor Lumpert, Steklo in jantar iz Novega mesta	19
--	----

INFOPARK

.....	20
-------	----

KOZMETIKA

.....	21
-------	----

KRATKA ZGODBA

Uroš Sadek: Neda	23
------------------------	----

PARKEXTREME

Kako je puran stisnil jajčka	24
------------------------------------	----

STRIP

.....	25
-------	----

POTLAČ

50 let Krke d.d. in veličastnih 3 leta in 6 mesecev Potlača	26
---	----

III 895

D2005/14706

park: kolofon

regionalni mesečnik
številka 8, letnik 7

ISSN 1408-7189

Naslov uredništva: Park
Glavni trg 6
8000 Novo mesto
07 393 08 12
031 626 326

e-mail: park@park-on.net
web: www.park-on.net

Naročila, distribucija:
07 393 08 12

Trženje: Matjaž H. Grum
gsm: 031 549 906
matjaz.grum@zalozba-goga.si

odgovorni urednik: Uroš Lubej

uredništvo: Tina Ban, Simon Bizjak, Boris Blaič, Matjaž Brulc, Marijan Dovič, Nejc Gazvoda, Andreja Kopač, Janez Lamovšek, Iztok Kovačič, Tomaž Levičar, Uroš Lubej, Aleksej Metelko, Boštjan Pucelj, Anja Rebolj, Damir Skenderovič, Barica Smole, Damijan Šinigoj, Mitja Simič, Žiga Virc, Marko Vide, Primož Žižek

naslovnica: Iztok Kovačič
lektorica: Nina Štampohar

filmi in prelom: Grafika Novo mesto d.o.o.
tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik
naklada: 1000 izvodov
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov
izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto
direktor: Gregor Macedoni

SPREHODI SE PO SVOJEM PARKU!

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2004). Prekinitev naročila je možna s pisnim preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega obdobja (1. julij 2004). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina za tujino znaša 35 EUR, z letalsko dostavo 40 EUR.

Trženje:

MOGENAS
MLADINSKA GOLAŠEVAŠKA MREŽA D.O.O.

Spletna rešitev:

Franci Koncilija, predsednik novomeške NSi

Župan Kovačič naj odstopi!

Uroš Lubej

Franci Koncilija je gotovo eden najbolj karizmatičnih dolenjskih - zaenkrat še - lokalnih politikov. V nasprotju s sedanjim županom, ki zapeljuje z intelektualnim in kozmopolitanskim nastopom, je Koncilija človek preprostega konservativizma, ki hitro najde skupni jezik z bolj običajnim ljudstvom. Koncilija je na zadnjih županskih volitvah izgubil bitko proti Kovačiču s tako majhnim številom glasov, da marsikdo še vedno sumi na poneverbo glasovnic. Dva mandata nazaj je bil župan v enem najbolj burnih mandatov, polnem razkolov ne le s tradicionalnimi levimi nasprotniki, ampak predvsem znotraj samega desnega političnega pola. Nič novega za slovensko pomlad, le lokalna različica nacionalnega kompleksa. Resnične koalicije niso uspeli sestaviti niti na zadnjih lokalnih volitvah in tudi po volitvah je opozicija delovala nepovezano. Toda Franci Koncilija sedaj nastopa z veliko bolj pomirjevalno držo. Našel je skupni jezik z mestnim odborom Nove Slovenije, ki je v njem hitro prepoznala politika, ki jo na Dolenjskem lahko potegne iz političnega obrobja, on sam pa je uvidel, da brez podpore strankarskega aparata ne bo uspel uresničiti političnih ambicij. Zdi se, da se krepki tudi naveza s Slovensko demokrasko stranko, ki je bila po podpori nekdanjega predsednika SDS Dularja liberalnemu županskemu kandidatu dolgo časa v razsulu. Videli bomo, ali bo to v resnici desna zgodba o uspehu ali zgolj še ena tragična ljubljenska avantura ...

Kako komentirate ovadbe vodilnih v Komunalni in novomeški občini?

Tako za državo kakor tudi za občane je dobro in pohvalno, da so neodvisne veje oblasti, predvsem pa organi pregona končno sprožili obširno

Ovadbe so resna zadeva, ki opozarjajo javnost, da je lahko nekaj hudo narobe, zato je poziv koalicije Slovenije, da naj župan odstopi, povsem legalen in legitimen. Še vedno pričakujemo, da se bodo SLS in Lista za Dolenjsko pridružile temu pozivu.

akcijo v smislu odkrivanja in preprečevanja nevarnega razraščanja korupcije v naši občini in v Sloveniji. Ocenjujem, da ne gre za osamljen primer na občini in v Komunalni, ampak smo temu priča tudi v drugih lokalnih skupnostih in ustanovah, kot so SIB banka idr. Pri tem bi rad opozoril še na zelo pomemben dogodek. Pred leti je nekaj slovenskih policajev oropalo dva starčka v Celovcu. Takratni notranji minister

Postali ste predsednik Mestnega odbora Nove Slovenije. Kako je prišlo do tega? Gre le še za en prestop na slovenskem političnem prostoru?

Ivo Bizjak je zaradi tega - čeprav ni bil osebno popolnoma nič kriv - odstopil iz razloga objektivne odgovornosti. S tem je minister dal zgled vsem politikom, kako je potrebno ukrepati. Zato takšno dejanje ocenjujem kot pogumno in korektno do volilcev. Ovadbe so resna zadeva, ki opozarjajo javnost, da je lahko nekaj hudo narobe, zato je poziv koalicije Slovenije, da naj župan odstopi, povsem legalen in legitimen. Še vedno pričakujemo, da se bosta SLS in Lista za Dolenjsko pridružili temu pozivu.

Ocenjujem, da je v novomeški občini v dveh zaporednih mandatih vladanja liberalne LDS investicijski cikel zamrl ali pa se je upočasnili.

nikakršno prestopanje, ker ostajam tu, kjer sem ves čas bil. Pri tem pa želim opozoriti še na eno podrobnost. Na zadnjih lokalnih volitvah za župana se pomladne stranke SDS, NSi in SLS niso mo-

gle zedinili glede skupnega županskega kandidata. Postavili so mi popolnoma nesprejemljive pogoje, med drugim tudi zahtevo, da podpišem bianco odstopno izjavo. To nedemokratično in neiskreno zahtevo enostavno nisem mogel sprejeti. Tako sem se odločil za neodvisno kandidaturo za župana, kakor tudi za listo na ravni občinskega sveta in dosegel odličen rezultat.

Ali nameravate kandidirati na jesenskih parlamentarnih volitvah?

Da. Evidentiranje kandidatov je v polnem razmahu in izrazil sem željo, da kandidiram na jesenskih volitvah. Ugotovili smo, da obstajajo realne možnosti za moj uspeh, še posebej če bo Lojzetu Peterletu uspelo priti v evropski parlament, s čimer si ne bi medsebojno konkurirala v naši volilni enoti. Vse predolgo je že, da Dolenjska in Novo mesto nimata poslancev v Državnem zboru in skrajni čas je, da se to spremeni! Zgodbo o krivičnem volilnem zakonu pa poznamo. Sedaj so nepričakovano nastopile objektivne danosti in možnosti, da naša pokrajina dobi svojega predstavnika v državnem zboru - seveda če bo takšna volja volilcev.

Kaj se bo zgodilo s svetniško skupino vaše liste v novomeškem občinskem svetu?

Svetniška skupina Francija Koncilije in skupine volilcev ostaja do konca mandata in sodelovanje z ostalimi opozicijskimi strankami bo potekalo nemoteno tudi v bodoče. Imam vtis, da se je v zadnjem času opozicija ponovno povezala in okrepila, kar je dobro.

FOTO: BOŠTJAN PUCELJ

Kakšni so odnosi s Slovensko demokrasko stranko SDS?

Zaradi znanih dejstev je nekaj časa med strankama vladalo precejšnje mrtvilo, ker je nekdanji predsednik SDS Miloš Dular na županskih volitvah podprl Boštjana Kovačiča. Sedaj so odnosi bistveno

nosti takratni finančni minister Mitja Gaspari pričakoval popoln finančni zlom občin. Navkljub resnim pomislekom so se marsikatero lokalne skupnosti odlično znašle v okviru svojih možnosti. Uspeh je bil največkrat odvisen od menedžerskih sposobnosti županov, kajti občine so in

Ljudje dobro vedo, da je direktorsko mesto Gasilsko reševalnega centra dobil predsednik občinskega odbora Združene liste Igor Perhaj, direktorsko mesto Kulturnega centra je dobil mag. Janez Pezelj, ki je sodeloval pri županovi predvolilni kampanji, Martina Vrhovnikova, predsednica občinske SLS, je dobila mesto podžupanje, Milošu Dularju pa je za podporo županu Kovačiču obljubljeno direktorsko mesto podjetja Zarje. Županov sin je dobil zaposlitev v občinskem zavodu Agencija za šport itd.

kakovostnejši in delovni. Vodstvi strank se redno sestajata in kot Koalicija Slovenija tudi na ravni občinskega sveta odlično sodelujeta.

Ali se povezujete tudi z novonastalimi strankami in skupinami, Popovičem, Hvalico, Kekom?

Zadnje čase so me vabili v različne politične stranke in gibanja. V politiki se držim načela, da je temelj vsega dialog. Tako sem se vedno rad odzval slehernemu vabilu, že zaradi tega, da izmenjamo stališča in medsebojne informacije o aktualnih političnih dogajanjih. Kek me sicer ni vabil v svojo stranko, pogovarjal pa sem se z Ivom Hvalico, Popovičem, predstavnikoma Slovenske narodne stranke, Slovenske ljudske stranke, Nove Slovenije in drugimi.

Finančno stanje naše občine ocenjujete kot slabo. Kako to utemeljujete?

Pred leti je ob ustanovitvi lokalnih skup-

bodo ostale v nekem smislu podjetja. Zato je »biti dober gospodar« še kako pomembno. Ocenjujem, da je v novomeški občini v dveh zaporednih mandatih vladanja liberalne LDS investicijski cikel zamrl ali pa se je upočasnili. Prave rešitve niso v stalnem kratkoročnem in dolgoročnem zadolževanju, ki v našem primeru presega že vse mere in okuse, ampak v sposobnosti in prilagodljivosti domačega kapitala, ki bo vlagal tam, kjer pričakuje dobiček. Tako za investicije v Revoz, Krki in Adrii razen izgradnje infrastrukture (glavnino denarja za to investicijo bo v rebalansu proračuna še potrebno zagotoviti) občina nima veliko zaslug. Vlaganja v malo gospodarstvo, podjetništvo in obrt pa je pri tem podhranjeno. Iz infrastrukturnih evropskih skladov zaradi velike konkurence tudi ni mogoče pričakovati veliko denarja. Sicer pa dokler neka lokalna skupnost najema kredite za odplačevanje obresti, to pomeni, da gre za zagatno zadevo. Obre-

menjevati naše zanamce z dolgoročnimi finančnimi obveznostmi se mi zdi skrajno neodgovorno in nekorektno. Skrbi me aroganca občinske oblasti do vseh teh problemov.

Kritizirate tudi kadrovske politike občine. Omenjate celo klientelizem in nepotizem vladajoče koalicije. Kako to utemeljujete?

Klientelizem in nepotizem sta bila realnost v zgodovini in sta aktualna tudi še sedaj. V bistvu gre za navadno trgovino daj-dam in to pri takšni občinski oblasti, ki močno spominja na tako imenovano vlado narodne enotnosti, kjer koalicija deluje kot buldožerski glasovalni stroj, kjer konstruktivna razprava ni zaželena kaj šele sprejeta. Tako smo bili priče, da so bili posamezniki ali stranke, ki so javno podprle sedanjega župana, nagradi z neko dobro, v večini primerov direktorsko službo.

Ste lahko malo bolj konkretni?

Seveda. Ljudje dobro vedo, da je direktorsko mesto Gasilsko reševalnega centra dobil predsednik občinskega odbora Združene liste Igor Perhaj, direktorsko mesto Kulturnega centra je dobil mag. Janez Pezelj, ki je sodeloval pri županovi predvolilni kampanji, Martina Vrhovnikova, predsednica občinske SLS, je dobila mesto podžupanje, Milošu Dularju pa je za podporo županu Kovačiču obljubljeno direktorsko mesto podjetja Zarje. Županov sin je dobil zaposlitev v občinskem zavodu Agencija za šport itd. Kadrovanje v vseh javnih podjetjih in zavodih je temeljilo in še vedno temelji izključno na kadrih LDS in kadrih ožje županove koalicije (ZLSD in SLS), ki izvajajo vse ključne funkcije upravljanja, vodenja in nadzora. Zadržni takšen primer je LDS-ovo kadrovanje v svete šol in javne zavode.

Poleg tega pa me zelo skrbi stalno naraščanje zaposlovanja v občinski upravi, kljub sodobni organiziranosti in opremljenosti te uprave, ki ima pridobljen standard ISO 9001. S tem hočem reči, da je na občini preveč delovnih mest, ki jih zasedajo politični funkcionarji LDS. Posredno pa to pomeni bistveno manj možnosti vlaganja denarja v naložbe za potrebe krajevnih skupnosti in drugih.

Ali podpirate idejo, da bi občina ustanovila občinsko glasilo?

Glasilo da, toda le, če bo pluralno. Skorajda vse občine imajo takšna ali podobna glasila. Seveda pa bo v našem primeru predvsem vsebinski problem. Močno dvomim, da bo oblast uspešno preseči strankarski interes z ustanovitvijo pluralnega in informativnega medija. Zadnji dogodki na seji občinskega sveta ne dajejo veliko upanja. Sicer pa me je Franci Kek predlagal za odgovornega urednika. Izživ sprejemam z velikim veseljem. Kaj bo naredila oblast, pa bomo še videli.

Se vam zdi, da lokalni mediji ustrezno pokrivajo lokalno politiko?

Najpomembnejši medij v naši občini je televizija Vaš kanal. Mislím, da je popolnoma nevzdržno, da občina zadržuje večinski delež v novomeški televiziji. Kako naj potem pričakujemo od novinarjev, da bodo kritično ali vsaj nevtrarno in objektivno poročali o lokalni politiki, če jim ta politika drži roko nad finančnimi sredstvi? V trenutku, ko je bil obstoj televizije vprašljiv, je bilo seveda prav, da je občina zadevo reševala, sedaj pa je to popolnoma nepotrebno. Sicer pa o medijih lahko rečem naslednje: odkar je v Novem mestu na oblasti liberalna demokracija, o dogajanjih na občini praktično ni pravega poročanja. Ko sem bil župan, so bili novinarji do mene osebno in do našega dela veliko bolj kritični. Prepričan sem, da gre pri tem za dvojna merila.

Ali boste na naslednjih lokalnih volitvah znova kandidirali za župana?

V politiki nikoli ničesar v naprej ne izključujem. Kajti nikoli ne vemo, kdaj in kje se nam odpre kakšno okno priložnosti. Trenutno so v prednosti priprave na državne volitve. Sicer pa mi sleherna politična funkcija predstavlja močan izziv. Rad bi še kaj dosegel, rad bi storil kaj dobrega za ljudi, za Novo mesto, za Dolenjsko in za Slovenijo, kot župan ali kot poslanec. Zaupam v naše ljudi, ker so dobri in pošteti.

Renaultovi tovorni v Novem mestu zadnje čase ekološko gledano ni kaj očitati. Večji spodrsilaj si je mogoče privoščila pred leti, ko je vsem na oči začela čistiti svoje dvorišče in na navadno komunalno deponijo odvažala več let stare odpadne lake. Ko je zadeva pricurljala v medije, so spremenili strategijo, in tako pred nekaj meseci končali akcijo odvoza in sežiga vseh 2775 ton odpadnih lakov, tako da je ta zgodba zdaj zaključena.

Presenetljivo velja novomeška tovarna, kar se odnosa do okolja tiče, za eno najbolj zglednih v celotni skupini Renault. Med letoma 1998 in 2002 so tako porabo vode zmanjšali s 300 000 m³ na 178 000 m³, z nadgradnjo čistilnih naprav dodatno zmanjšali izpuste strupenih kovin, z dodatno zvočno izolacijo zmanjšali zvočno onesnaževanje okolice ipd. Konec predhodnega leta je tovarna celo dobila nagrado **okoljskega razvojnega sklada** za najbolj okolju ozavešeno podjetje pri nas. Skratka, vse kaže, da je avtomobilsko industrijo skupine Renault resnično začelo skrbeti za dobrobit okolja, v katerem deluje. Toda to je zgolj ena plat medalje.

Pred dobrim mesecem dni je v javnost pricurljal zaupni dopis **evropskega združenja proizvajalcev avtomobilov**, namenjen okoljski komisarki EU **Margot Wallström**. V njem združenje opozarja, da bodo načrtovane zahteve po zmanjšanju količine ogljikovega dioksida, ki ga bodo lahko novi avtomobili še izpustili v ozračje (ta bodo padla s 165 gramov na kilometer iz leta 2002 na 120 gramov v letu 2010), resno ogrozila položaj evropske avtomobilске industrije. V združenju je poleg Forda, General Motorsa, DaimlerChryslerja, BMWja, Fiata, Peugeot Citroena, Volva, Volkswagna in štirih drugih podjetij tudi Renault.

Iz dopisa je razvidno, da »kupci avtomobilov niso pripravljeni odšteti dodatnega denarja za čistejšo, okolju prijaznejšo avtomobile«.

»Preveč ambiciozno zastavljeno zmanjševanje ogljikovega dioksida v novih avtomobilih bo povzročilo velikanske dodatne stroške pri proizvodnji avtomobilov, kar bo imelo številne negativne posledice tako za proizvajalce avtomobilov kot celotno ekonomijo EU.«

»Povratni učinki za ekonomijo EU bodo vključevali: selitev avtomobilске proizvodnje v države izven EU, prenehanje razvoja večjih avtomobilov, zapiranje tovarn, izgubo delovnih mest, trgovinske primanjkljaje, izgubo davčnih prihodkov in manjšo ekonomsko rast.«

Po mnenju združenja bi morali odgovornost za zmanjševanje izpusta ogljikovega dioksida prenesti predvsem na druge industrije in končne uporabnike z uporabo čistejšega goriva in omejevanjem prometne mobilnosti znotraj Unije.

Kljub večmesečnemu lobiranju in omenjenih opozorilih pri Evropski komisiji pa Wallströmovi še vedno namiguje, da bo zmanjševanje izpusta na 120 gramov na kilometer stopilo v veljavo po načrtih. Kot glavni razlog komisija navede **Kjotski protokol**, po katerem mora EU do leta 2012 zmanjšati emisijo toplogrednih plinov za 8%. Pri tem komisija upošteva, da so izpusti iz prometnih vozil eden glavnih virov toplogrednih plinov, saj so neposredno odgovorni za 67%

FOTO: BOŠTJAN PUCELJ

Ob rob načrtovani širitvi Revoza

Dan pojutrišnjem?

Marko Vide

vsega ogljikovega dioksida v atmosferi.

Duncan McLaren, član okoljske skupine Prijatelji Zemlje, podpira novo zakonodajo in ob tem pravi: »Ton dopisa iz združenja kaže, da se bodo v industriji zaradi nove zakonodaje – če bo sprejeta – zagotovo pojavile težave, vendar ob vseh novih investicijah v avtomobilskih tovarnah na območju Unije grožnje s selitvijo delovnih mest mejijo na čisto izsiljevanje. Industrija bi se morala zavedati, da nosi levji delež odgovornosti pri tem vprašanju in da so socialne posledice segrevanja ozračja veliko večje od socialnih posledic sprememb, ki jih bo industrija morala uvesti.«

Renault ni med avtomobilskimi proizvajalci nikakršna izjema, kar se tiče dvoličnega obraza, ki se kaže z odnosi z javnostmi. Na eni strani lahko tako vidimo skrb za zmanjševanje onesnaževanja v neposrednem okolju obstoječe industrije, na drugi strani pa masovni upor proti kakršnim koli spremembam v načrtovanju in prodaji okolju bolj sprejemljivih vozil.

Ob vsem hrupu, ki ga avtomobilska industrija ob tej tematiki sprošča, ne smemo spregledati dejstva, da so podjetja že pred dvema desetletjema razvila navedse ekonomske prototipe vozil z zelo nizko porabo goriva, ki pa niso nikoli prišla na trg. Industrija jih je označila kot »krizna vozila«, ki jih bodo začeli masovno proizvajati in tržiti le v primeru nove nafte krize, kakršne smo bili priča konec sedemdesetih let prejšnjega stoletja.

Renault je tako že leta 1981 razvil prototipno vozilo z imenom Vesta, ki na 100 prevoženih kilometrov porabi le 3 litre goriva. Leta 1993 si je organizacija **Greenpeace** Vesto »sposodila« iz muzeja in zaradi svoje okoljske politike javno osramotila Renault na frankfurtskem avtomobilskem sejmu. Greenpeace je ob tej akciji hkrati predelal obstoječi model

Renault Twingo in vozilo ob zdajšnji moči zmanjšal porabo goriva za polovico. Predelano vozilo je bilo predstavljeno na avtomobilskih sejmihi leta 1996 in 1997, vendar ga industrija ni nikoli sprejela in do danes ostro zavrača proizvodnjo teh ekonomičnih vozil.

Renault ni med avtomobilskimi proizvajalci nikakršna izjema, kar se tiče dvoličnega obraza, ki se kaže z odnosi z javnostmi. Na eni strani lahko tako vidimo skrb za zmanjševanje onesnaževanja v neposrednem okolju obstoječe industrije, na drugi strani pa masovni upor proti kakršnim koli spremembam v načrtovanju in prodaji okolju bolj sprejemljivih vozil. Pri tem je le škoda, da vlada republike Slovenije ob velikanski finančni in zakonodajni podpori Renaultove tovarne v Novem mestu ne zbere dovolj poguma in vsaj poskuša predstaviti želje po proizvodnji bolj ekonomičnih vozil pri nas. Drugo, a ne neumestno vprašanje je, ali si to ob vseh prihodkih iz trošarin na gorivo tega sploh želi?

Pri vseh gospodarskih vprašanjih le malokoga zanima, kaj se bo v resnici zgodilo dan pojutrišnjem. Komisariji v Evropski komisiji se tako kot okoljevarstvene organizacije in znanstveniki zavedajo, da so posledice segrevanja ozračja ter učinka tople grede že tu. V lanskem vročinskem valu, ki je zajel Evropo, je umrlo prek 21 000 ljudi, jug ZDA je zajelo rekordno število 400 tornadov, v Kaliforniji in Avstraliji so bili priča najhujšim požarom, kar pomnijo. Podobne »nenavadne« razmere so se odvijale po vsej zemeljski obli in iz začetne množice so ostali le redki skeptiki, ki trdijo, da gre za normalna odstopanja, ki niso v nobeni povezavi z globalnim segrevanjem ozračja.

Slovenija bi kot sopolpisnica Kjotskega protokola prek že sprejetih instrumentov v obliki finančnih spodbud, taks na emisije ogljikovega dioksida, z informiranjem in ozaveščanjem porabnikov energije ter s strožjimi predpisi in standardi storila veliko več. Isto velja za »okolju ozaveščena« podjetja.

Dokončna degradacija Portovala

Novomeške lego kocke

Zdenko Hlavaty st.

Za Novo mesto je bilo izdelanih kar nekaj urbanističnih načrtov in sprememb. Začelo se je pravzaprav s Habsburžani in staro Avstrijo. Zgradili so vse pomembne objekte: ceste, železnico, sodišče, šole, 1898. leta most, interno bolnišnico, Grmski grad, Božji grob, gradič Kamen, gradič Novi Dvor, muzejski kompleks, Glavni trg, Ljubljanska vrata, Karlovska vrata, skratka, skoraj vse, čemur danes pravimo staro mesto. Za takratni urbanizem je olajšava, da so se vozili s kočija-

selna parkirna hiša, ki na strehi razstavlja avtomobile z ozadjem Kapitlja. Ko prihajaš z juga, pisane kocke žrejo Kapitelj, ki ostaja ob tej arhitekturi kot klošar, dokler ga dokončno, ko se približaš, popolnoma ne degradirajo. Pogled z vseh strani na to čudežno arhitekturo je spremenil Portoval iz še idilične naravne krajine v neuravnoteženo in nezdružljivo simbiozo žlahtnega in pošastno modernega. Če me želite prepričati o povezanosti barv z vplivom na funkcijo

Ko prihajaš z juga, pisane kocke žrejo Kapitelj, ki ostaja ob tej arhitekturi kot klošar, dokler ga dokončno, ko se približaš, popolnoma ne degradirajo. Pogled z vseh strani na to čudežno arhitekturo je spremenil Portoval iz še idilične naravne krajine v neuravnoteženo in nezdružljivo simbiozo žlahtnega in pošastno modernega.

mi in kmečkimi vozovi, da je železnica prišla v mesto v 19. stoletju, avtomobilizem pa se je zares začel šele v drugi polovici dvajsetega stoletja. Marija Terezija je leta 1746 ustanovila klasično gimnazijo. Vzgojila je humaniste, literate in razumnike. Ukinili smo jo še preden so maturirali velmožje, ki se danes hvalijo, da so klasiki.

Novomeški urbanizem je zares eksplodiral po drugi svetovni vojni, ko so renomirani urbanisti ponoreli in odprli proti vsem stranem neba kar nekaj lokacij: Grm, Brod, Irčovo vas, Žabjo vas, Ragovo, Mestne njive, Znančeve njive, Bučno vas, Bršljin, Šmihel itd. Na ekskluzivni lokaciji Portovala, ki je naravni fenomen, s katerim se lahko ponaša le malo mest, pa je socialni realizem ob pomoči Rankovičea zgradil stadion, ki je zameetek degradacije Portovala. Torej na neki način izvirni greh.

Zgodovinsko je Portoval sestavni del starega mesta in ne morem mimo nesreče, ki se tam dogaja. Enkratno je posegla v kompleks Portovala nova kockasta ravnostrešna arhitektura v barvah kolumbijske zastave, ki spominja na arhitekta Miesa van der Roheja. Izgleda, da je ob vprašanju, kako naprej po postmoderni, spet v modi. In ob njej domi-

objektov, vam povem, da sem bral tudi o drugačni razlagi. Po svetu namreč barvajo stranišča vrtcev in osnovnih šol rumeno ali oranžno zato, da se otroci tam ne bi zadrževali.

Portoval je med najnižjimi kotami v mestu. Obdan je z najgostejšim prometom, z avtobusno postajo in železnico, s tovarno steklenih vlaken (fenoli, steklo v zraku), z Novoteksom (anilin), z obratom tovarne Krka (veterina-kemija). V Portovalu je profesionalni radiostezist ugotovil 67% negativno energijo. S strahom čakamo na dograditev stadiona in ostalih objektov v Portovalu.

S strahom čakamo čez 20 let statistiko porasta raka na pljučih športnikov (dihajte globoko, bo vpil trener). Čitajte literaturo o športno-rekreacijskih parkih. Danes se gradijo ob mestih, v naravnem okolju, ne v smogu mestnega vrveža. Še posebej, če mesto ni veliko in ima naravno zaledje. In nezdružljivo je projektirati velike tržne centre in parkirišča v starem delu mesta in istočasno ohranjati staro jedro. Dobesedno zavestno množimo promet in ga peljemo skozi staro mesto, ali pa ga kar tam razstavimo na ogled.

Prejšnji PUP je ob asistenci prof. dr. Fištra predvidel, da je Portoval spomenik naravne dediščine in nedotakljiv za nadaljnje gradbene posege. Oblast tega ali ni razumela ali pa je imela za to kakšen drug "tehten" razlog. In je začela dokončno degradacijo Portovala. Z asfaltiranimi površinami za parkirišča, s cestami in z "lego kockami" smo zastavili ekspanzijo betonizacije naravnega parka Portoval. Oglejte si novi PUP. Te stvari se razraščajo kot rak, nastajajo metastaze. Je pa res, da so investitorji pripravljeni za ekskluzivne lokacije dobro plačati.

Medialije Marka Bauerja v sobotni prilogi Dela se začenejo takole: »Pozabi na demokracijo. Če že, potem demokracija. (demos=ljudstvo, kratein=vladati, op. a.) Nikjer ne piše, da so prvi boljši. Nikjer ne

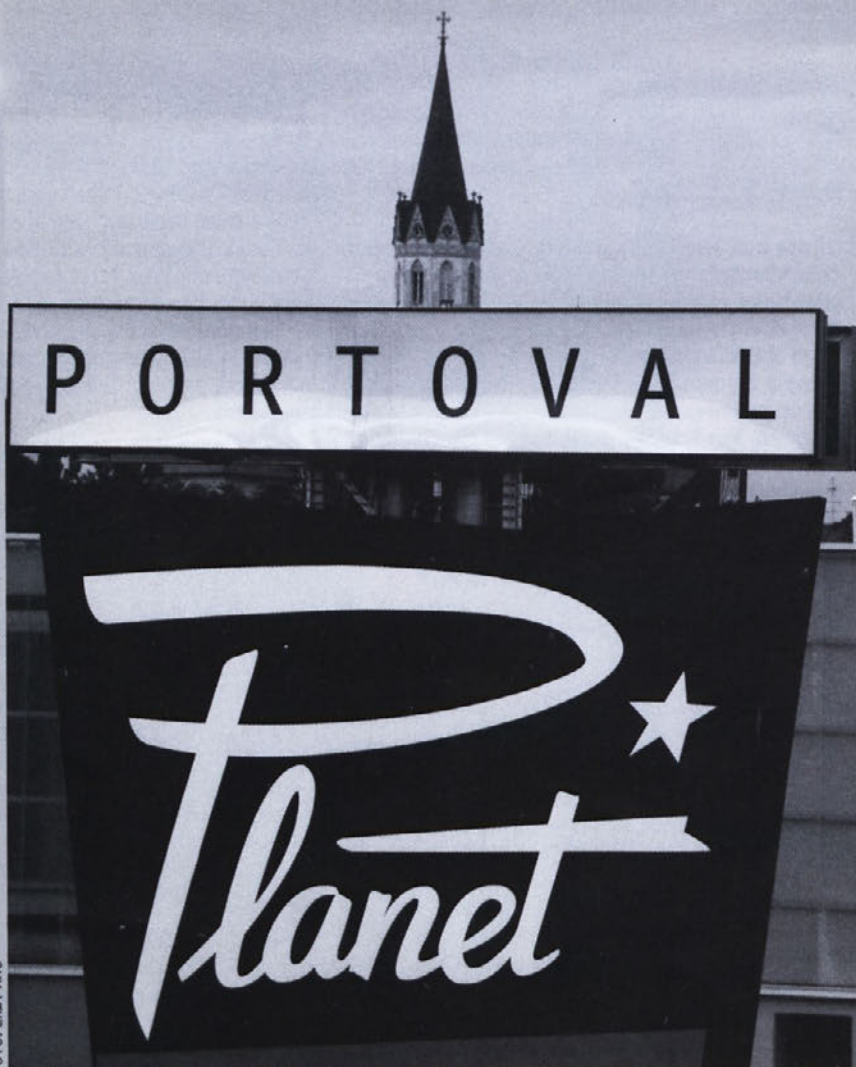

FOTO: ŽIGA VRČ

piše, da obstaja kaj slabšega, kot so drugi. Konec citata. Nič novega. Vedno je oblast, takšna ali drugačna, odločala o tem, kaj je strokovno, kaj estetsko, kaj kje bo in zakaj bo tam. Za »strokovno« pravilnost odločitve imamo strokovne svetovalce, ki »de iure« pokrivajo pravilnost odločitve. Hecno, ne! Kot da bi bil interes mesta, regije ali države drugačen glede na to, katera stranka je na oblasti.

Obstaja še druga plat, s katero barantajo le posvečeni - kapital. Kaj vse bi lahko zgradili, če pomislimo na infrastrukturo in promet, če bi velikim investitorjem pogojili gradnjo z vlaganjem denarja v širše reševanje infrastrukture mesta. In tako imamo kar imamo. Prek medijev je sprožena hvala in občudovanje. Vsi ploskajo! Kolumbijska zastava »in naturam« pa bo tam morda stala naslednjih sto let. Samo zato podpiram jeklene konstrukcije, ker so demontažne. Morda bodo zanamci doživeli etični prepoved in jim bo to prišlo prav.

Na simpoziju o razvoju mest je pred leti arhitekt prof. Bogdanovič izrekel misel, da mora biti mesto podrejeno dobremu počutju človeka, ker za ljudi jih gradimo, mesta namreč. Takrat je bil človek še naše največje bogastvo. Tragedija današnjega časa je, da so postale nekatere stvari mnogo dražje, človek pa je postal molzna krava režimov, ki jih obvladuje 15% ljudi.

So mesta, ki so znala izkoristiti naravne danosti in jih spremeniti v kulturne ali naravne spomenike. In imela so »čudaške« arhitekture, boheme, ki so imeli vizije in ideje. So pa obvladali svoj posel. Zanimiva je podobnost z današnjim časom. Imeli so jih za prismuknjene in v svojem obdobju so bili večkrat popljevani (tudi naš Plečnik). Ko je tramvaj povozil starca sredi Barcelone, nihče ni vedel, da so povozili stvaritelja Sagrade Famílie.

Za konec še ena urbanistična »cvetka«. Določili so lokacijo za tovarno Adria ob cesti za Prečno. Dela so se že začela. In so

ugotovili, da tovarna potrebuje železniški tir, ki pa ga je baje možno priključiti le iz Hudega, kar bo vzporednica s progo za Stražo. Davkoplačevalce pa bo stalo hudo veliko denarja. Ob dveh že zgrajenih progah ob Novem mestu niso našli lokacije, čeprav so tudi industrijske cone v mestu enako razpršene kot stanovanjska gradnja. Ob progi med letališčem in reko je Slovenija projekt že v 50. letih predlagal enoten industrijski kompleks do Straže. Gradili naj bi tovarno

viskoze. Tudi letalska tovarna Piper se je zanimala za to lokacijo. Da bo tovarna Adria v osi piste letališča, pod kritičnim prvim ali četrtim zavojem letala, še niso dojeli. Pred kratkim so pod osjo pristajalno-poletne steze načrtovali v Češči vasi celo veliko stanovanjsko naselje. Menda res drži tista, ki so jo sprožili projektanti operativci, da kdor nima ne vizije ne duha ne intuicije, da ne rečem pameti, gre v urbaniste.

fotopub

delavnica // 28. junij – 3. julij 2004
tribuna // 1. julij 2004

www.fotopub.com

mentori: **Thierse** FR
Leonie **Purches** UK
Beno **Uznadze** ORU
Mata **Krese** SLO
Bojan **Brecelj** SLO
Jaka **Subadinski** SLO
Uroš **Zagožen** SLO
Borut **Peterlin** SLO

gosti: **Jaco Žnidaršič** SLO
Stojan **Kerbler** SLO
Marko **Pršina** SLO

Jazzinty

Poletna glasbena delavnica // Summer Music Workshop
Novo mesto, Slovenija, 16. – 21. avgust 2004
www.jazzinty.com

BALNEASTIČNO!

Vabimo vas na rekreativno plavanje v zunanjem bazenu:
- jutranja rekreativna plavalna ura
(vsak dan od 8.00 - 9.00), cena: 700 sit
(cena velja celo sezono, možnost plavanja v za to označeni progi)
- večerni rekreativni plavalni uri
(od ponedeljka do četrta od 18.00 - 20.00,
plavalna proga bo označena od 19.00-20.00), cena: 800 sit
Na navedene cene ni možno uveljavljati dodatnih popustov.

Informacije in rezervacije:
Wellness center Balnea
Tel: 07 39 19 750, 751
booking.dolenjske@krka-zdravilisa.si

Kolektive park
+ nagradne igre, odbojka ...

Od francina molgan
2. Prvi tona (1st round)

Nameless

Otium

Alya

Alter Ego

SkyLab

Los Ventilos

študentski servis
↑ 2004-06-18 ↑
↑ 18.00-ŠC Loka ↑

Brezplačne vstopnice za člane lahko dobiš v poslovalnici študentskega servisa DNS!

100 odličnih novomeških in dolenjskih podjetij bere revija **park** in v njej oglašuje. Parkovi naročniško oglaševalski paketi. Bodite v dobri družbi.

Za več informacij pokličite
07 393 08 12, 031 549 906
ali pišite na naslov
park@park-on.net

park
novomeški regionalni mesečnik.

Košarkarski turnir trojk Dolenjske Toplice 04

Sobota, 19. junij
na igrišču ob osnovni šoli.

Spremljevalni program:
koncert **6Pack Čukur**
in **Šank rock**
na jasi zdravilišča ob 22.00.

Vabljeni!

Plavajmo vsak vikend, Jadranovo nas čaka

Od 3. junija dalje vozimo ljubitelje sonca in morja na enodnevne izlete na čudovito hrvaško plažo v mestu Jadranovo, ki je primerna tudi za otroke. Prevoz je organiziran z avtobusi višje kategorije, ki imajo klimo, video in hladilnik.

Odhodi so ob sobotah oziroma po dogovoru, in sicer iz Cikave, Kandije, Avtobusne postaje Novo mesto, Straže in Dvora.

Cena prevoza vključno s stroški: 2.400 sit, otroci do 12. leta le 2.000 sit.

Prijave sprejemamo na telefonskih številkah: **07-39-35-427, 07-39-35-420, 041-890-308**

V treh urah smo tam!

Revija **park** je dostopna gostom v naslednjih lokalih in frizerskih salonih:

Gostilna in prenočišča

Kandijska cesta 63
Novo mesto
tel.: 07 30 28 444
www.pribelokranju-vp.si

Bistro in pizzeria Kaval
Panda d.o.o.
Velike Brusnice 13
tel.: 07 30 85 623

R. Renata Peterle s.p.
Bršljin 22, Novo mesto
tel.: 07/30 23 384

Frizerski salon

PIZZERIA RESTAVRACIJA NOVLJAN
Novi trg, Novo mesto
tel.: 07 33 22 223

McDonalds
Ljubljanska 27
Novo mesto

Figura Kr'neki
Ljubljanska cesta 27
Novo mesto

Knjigarna Goga
Glavni trg 6, Novo mesto

Prepih
Gornja Težka voda 19
Stopiče
tel.: 07 30 89 404

TOTAL
d.o.o.

Frizerski salon Jure
Kandijska 19, Novo mesto

KULT. KLUB
Muzejska 3
Novo mesto

lokalPatriot
www.lokalpatriot.si
lokalpatriot@lokalpatriot.si

PIZZERIA TOTALKA
Kandijska cesta 60
Tel.: 07 302 01 00

Frizerstvo in lasuljarstvo
KODRČEK
Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028
Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

FRIZERSKI STUDIO
Simona Šimec s.p.
ul. Marjana Kozine 3
8000 Novo mesto
Tel.: 07/33 73 461
GSM: 041 609 144

mit styling
Salon Glavni trg 2
Novo mesto
07 337 72 70

TOTAL

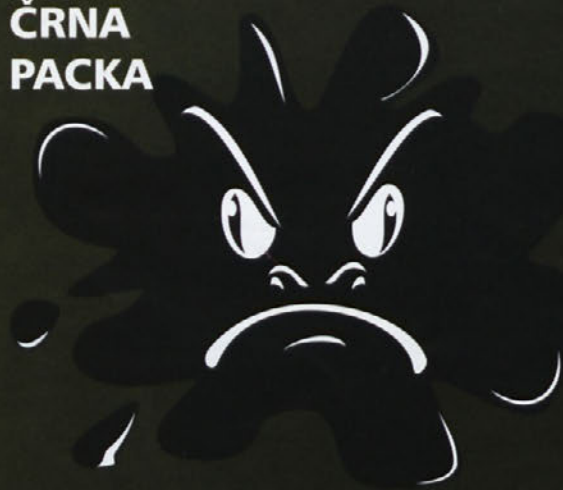
Vabljeni v frizerski salon
»SAŠO« Vesna Barantin, s.p.
Ratež 70,
tel.: 30 85 843, GSM: 031 322 237

Prehrana na študentski bon za samo 230,00 SIT
pestra izbira juh, sendvičev, solat, jogurtov in krofov.
Nahajamo se na Novem trgu v Novem mestu.

TVOJH MINUT

FRIZERSKI SALON
Redek Jelko, s.p.
Podstenarska 12
8000 Novo mesto
Tel.: 07 33 41 488
Jelko - GSM: 040/ 274 497
Rudi - GSM: 031/ 736 532

TOTAL TOTALČEK

Odziv mestne občine Novo mesto

Pot od mlina do mlina

Mestna občina Novo mesto v okviru prizadevanj za intenziviranje življenjskega utripa v starem mestnem jedru in mestu nasploh pripravlja tudi nalogo ureditve sprehajalnih poti v starem mestnem jedru, o čemer je podal pobudo občini tudi vas časopis Park.

Pravno podlago nameram glede ureditve poti, vsaj na ožjem in vplivnem območju mestnega jedra, že nudijo obstoječi prostorski akti, sprejeti v preteklosti, torej prostorski ureditveni pogoji za območje mestnega jedra Novega mesta, ureditveni načrt Novi trg ter ureditveni načrt za športno-rekreacijski park Portoval, legitimnost namer pa odražajo relativno stalno pričujoče zahteve

V majski številki Parka smo v tej rubriki objavili pobudo, s katero smo želeli opozoriti na eno največjih »črnih pack« v mestu, namreč na neurejenost mestnih pešpoti, še posebej tistih ob reki Krki. Tokrat objavljamo odziv, ki smo ga dobili iz županovega kabineta.

meščanov po urejanju prometnic za pešce in kolesarje, po urejanju brežin reke Krke, navsezadnje pa tudi močno izražene zahteve glede izboljšanja stanja starega mestnega jedra. Vse to dodatno krepijo splošne sodobne civilizacijske paradigme, ki promovirajo zdrav in varen način življenja, racionalno rabo energentov ter zmanjševanje polucije zraka in zmanjševanje obremenitev s hrupom, varstvo in promocijo kulturne in naravne dediščine ipd., kar vse je neposreden ali vsaj posreden vzrok urejanju poti za pešce in kolesarje tudi v Novem mestu.

Novomeška občina k nalogi pristopa na različne načine. Prav v tem času občina zaključuje pripravo oziroma sprejemanje ureditvenega načrta za peš in kolesarske poti Novega mesta, ki bo ponudil pravno podlago za ureditev približno 13 kilometrov novih prometnic za pešce in kolesarje, kar bo pomemben prispevek k ureditvi omrežja funkcionalnih poti za t. i. dnevna potovanja, torej predvsem na relacijah delo - dom in delo - zabava ipd., a tudi za sprehode v smislu sprostitve. Ureditveni načrt se posebej koncentrirja na prostor ob mestnih vodotokih ter na poteze, ki so za smiselno fazno izgradnjo omrežja poti pešcev in kolesarjev v mestu ključne, saj denimo nadgrajujejo oz. povezujejo dosedanje odseke poti.

Načrtovane nove pešpoti v Novem mestu.

FOTO: GEODETSKA UPRAVA RS

Obenem občina pripravlja podlage za ureditev poti v samem mestnem jedru. V zvezi z nekaterimi odseki je občina letos že pridobila lokacijske informacije, sedaj pa pridobiva pogoje oziroma soglasja predpisanih soglasodajalcev. V kolikor bodo pridobljena soglasja afirmativna, bo občina nekatere odseke ob mestnem jedru predvidoma uredila že kmalu, saj izvedba poti v finančnem smislu sodi med sprejemljive, manj zahtevne projekte, ki pa prinašajo pomembne učinke mestu in meščanom.

Poleg tega je Mestna občina Novo mesto tudi tik pred izvedbo sprehajalne poti od Župančičevega sprehajališča do Lastovč ob reki Krki.

Župančičevim sprehajališčem, v prihodnje pridobila lokacijsko informacijo ter zatem skušala pridobiti tudi vsa potrebna soglasja. Obenem pa si bomo aktivno prizadevali urediti razmerja z lastniki parcel ob vodi, saj so ti eden od ključnih sogovornikov in subjekt, ki lahko s svojim soglasjem k željam glede ureditvi poti Novomeščanom ponudijo novo izredno kvaliteto bivanja.

Tomaž Levičar, univ. dipl. ing. arh.
Kabinet župana
Mestna občina Novo mesto

Črne packe iz prejšnjih števil

Rotovž: V prejšnji številki Parka smo opozorili, da je ustvarjalcem obnove Rotovža uspela svojevrstna pogruntavščina: na sprednjo fasado so namestili reflektorčke, ki so bili vsi sive brave – razen enega, ki je bil črne barve! No, kot kaže so naša opozorila zalegla, lučke so sedaj vse v sivi barvi in v našem mestu je ena črna packica manj!

Ogledalo pri Gostilni Vovko, Ratež: Gospod Anton Deželan, svetnik LDS, predsednik KS Brusnice še vedno trmasto kljubuje zahtevam svojih sokrajanov in nič ne stori za postavitev ogledala pri smrtno nevarnem križišču pri Gostilni Vovko na Ratežu. Neverjetna ignoranca nekega lokalnega antipolitika. Nič čudnega – lokalne volitve so še daleč.

Mestno obzidje Šance: MO NM je dobila državna sredstva za izdelavo projektne dokumentacije obnove enega redkih ohranjenih obzidij, ki je tudi kulturni spomenik, vendar v zelo slabem stanju. Z novomeškim ZVKD-jem se bo občina morala pogajati, da bi v najkrajšem času ob obzidju utrla pešpot s klopmi.

Nekdanje Gostišče pri Vodnjaku: Nekdaj priljubljeno gostišče je v poraznem stanju. Le upamo lahko, da se mestna občina trdno drži odloka o povišanju nadomestila za prazne objekte v mestnem jedru, ki naj bi vendarle prisilila lastnike (sestre Urh), da prostor, ki kazi središče mesta, napolnijo z vsebino.

Od koder koli pridemo v mesto, to res ni ravno videti nekakšna metropola, za kakršno se Novo mesto ima. Za tablo Novo mesto pride človek najprej v neko vas (Bučna vas, Mačkovec, Brod, Cikava, Jedinščica), potem pa kar nekaj časa nič in šele potem v nekaj, kar spominja na mesto, bolj zaradi velikosti stavb kot zaradi kakovostne urbane zasnove.

FOTO: ŽIGA VIRČ

Ste vedeli, zakaj Turki niso nikoli zavzeli Novega mesta? Takole je menda bilo s to zadevo. Pride turška vojska, se postavi na desni breg Krke in s kandijske ceste zre v znameniti novomeški Breg. Po nekaj minutah grobne tišine reče paša: "Če imajo v Novem mestu toliko sekretov, koliko imajo šele vojakov?!? Umik!" Tole je seveda šala, čeprav je res, da Turki mesta niso nikoli zavzeli. Neznani avtor te šale je imel gotovo pred očmi današnjo podobo Brega, Turki pa so v 16. stoletju zrli v nek popolnoma drugačen Breg: dvojno obzidje - eno ob Krki in drugo tam, kjer so sedaj te nesrečne hišice, ki se skorajda z vsakim novim posegom pred našimi očmi spreminjajo v nekakšne groteskne špake. Torej - kako izgleda naše mesto?

Danes gledamo Novo mesto v mnogo širšem merilu kot nekoč. In prvi vtis je pomemben - tako kot pri človeku. Težko namreč spreminjamo slab vtis o nekom, ko ga enkrat dobimo. Vendar od koder koli pridemo v mesto, to res ni ravno videti nekakšna metropola, za kakršno se Novo mesto ima. Za tablo Novo mesto pride človek najprej v neko vas (Bučna vas, Mačkovec, Brod, Cikava, Jedinščica), potem pa kar nekaj časa nič in šele potem v nekaj, kar spominja na mesto, bolj zaradi velikosti stavb kot zaradi kakovostne urbane zasnove.

Kako pa je bilo nekoč - pred 100 in več leti? Glavne mestne vpadnice so bile neverjetno dobro izpeljane, tako v prostorskem kot v psihološkem smislu. V zadnjem kilometru pred mestnimi vrati so se prav vse -

Novo mesto: Bolj središče okoliških vasi kot metropola

Mitja Simič

južna (Resslova), severna (Kettejev drevored), vzhodna (Drška) in zahodna (stara Kandijska) usmerile natančno proti Kapiteljski cerkvi. Ob tem ko se je pot proti mestu spuščala, je prišlek, ki se je približeval mestu, postajal vedno manjši, mesto pred njim pa je raslo. In ko je končno prišel do mestnih vrat, je bil ves majhen in ponižen. Imel je občutek, da je resnično prišel "Nekam". In prav vse te vpadnice smo uspeli uničiti. Resslova je postala stranska ulica, ki se na obeh koncih ne izteče več nikamor, Drška je slepa ulica, ki se konča s železniško progo, in stara Kandijska cesta je prav tako slepa ulica, ki je obvisela nekje nad stavbo nekdanje SDK (zdaj DURS). Kolikor toliko dobro jo je odnesla le trasa Kettejevega drevoreda (ki tudi že 100 let ni več mestna vpadnica), ampak se je vsaj ohranila. Prej opisani vtis približevanja mestu pa preprečujejo (pre)velike stavbe banke, zavarovalnice in Novega trga, ki zakrivajo pogled na staro mestno jedro.

Težko je verjeti, ampak gre tudi na bolje. Novodobni potrošniški centri so kljub vsem gorjem, ki so jih povzročili mestnemu jedru, vendarle izboljšali oz. pourbanili izgled predmestnih naselij (nekoč vasi) - npr. Bršljina in Žabje vasi. Tako vsaj malo prej zaslutimo, da smo res v mestu. V Bršljino so se potrudili tudi z drevoredom ob cesti - pohvalno! Upam, da bodo temu zgledu sledili tudi ob drugih mestnih vpadnicah. Ampak ko se iz Bršljina odpravimo proti centru, na strmih pobočjih Marofa zazija vsa beda urejanja mestnih zelenih površin. Ni toliko zaskrbljujoče, da so tam posekali vsa drevesa (nekatera so bila menda res nevarna, vsa pa prav gotovo ne), bolj zaskrbljujoče je to, da o tem razen lastnika nihče nič ne ve, in predvsem to, da nihče ne ve, kaj bi s to brežino počeli v prihodnosti - saj takšna, kot je, ne more ostati. In vse to na pobočju, ki pomembno zaznamuje vstop v mesto s strani glavne vpadnice.

Naj nad starim mestnim jedrom in reko Krko še tako obupujemo, je vse preostalo mesto v primerjavi z njim le en nekonsistenten skupek stavb in ulic. Žal. Bršljina ne more biti novo mestno središče - takšno, kot je npr. Trg republike v Ljubljani nasproti stari Ljubljani ali kot je npr. Trg Bana Jelačiča nasproti Gornjemu gradu in Kaptolu v Zagrebu. Image Novega mesta stoji in pade zgolj z njegovim starim mestnim jedrom in reko Krko, ki ga obdaja. Zato je njegova prostorska podoba (vedute, pogledi) še toliko bolj pomembna. Pa tudi tu nimamo ravno srečne roke. Na mestu, kjer se odpirajo najlepši pogledi na mesto s frančiškanskim samostanom v ospredju, smo v preteklosti pozidali tovarno (Ela), ki je zdaj prazna, in samo upamo lahko, da se bo tam zgodilo kaj za mesto koristnega. Na sami brežini reke Krke v Kandiji, kjer se odpirajo najlepši pogledi na Breg, smo pozidali čudaški objekt Vagon, ki je prav tako prazen in ostaja spomenik novomeški urbanistični neumnosti, namesto da bi si na tistem mestu uredili dostop do reke s čolnarno ali še kakšnim manjšim paviljonom. (Predlagam, da se ta objekt enkrat obredno zažge in poruši.) Pogleda s širšega območja kandijskega križišča motijo nedorečeni prostori ob mostu na desnem bregu (kiosk, avtobusno postajališče, razne table itd.). Edina nova vpadnica, ki še ohranja pogled vsaj na najvišji del mestnega jedra s Kapitljem, je Topliška cesta. Pa tudi ta veduta je bila ogrožena z izgradnjo novega trgovsko-zabavišnega centra Planet Tuš. Modra in rumena kocka (obe prazni) sta po usklajevanjih z Zavodom za varstvo kulturne dediščine zdaj za eno nadstropje nižji od prvotno načrtovanih, tako da je veduta vsaj za silo ohranjena. Edini res lep pogled na staro mestno jedro ostaja z Marofa, s Kettejevega drevoreda, ki ga vidijo le razmeroma redki sprehajalci.

Prostorska podoba mesta pa se lahko pokvari tudi od znotraj. Lep primer za to so

novodobni posegi na Bregu kakor tudi stavba in okolica Zavoda za zdravstveno varstvo. Prav čudno bo tudi, ko bodo enkrat zrasle smreke ob Proštiji in bo Kapiteljska cerkev skrita v smrekovem gozdu.

Novo mesto z izgradnjo dolenskega kraka avtoceste dobiva tudi nove vpadnice, kar nam daje možnost vsaj delnega popravnege izpita. Pri njihovem načrtovanju bi morali v večji meri kot doslej upoštevati, da se po njih peljemo v mesto in ne v vas. Zasadimo ob njih drevorede, bodimo pozorni na obstoječe naravne danosti, na poglede, ki se odpirajo z njih, ustvarimo ob njih kakovostne pozidave in kakovostne prostorske ureditve, uredimo kolesarske steze in površine za pešce. Obudimo zanje tudi kakšno staro vpadnico. Dajmo iztek Resslovi cesti tako v smeri proti Trdinovi kot v smeri poroti mestnemu jedru z mostom (za pešce) na istem mestu, kot je bil prvotni. Izkoristimo dobro gospodarsko stanje mesta tudi za izboljšanje njegove podobe - in to na vseh ravneh. Bodimo zahtevni! Zakaj naj bi bilo vse lepo v Novem mestu vedno skrito le nekje v njegovi daljni zgodovini?

Novomeški festival kratkega filma

Kdo se bo zavrte na letošnjem SNIFF-u

Simon Bizjak

O zakulisju filmskega festivala SNIFF je bilo povedanega in napisanega že ogromno, le redko kdo pa je izčrpnje komentiral program, torej filme, ki so srce festivala, os, okrog katere se vrtijo nagrade, žirija, publika ... in seveda pokrovitelji. Pri tako zajetnem in izbornem programu pa tudi ni naključje, da bo letošnji festival odprla ministrica za kulturo Andreja Rihter, nizozemski Fokus pa nizozemski veleposlanik v Sloveniji.

Najpomembnejši del filmskega programa, SNIFF-ov uradni tekmovalni program, je doživel nekaj lepoteh operacij, brez katerih pa o pravem festivalu ne bi mogli govoriti. V vse tri tekmovalne kategorije se namreč lahko od letos naprej prijavljajo avtorji sami. Lansko leto je bila krona festivala (**Filter**, ki predvaja le najboljše profesionalne kratke filme) kategorija zaprtega tipa, kar pomeni, da je filme na festival vabil zgolj selektor. Tak Filter ni poznal niti gore prijavnici niti pravega selektorskega sveta, ki v stresnem tednu pogleda prek 30 ur programa in debatira vsak večer do tretje ure zjutraj. Očitno pa je festival potegnil pravo potezo, saj se je v nekaj mesecih nanj prijavilo prek 200 filmov, od katerih jih je bilo za uradne tekmovalne projekcije izbranih le 34. Z veseljem bi jih sicer zbrali več, ampak tak porast programa zahteva najprej več sredstev in gotovo še kakšno dodatno kinodvorano. Zgodovinski dogodek, ki bo z zlatimi črkami zapisan v festivalske anale, pa je to, da sta se v Filter prvič uvrstila tudi dva slovenska filma, in sicer fenomenalna animacija Igorja Peditiča *Bizgeci* - Češnje in film *Koya* (režija Kolja Sak-sida).

Mednarodno strokovno žirijo letos spet sestavljajo trije priznani filmski profesionalci, in sicer *Vanja Kaluđeraić* (predsednica), *Nataša Barbara Gračner* in *Iztok Polanc*. Tudi pri žiriji je kar nekaj sprememb, saj bodo nagrade, ki jih podeljujejo, izenačile možnosti za uspeh vseh filmskih načinov: igranih, dokumentarnih, animiranih in eksperimentalnih kratkih filmov. Prav tako pa žirija po novem podeljuje nagrade tudi v Filtru, in sicer srebrne luske za najboljšo režijo, Grand prix - zlate luske za najboljši film pa še vedno ostaja odločitev publike.

V letošnjem programu SNIFF-a je kar nekaj pomembnih programskih novosti. Najodmevnejša je gotovo uvedba dveh novih kategorij: **Digital**, vizualna poslastica, ki je namenjena izključno digitalno animiranemu filmu (2D in 3D), ter **Retro**, ki se je končno osamosvojil v lastno kategorijo in se letos lahko suvereno posveča najodmevnejšim svetovnim avtorjem kratkega filma. Letos bo (prav na svoj 61. rojstni dan) v Retru gostoval *Karpo Godina*, ki je konec 60. in v začetku 70. let prejšnjega stoletja posnel serijo vrhunskih kratkih filmov, odmevnih doma in (verjetno še bolj) na tujem. V **Fokusu** letos kraljuje *Nizozemska*, in to ne kar brez razloga. Predpogoj za odločanje o državi, ki jo festival predstavlja v tej kategoriji, je kvaliteta filmske produkcije. Še bolj pomembno od tega pa je, kakšen odnos do filma kaže ta država tudi prek svojih meja. Prav na tem področju bi se lahko tudi Slovenija začela zgledovati po Nizozemski, saj njihov inštitut za promocijo filma redno pošilja filme na velike festivale, pomaga pri organizaciji in je v stiku s kulturnimi predstavništvi in veleposlanstvi po svetu ter tako zagotavlja neprekosljiv sistem promocije.

Pomembna novost je tudi **mladinski program**, ki bo velikemu številu srednješolcev ponudil vpogled v bisere kratkega filma zadnjih let. Namen tega programa ni le vzgajanje publike, temveč širjenje obzorij mladih gledalcev, katerim mediji dnevno vsiljujejo podobe mainstream kulture (od hollywooda do pop corna) in jih srkajo v vrtnec površnih, tržno usmerjenih kulturnih izdelkov, ki šepajo na umetniški vrednosti in so oropane intimnih izpovedi in vsake poglobljene avtorske note.

Vsekakor pa moram poimeno izpostaviti kar nekaj festivalskih poslastic. Morda najbolj genialna med njimi je dvanajst minutni film *The Nine Mile Walk* (Devet milj hoda), črno bela mojstrovina s prekrasno fotografijo španskega Toleda in odličnimi dialogi, v katerem glavna junaka za šalo izpeljujeta logično pravilne deduktivne sklepe iz preprostega stavka: "The nine mile walk is no joke, especially in the rain." Čeprav stavek izgleda povsem benigni, pa končni sklep, ki ga junaka izpeljeta iz njega,

razkrije grozljiv dogodek, ki se je zgodil minulo noč. Berlinski nagrajenec *Cigarettes and Coffe* (Šteka cigaret in paket kave) je odlična parodija na celovečerni film z istoimenskim naslovom v režiji Jima Jarmusha, ena bolj zabavnih animacij pa prav gotovo film *How to cope with death*, v katerem betežna starka brezizrazno čemi v dnevni sobi, ko jo obišče angel smrti, kateremu pa se ne misli predati kar brez boja. Po bleščečem prikazu borilnih veščin in gibčnosti je konec več kot presenečenje. Salve navdušenja je ob vsaki projekciji pobiral tudi film 7.35 de la Mañana (7.35 zjutraj), baskovska sedem minut trajajoča mojstrovina, ki se začne kot romantična serenada v obcestnem baru in ki se razplete v malce sladko-tragično ironijo. Posebno izstopajo tudi animacije, med katerimi je eden najbolj inovativnih film *The wallet* (Denarnica), animacija, v kateri se moški ne more odločiti, kaj z denarnico, ki jo uzre na tleh, in od tam dalje se zgodba paralelno dogaja v treh različnih realnostih ter se mojstrsko med seboj prepleta in dopolnjuje, sledi pa ji verjetno najboljša animacija zadnjega leta, japonska *Atam Yama* (Gora glava) o stiskaču, ki mu iz glave začne poganjati češnjevo drevo. In tu je seveda še briljantni *Ward 13* (Oddelek 13), zgodba o nesrečnem pacientu v bolnišnici brez izhoda, v kateri za nameček izvajajo še genetske poizkuse. V program pa letos niso po naključju zajadrali tudi malce bolj erotični filmi in kratke shriljivke. Če citiram programskega koordinatorja Igorja Prassla "Življenje ni samo lepa pravljica, posneta v lepih slikah, ampak tudi seks in nasilje."

Pa še to: SNIFF vztrajno postaja pravi filmski festival, ki bo v tretjem letu odvrtil prek 165 filmov in privabil lepo število avtorjev in drugih filmskih profesionalcev. Festival, ki ga zanima predvsem film (od ustvarjanja do prikazovanja) in ki v premeru nekaj sto kilometrov nima resnih konkurentov v svoji usmeritvi. In tak dogodek ne privablja publike z brezplačnim razdeljevanjem seksi majčk in ovratic, ampak z resnim in odličnim programom. SNIFF ne bo več igral vloge poletnega dedka Mrza, čeprav je cena vstopnice še vedno nižja od velikega piva za lokalnim šankom.

FOTO: BOŠTJAN PUČELJ

Sebastijan Olenc, vodnik reševalnega psa

Damijan Šinogoj

Novomeščan, ki ima od rane mladosti rad pse. Leta 1992, ko je bil star 17 let, je dal v Salomonov oglasiščnik oglaš, če mu kdo podari psa, in nekdo mu je podaril tri mesece staro labradorko. Šla sta na začetni tečaj v Kinološko društvo Novo mesto in nadaljevala do konca. Do stopnje vodnika reševalnega psa.

Je labradorec posebej hvaležna pasma za šolanje?

Za osnovno šolanje, torej vaje poslušnosti, da je pes obvladljiv in vzgojen, je primeren vsak pes.

Ste vi že na začetku razmišljali o tem, da boste izšolali službenega psa?

Ne, želel sem si le vzgojenega psa, se je pa pri delu pokazalo, da znam s psi in da imam s tem veselje, zato sem odšel še na tečaj za vaditelja psov. Za splošno šolanje psov. In na teh tečajih sem ugotovil, da me zanima več. Začel sem spremljati literaturo, hoditi okoli. V Novem mestu se do tedaj še nihče ni s tem ukvarjal intenzivno. Potem sem odšel v vojsko in tudi tam delal s psi ...

V JLA?

Ne, v slovensko. In po vrnitvi sem se začel s psi ukvarjati bolj intenzivno.

Imeli ste torej osnovno vzgojenega psa ...

Z začetnim tečajem, kar pomeni, da je pes vodljiv. Na vrhvi in brez nje. Potem pa so se začeli treningi ...

V Novem mestu?

Tukaj bolj malo, ker se nihče ni s tem

ukvarjal in nihče ni imel znanja. Ogromno sem hodil po Sloveniji, po drugih društvih in si nabiral znanje. Potem sem naredil še tečaj; da sem postal vodnik reševalnega psa, je bilo potrebno narediti sedem izpitov. Nevarnosti v gorah, nevarnosti v ruševini, vrtna tehnika, orientacija, topografija, radiozveze, prva medicinska pomoč in prva veterinarska pomoč ...

To so izpiti brez psa?

To so vodnikovi izpiti. V nadaljevanju so prišli izpiti s psom. Za reševanje iz ruševin, iskanje pogrešanih oseb in iskanje v snegu.

Kako izgleda treniranje reševalnega psa?

To je ogromno dela. Psa moraš naučiti, kako mora raziskati teren, kako se obnašati v ruševinah, naučiti ga premagovanja ovir, voditi ga na daljavo ..., psu moraš povsem zaupati. Če je pes neki teren preiskal, mu moraš zaupati, da na tistem terenu ni pogrešane osebe. Pes mora na ponesrečenca nakazati z laježem, tudi to ga je potrebno naučiti.

Torej moraš s psom delati 24 ur na dan?

In da in ne. Predvsem je pomembno, da vajo, ko začne delati, narediš pravilno. Ker je napake zelo težko odpraviti.

So psi reševalci tudi ozko usmerjeni? Rečimo samo za sneg, ali samo za ruševine ...

Seveda. Neki pes je recimo zelo dober za iskanje pogrešanih oseb na terenu, ker je hiter, drugi je recimo dober v ruševinah ... Prioriteta Kinološke zveze Slovenije

je vadba psov za iskanje pogrešanih oseb v ruševinah, kot dopolnilna dejavnost je iskanje pogrešanih oseb na terenu, iskanje v snegu pa je predvsem zato, da s psom lahko delaš celo leto, za iskanje v snegu so pristojni gorski reševalci.

Kako globoko lahko pes zavoha zasutega v snegu?

To je relativno, odvisno od snega. Če je zbit, se vonj težje prebije na površje. In lahko je ponesrečenec tudi 100 metrov stran od tam, kjer nakazuje pes, ker vonj recimo prihaja skozi kakšno razpoko ...

Koliko časa je bilo potrebno, da je vaša psička postala pes reševalec?

Dona je potrebovala kakšna tri leta, da je prišla do prvega izpita, potem pa še pet let, da je pes takšen, kakršen mora biti, da mu zaupaš.

Psu potemtakem ne ostane prav veliko za službo, glede na življenjsko dobo?

Intenzivno lahko dela pet ali šest let, po desetem letu starosti pa je psa najbolje upokojiti, ker so izpostavljeni prahu, naporem, vozimo jih s helikopterji, tovornjaki, poleg njih ropotajo bagri, motorne žage ...

Kdaj ste prvič sodelovali pri reševanju?

Če sem iskren, se ne spomnim.

Kako? Predstavljam si, da je prvo reševanje kakor izguba nedolžnosti. Verjetno se sprašuješ, ali bo pes zmogel, si živčen ...

Pritisk je seveda res velik, pritiskaš na psa, da bi zares našel, kar išče, hkrati

pa nimaš izkušenj, kako zares izgleda delo na terenu. Pes intenzivno išče deset do petnajst minut, potem pa dela po spominu, ve, kaj in kako, če morebiti zasedi vonj. V prvih iskanjih pa te izkušnje manjkajo, jasno.

Kdaj vas pokličejo?

Za iskanje pogrešanih oseb. Veliko je samomorilcev, ki za sabo pustijo recimo pisimo. In ga je potrebno poiskati. Išče se v strelcih in išče se intenziven vonj.

Kako vi kot mlad človek reagirate, ko iz ruševin izkopljejo mrtvega človeka? Ali ko najdete samomorilca v gozdu?

Je šok, seveda, predvsem prvič, a se navadiš. Ti si svoje delo opravil, našel si iskanega, in se premakneš naprej. V ruševinah se ne moreš ukvarjati z mrtveci, bolj je pomembno, da iščeš naprej, ker morda najdeš še živega ...

Bili ste v Turčiji, ki jo je prizadel katastrofalni potres.

V Sloveniji je izbranih 20 najboljših, ki smo na alarmni listi. Razporejeni smo v mobilno enoto reševalnih psov Slovenije. Za vodnike je pomembno, da nas pokličejo čim prej, ko je možnost najti preživele še velika. Pet dni je nekje maksimum, da človeka še najdeš živega, so pa tudi izjeme. Vedeti pa je potrebno tudi, da ko pes nakaže ponesrečenca, lahko traja še en dan, da ga izkopljejo iz ruševin.

Dobili ste torej alarm ...

Zbrali smo se na zbirnem mestu, odpeljali so nas na Brnik, od tam pa z letalom v Turčijo in takoj na delovišče. Določena skupina gre takoj delat s psi, drugi pa pripravijo tabor in se nato menjavajo. Ponavadi delamo trije v skupini, dva psa delata, tretji pa je na "odlaganju", kot potrditev, če pes najde ponesrečenca, da ga tretji, spočit, potrdi ...

Se kdaj bojite, da bo pes zalajal in nakazal zasutega, potem bodo tam en dan kopali, spodaj pa ne bo nič?

To je seveda odgovornost, zato je tretji pes za potrditev. Ker tudi pes postane po določenem času imun na vonj. Primer je avto, recimo. Odpremo vrečko z dišečo smrekico, čez kratek čas pa že ne vonjamo več in vrečko trgamo, da bo bolj

dišalo ... V ekipi so vedno najboljši od najboljših, ki imajo pse, kakršni morajo biti. Zato se ekipa vsako leto menja.

V Turčiji ste bili uspešni?

Žal smo našli samo mrtve ljudi. Uspeh bi bil, če bi našli žive ...

Koliko časa ste bili dol?

Štiri ali pet dni. Delali smo cele dneve. Če pes počiva, pomagaš čistiti ruševine. Moraš pa biti ves čas previden zaradi popotresnih sunkov, paziti moraš, kam boš poslal psa ...

Kako so vas sprejeli ljudje v Turčiji?

Problem je, ker te vsak vleče na svojo stran, a moraš delati sistematično. Ko določen teren preiščeš, ga označiš in greš naprej, da se delo ne podvaja. Se je pa potrebno pogovoriti tudi z domačini, ki poznajo situacijo, teren.

Je to plačan posel?

V Sloveniji bi temu lahko rekli profesionalni hobi. Največkrat dobimo povrnjene le potne stroške. Za iskalne akcije moraš večkrat vzeti tudi dopust.

Vas kdaj pokliče tudi policija?

Tudi.

Je iskanje za psa delo ali igra?

Bolj igra, po mojem mnenju. Na silo ne gre. Moraš pa ga navaditi tudi na poraz, ker velikokrat ne najde ničesar ...

Zahteva reševalni pes posebno hrano, ljubezen ...?

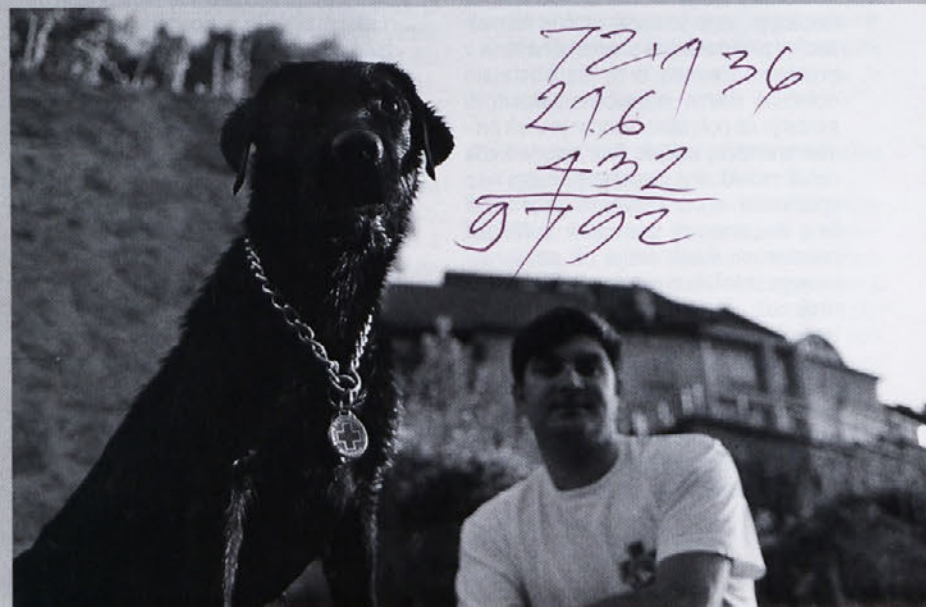
Posebno hrano niti ne. V briketih je vse potrebno. Razmišljanje, da mora jesti različno hrano, kakor ljudje, je napačno. V naravi volkovi jejo vedno eno in isto hrano. V naravnem okolju ne dobi mleka, začimb ...

Koliko stane reševalni pes?

O ceni je težko govoriti, je pa zelo drag. Zame kot vodnika reševalnega psa je neprecenljiv. Za ostale pa je samo navaden pes.

Dono še imate?

Žal je poginila, imam pa drugo psičko, staro leto in pol, in tudi z njo delam, da bo enkrat pes reševalec.

Marko Pogačnik, sodobni renesančnik

Ne želimo biti tisto, kar smo, ampak nekaj drugega.

Tina Ban

Marko Pogačnik ni le avtor uradnega grba in zastave Republike Slovenije, ampak tudi eden najbolj zanimivih slovenskih likovnih umetnikov oziroma ekologov oziroma piscev. Zaradi sinergijskega, holističnega obravnavanja vsega, česar se loteva, bi lahko njegov opus pripisali kateremu od renesančnikov, ki so znali kot celovite osebnosti združevati misel in lepoto, znanost in umetnost. Leta 1967 je diplomiral na ljubljanski ALU, smer kiparstvo. Sprva je deloval kot konceptualni umetnik in član umetniške skupine OHO ter med drugim razstavljal na Beograjskem Trinalu (1969), Aktionsraum Muenchen (1970) in v Muesum of Modern Art New York (1970). Med letoma 1971-79 je živel in delal v poljedelsko umetniški komuni v Šempasu. Konec sedemdesetih je likovno umetnost povezal s področjem poglobljene ekologije oziroma geomantije. Sredi 80-ih je razvil metodo zdravljenja Zemlje, ki se zgleduje po akupunkturi človeškega telesa. Imenoval jo je litopunktura. Tako kot pri akupunkturi se tudi pri litopunkturi premagujejo energijske blokade, ki ovirajo pretok življenjskih sil. V zadnjih letih deluje predvsem globalno. Piše, predava na evropskih in ameriških šolah za geomantijo ter s svojimi geomantskoumetniškimi projekti zdravi in raziskuje Zemljo vse od New Yorka, Sao Paola do Tibeta. Za svoje delo je bil l. 1991 nagrajen z nagrado Prešernovega sklada.

Geomantija ni edina veda, ki se ukvarja z različnimi zemeljskimi razsežnostmi in njihovo povezanostjo s človeško kulturo. Tudi Vzhod je razvil svoje različice. Kakšna je razlika med zahodno geomantijo in kitajskim feng shuijem?

Gre za dva različna odnosa do narave. Feng shui je bil v kitajski kulturi uradna umetnost čitanja pokrajine, medtem ko je bila geomantija v krščanskem svetu vedno preganjana. Bila je uporabljana, vendar ne na javen način. Zemlja in zemeljsko je bilo v srednjeveškem krščanstvu obravnavano kot nekaj, kar človeka zapeljuje, odtuja od duha. Zato je geomantija prišla v kolizijo z vodilno ideologijo in ni mogla veljati za posebno dragoceno večščino. Vzhodne vede niso imele tega zadržka, ampak so pri svojem razumevanju prostora lahko legitimno izhajale iz narave kot elementa božjega stvarstva. Feng shui je bil ves čas del uradne ideologije, zato je razvil močno formalizacijo, zelo natančna pravila obnašanja v prostoru. Seveda drži, da obstajajo določene sheme in osnovne zakonitosti gledanja na pokrajino, vendar je vsak prostor enkratni, individualen, zato je treba razviti individualno gledanje. Ker tega niso upoštevali, so se pravila, ki jih je razvil feng shui, pogosto sprevrgla v nasilje nad prostorom. Geomantija pa se zaradi svojega položaja ni mogla nikoli tako shematizirati. Za razliko od feng shuija, ki temelji na fizičnem opazovanju narave, izhaja iz duhovnih nivojev, je duhoven način gledanja narave. Geomantija, za kakršno se zavzemam tudi sam, poskuša prek neposrednega dojemanja različnih razsežnosti nekega kraja razviti enkratni odnos in čitanje tega prostora.

Mar ni bila geomantija - vsaj do renesanse - močno prisotna v evropski kulturi? Danes se ugotavlja, da so bili mnogi predrenesančni gradovi, samostani ali katedrale postavljene na izbranih energijskih žariščih. Glede na to, da je pogosto šlo za javne zgradbe, bi lahko sklepali, da so bila to tudi javna znanja.

Žal ni bilo čisto tako. Geomantije ne moremo dokazati z nobenim zgodovinskim dokumentom. Ne poznamo niti imen ljudi, ki so se z njo ukvarjali. Predvideva se, da so bili geomanti - tako kot astrologi ali alkimisti - del dvora. Bili so nekakšna subkultura znotraj uradne kulture. To naj bi bili v prvi vrsti mojstri graditeli, ki so poleg gradbenišтва obvladali tudi geomantijo. Sodelovali so pri gradnjah in oblikovanju mest, vendar ne na tak način, da bi bili del javnega reda. Njihovi zapisi niso ohranjeni, edino, kar vemo, je to, kar lahko razberemo iz same strukture srednjeveških gradenj. V 18. stoletju, ko je prevladal racionalizem, je geomantija povsem izginila. V 19. stoletju pa se je prek bajaličarstva in radiostezije spet pojavil občutek o tem, da ima pokrajina različne razsežnosti. Sele sredi 20. stoletja se je to znanje spet sintetiziralo kot veda, imenovana geomantija.

Geomantija Zemljo prepozna kot veliko kozmično bitje, ki ima - tako kot človek - svoje fizično in duhovno življenje, tj. svoje vitalne organe pa tudi zavest, podzavest in čustva. Tudi njen razvoj naj bi sovpadal s človekovim ...

Mislím, da sta evolucija Zemlje in človeka tesno povezani. Zemlja je skupaj z evolucijo rastlin, živali in elementarnih bitij sama prišla do določene stopnje razvoja, potem pa je v svoj prostor pritegnila človeka. S svojim utelešenjem je človek na Zemljo prinesel novo kvaliteto, to je individualni ustvarjalni duh oziroma sposobnost individualnega ustvarjanja. Ljudje smo začeli variabilizirati zemeljsko stvarstvo, razvili smo npr. nove vrste dreve ali vrtnice ... če omenim samo nekaj čudovitih primerov. Ob človeku se je začela evolucija zemlje razvijati v novo smer. Visoka stopnja človekove individualnosti je vplivala na svet drugih zemeljskih bitij. To je opaziti npr. v težnjah živali, da bolj odločno stopijo na pot individualizacije, ali pri elementarnih zemeljskih bitjih, ki poskušajo razviti odnose na nivoju srca, tako kot ga pozna človek.

Velja pa tudi obratno. Tudi Zemlja je očitno razvila sposobnosti, ki so pomembne za ljudi. Ima edinstveno sposobnost, da naseljuje življenje na različnih nivojih, prav do materialnega. Je pravzaprav edini nam znani planet, kjer življenje najdemo tudi na materialnem nivoju. Človek se od nje uči, kako svoje najvišje duhovne nivoje, kot je npr. inspiracija, povezovati z najbolj gostimi, snovnimi, kako svoje ideje in občutke prenesti v materijo, v odnose z drugimi bitji in v svojo ustvarjalnost.

Kako geomanti merite tako kompleksne zemeljske razsežnosti? Gre tu predvsem za subjektivno, intuitivno doživljanje ali pa jih je mogoče meriti tudi z modernimi instrumenti?

Na tem področju se dogaja skokovit napredek. Razvija se več metod. Tista, po kateri učim sam, je dojemanje in merjenje z lastnim telesom. Tu gre za resonance, ki se jih skuša začutiti na lastnem telesu, na lastnih energijskih poljih. To je zelo subjektiven način, povezan z umetnostjo. Naslednja metoda je radiostezija, vendar je v njej še vedno prisoten močan subjektivni moment. Razvijajo pa se tudi nove znanstvene metode. Najvidnejša je tista, ki temelji na leviaciji vode. Znanost je pokazala, da je voda sposobna spomina, in s pomočjo tega je mogoče izvedeti, kaj se dogaja z nekim prostorom. Tudi sam sem z nekim nemškim fizikom delal takšne poizkuse. Stekleničke z absolutno čisto vodo sva postavljala na določene energijske točke v prostoru in nato prek spektroskopije pokazala, da se s spreminjanjem prostora bistveno spremeni tudi kristalinična struktura vode.

Koliko so tako dobljeni rezultati zanesljivi, če jih tolmačimo skozi oči empirične znanosti?

Geomantija stopa na področja, ki so onkraj fizičnega, medtem ko današnja znanost temelji na fizičnem in bo geomantske pojave zmožna razumeti, le če se utemelji na novi paradigmi. Osvojiti je treba nov način gledanja na svet in takoj se znanosti ta področja odprejo. Sicer pa ostajajo zaprti. Tudi metoda leviacije vode ni popolnoma objektivna. Če fizik ni uglasen s tistim, kar dela, rezultati niso zanesljivi. Geomantija je področje, kjer se subjektivno ne da več absolutno ločiti od objektivnega. Pravzaprav je meja med subjektivnim in objektivnim, ki jo je postavila moderna znanost, umetna. Kajti sami smo vedno del življenja ali okolja, ki ga raziskujemo. Ne moremo se odcepiti, ker bi sicer umrli. Zavest lahko vzpostavljamo distanco, to že, vendar absolutne ločenosti med subjektivnim in objektivnim ni, vedno sta na nek način povezana.

Vsak prostor naj bi imel svojo specifično energijsko funkcijo znotraj velikega planetarnega organizma. Kako je vanj umeščena Slovenija - predvsem kot evropska država?

Evropo vidim kot prostor, stkan okrog nekakšne hrbtenice, ki poteka od grške Krete prek Balkana, Slovenije, Srednje Evrope, Amsterdama, Škotske do Islandije. Ta hrbtenica ima podobne frekvence oziroma podoben sistem energijskih centrov, čaker, kot jih najdemo vzdolž človeške hrbtenice. Islandija predstavlja povezavo s kozmosom, je torej nekakšen kronski center Evrope. Kreta ima močno vez z globinami zemlje, to je korenska čakra. Balkan in Grčija, zibelka evropske kulture, predstavlja območje trebuha oziroma seksualno območje. Slovenija pa se nahaja prav v sredini. Srednja Evropa je solarni pleksus, poprek evropskega prostora. Slovenija predstavlja nekakšen ravnotežni člen med zgornjim, kozmičnim, in spodnjim, korenskim delom Evrope, po drugi strani pa povezuje zahodni, mentalni ter vzhodni, slovanski, emocionalni svet. Vzhodni, slovanski svet sega najdlje na zahod prav v Slovenijo. Mislím, da je glavna energijska funkcija slovenskega prostora iskanje ravnotežja med nasprotji. Med svetlobo in temo. Ta nenehna napekost je tudi del slovenske narodne zgodovine, v kateri se kar naprej ponavlja vzorec - ki ga imenujem kar po mitoloških osebah - Pegam in Lambergar. V druge-

mu vidimo nasprotnika, zato vedno znova padamo v skrajnosti in v razdvojenost. Zadnji veliki konflikt med nasprotji je bil spor med belimi in rdečimi. To je bil le še en tipičen primer, ki je pokazal, kako ne obvladamo svoje naloge, ki je naučiti se ravnotežja oziroma sinteze med nasprotji.

In kako, da vsakič znova padamo na tej preizkušnji?

Ker smo na Zemlji zato, da se učimo. Ne le kot osebe, tudi kot narodi. Slovenci imamo svoj lasten razvoj, ki je izrazil poln zaprek, vendar nas prav te siliijo, da razvijamo določene kvalitete. Tuji oblasti smo bili toliko časa izpostavljeni prav zato, da bi razvili samostojnost, kakršno potrebuje tako kreativna pozicija, kot jo ima Slovenija. Ta je - prav zaradi nenehnega iskanja ravnotežja - izrazito kreativna in individualna.

Kako na to ravnotežje vpliva bližina nemirnega Balkana? Kakšna je njegova energijska povezava s slovenskim prostorom?

Tako kot nas alpski svet povezuje z zahodom in severom, nas Bela krajina, Dolenjska in Primorska vežejo z evropskim trebuhom, torej s tistim delom celine, ki je povezan s prasilami zemlje. Vendar smo Slovenci predvsem zaradi svoje novejšje zgodovine alergični na Balkan. Čutiti je močan trend, da bi se popolnoma iztrgali iz tega območja in se priključili Zahodni Evropi. V tem pa vidim tudi nevarnost, da se izgubi naša edinstvena vloga v evropskem prostoru. Sam poizkušam na različne načine prispevati k ozaveščenju naše vloge, med drugim tudi prek državnega grba. Povezave z energijami Balkana v državnem grbu predstavlja valovnica, voda. Za razliko od zvezd zgoraj, ki izražajo kozmično in duhovno, je voda ali morje tisti element, ki predstavlja maternico vsega materialnega življenja, voda je sploh pogoj za karšno koli fizično življenje.

Balkan, ki v fiziološkem aspektu ponazarja trebuh Evrope, naj bi v psihičnem predstavljal prostor, v katerem tlijo potlačena čustva, travme in konflikti evropskega prostora. Imenujete ga tudi podzavest Evrope.

Tu moram omeniti, da pri teh ugotovitvah ne izhajam iz mentala, ampak se opiram na svoje geomantske izkušnje, ki sem jih pridobil pri regeneraciji prostora v Vukovarju, Sarajevu, Mostarju, Dubrovniku ... Evropejci smo različni vzorec, ki deli zavest in nezavedno. Začeli smo slediti duhu kot vodilni entiteti in se odtujili tistim silam, ki izhajajo iz zemlje. Zato je prišlo do strašnega prepada med tem, kar človek kot organsko bitje je, in tem, s čimer se kot kuturno bitje ukvarja. Ta vzorec se je prenesel tudi v prostor. Sever predstavlja glavo, tj. zavest, jug Evrope pa nezavedni del prostora. Slovenija leži prav na ločnici med obema. Evropa konflikte, ki jih na zavestnem nivoju ne zna rešiti, potiska pod to prepono v podzavest, ti pa se potem vračajo kot retrogradne situacije, kot so npr. balkanske vojne. Prav na podlagi delovnih izkušenj sem začel opažati, da bolj ko glava hiti, hujše je nazadovanje na drugi strani, na čustvenem nivoju, ki razumu ne more dovolj hitro slediti. Konflikte, ki izbruhnjo na Balkanu, niso lokalnega značaja, ampak so konflikti Evrope. Sever jih še zmore obvladovati in nadzorovati. V prostoru, ki ima izrazito čustven značaj in je obenem povezan s prasilami Zemlje, pa se jih ne da več krotiti. Zato prav tukaj izbruhnjo na dan. Zahodnjakom vedno pravim, da se probleme na Balkanu rešuje pri njih doma, kjer bi morali posamezniki te konflikte razrešiti

znotraj sebe, da ne bi kasneje izbruhnili neke drugje. Veliko premalo poznamo delovanje načela resonance. Ne zavedamo se dovolj, koliko svetovnih problemov bi se dalo rešiti, če bi ljudje konflikte reševali individualno, na nivoju posameznika. Tako jim jih ne bi bilo treba projicirati ven.

Pa vendar je človeštvo svoje velike civilizacijske konflikte navadno reševalo na splošnem, globalnem nivoju, z ideologijami. Mar individualno spreminjanje milijonov človeških življenj ni precej nemogoča naloga?

Po eni strani že, vendar se v resnici vedno več ljudi zanima za delo na samemu sebi, za svoje notranje ravnotežje, prehranjujejo se drugače, skrbijo za medsebojne odnose ... Velikih rezultatov morda še ni opaziti, vendar je to normalna situacija v dobi preobrazbe civilizacije. Določeni civilizacijski vzorci so namreč že tako močno utrjeni, da samodejno vodijo naprej v začrtano smer, čeprav zanjo večina ljudi ve, da je uničujoča. Ta smer je tako utečena, da jo je težko spreminjati kot celoto. Preobrazbi se lahko, le če mnogo posameznikov individualno spreminja njene vzorce. Šele tako se po neki zakonitosti lahko začne spreminjati tudi kolektivna zavest in ljudje se nato množično odvrnejo od teh samouničujočih vzorcev.

Ena vaših zanimivih ugotovitev je tudi, da prostor po določenih resonančnih zakonitostih navdihuje človeške mite. To, da se določeni miti pojavljajo ravno v določenem prostoru, po vašem ne more biti naključje ...

Seveda. Obstajajo različne razsežnosti prostora, vendar človek vseh ne more zavestno zaznati in izraziti. Takšni, zavesti nedostopni nivoji se med drugim lahko izrazijo tudi prek mitov ...

In kako so slovenski miti zvezani s slovenskim prostorom? Kako skozi mit sovpadata oziroma sodelujeta človeška in prostorska identiteta?

To, kar imenujemo narodova duša, je zame predvsem duša oziroma zavest

prostora, katerega del je narod. Ta ni nikoli enoznačna, ampak ima različne plasti. V najglobljih najdemo legendo o ribi Faroniki, ki bi lahko – če bi z repom udarila po vodi – pogubila svet. Velikanska riba predstavlja bistvo zemlje, planetarno dušo in je odgovorna za dobrobit vsega življenja, vkrcanega na njenem hrbtu. Faronika tako govori o povezavi slovenskega prostora z energijami, ki se nahajajo v globini zemlje na območju podzemskih voda. Višje plasti, tiste, v katerih najdemo npr. mit o lepi Vidi, pa se nanašajo na prostorski in narodni značaj. Mit o lepi Vidi izraža eno takšnih tipičnih značajskih potez. Tako kot Vida tudi Slovenci mislimo, da je vse, kar je dobro, zunaj našega prostora. Da je treba iti ven, v svet, ker je tukaj nesreča. Ker tu ne bomo našli tega, kar iščemo. Ko pa smo zunaj, nas muči želja po vrnitvi. Vendar ta lastnost ni nujno negativna. Vzpostavljamo namreč princip distance. Vsako iskanje samega sebe v določenem trenutku zahteva distanco. Šele ko do sebe vzpostavimo distanco, se lahko zares ugledamo, šele takrat zaslutimo, kdo smo, in nato se začnemo spet vračati k sebi. Ta mit nas uči, da je treba iskati znotraj sebe. Kajti vse, kar je pomembno, se nahaja tukaj in zdaj, samo da tega ne vidimo. Ne bi nam bilo treba nikamor, če bi bili pripravljeni spredvideti ta vzorec in se mu upreti.

Kaj pa miti, ki so povezani s točno določenimi kraji? Na primer kralj Matjaž, ki spi pod Peco. Kakšno analogijo lahko potegnemo med tem arhetipskim junakom in koroško vzpetino?

Kralj Matjaž govori o tem, da smo velik del realnosti izrinili iz svoje zavesti. Vendar ta ni izginila, ampak obstaja kot nekakšen podzemni otok, ki živi naprej in čaka, da bo jo bo človek pripravljen integrirati. Lahko bi rekli, da je poniknila v podzavest. V pravljicah se motiv, kjer junak zaide in najde nek skrivni podzemni prostor, pogosto pojavlja, tudi v mitih najdemo takšne paralele. Ljudje so bili včasih sposobni zaznavati to, kar bi danes zelo pametno imenovali emocional-

na zavest prostora. To so elementarna bitja, ki prostoru dajejo zavest. Ta bitja so nato v kontekstu določene kulture dobila svoja obličja, prevedli so jih v pravljice in mitološke figure ali pa v bogove in boginje. Verjetno so imeli določeni ljudje podobne izkušnje tudi s Peco. Zemlja ni povsod enako gosta. Tako kot na fizičnem nivoju obstajajo kraške jame, npr. postojnska, tudi na energijskem nivoju planeta najdemo podobne notranje prostore. Pri Peci se ta notranja razsežnost izrazito čuti. Peca je gora, ki ne raste k višku kot piramida, ampak leze v širino. Glede na sporočilo mita bi lahko sklepali, da prostor, kjer se nahaja Peca, skriva mnoge potenciale, ki so bili izrinjeni iz naše realnosti in bodo v prihodnosti še pomembni za Slovenijo ... če jih bomo le pripravljeni integrirati.

Industrijsko onesnaževanje, promet, gradbeništvo itd. poškodujejo predvsem vitalno-energijske nivoje Zemlje. Vendar se pri vašem delu ukvarjate tudi z bolj abstraktnim onesnaževanjem oziroma s poškodbami emocionalnih razsežnosti prostora.

Kadar drug do drugega ali do narave nastopamo s krutostjo, kar se posebej intenzivno dogaja v času vojn in množičnih sovražnosti, to privede do travm v prostoru. Nenehni pritisk negativnih čustev na prostor povzroči, da njegovi deli v določenem smislu zamrznejo in niso več prevodni. Seštevanje nešteti negativnih tendenc, ki se nabirajo v prostoru, privede do aglomeracij, strdkov negativnih sil, ki dobivajo demonske poteze. Prebivalci to občutijo kot odtujitev. Zdi se jim, da živijo v odtujenem svetu. Takrat je čustvena razsežnost prostora poškodovana in treba jo je ponovno ogreti. Dele, ki so ločeni in potopljeni v svoje travme, je treba spet povezati in integrirati. To je zelo občutljivo delo, ki ga lahko opravimo le ljudje. Seveda je zanj težko angažirati cele narode, zato pri zdravljenju takšnih prostorov delam po homeopatskem načelu. To pomeni, da lahko tudi manjša skupina ljudi, ki se problema zaveda, na energijski način prispeva k razreševanju travme. Pri tem uporabljamo različne postopke: petje, rituale, imaginacijo barv in litopunkturne kamne oziroma kamne z vklesanimi kozmogrami. Cilj procesa je transformacija teh temnih sil, pri čemer je treba priznati, da pravzaprav predstavljajo ogledalo nas samih. Ti negativni strdki potrebujejo odrešitev, kajti če bi jih kot nekatrške demone izganjali, bi se naselili kje drugje. Le na srčen način – ne s silo, lahko ta bitja usmerimo v preobrazbo. Če nastopate kot sovražnik, kot nekdo, ki se proti njim bori, se tudi sama odzovejo s podobno reakcijo. Takrat je res izjemno težko. Tudi sam sem delal takšne nake. Vendar sem se naučil drugačne poti, ki je povezana z alkimijo in deluje po načelu preobrazbe. Primerjali bi jo lahko z alkimistično potjo, ki zahteva potopitev v *nigredo*, v temo, da bi tako odkrili svetlobo. Ob takšnem razumevanju lahko postane to delo celo lepo in polno čudovitih doživetij. V pravljicnem jeziku bi ga opisali kot odčaranje nekega demona, v katerem spi zakleta kraljična. Sila, ki je bila očrnjena, zatemnjena oziroma negativizirana, se s človekovo pomočjo skozi takšen alkimistični proces vrne k svoji biti in pri tem tudi človeka obdari z neverjetno lepoto.

Delali ste tudi v najbolj travmatičnih krajih, v Dachavu, Jeruzalemu, hrvaških in bosanskohercegovskih vojnih mestih. Bi katerega od njih posebej izpostavili?

Morda Vukovar. Ta kraj je bil za vso de-

lovno skupino izjemno doživetje. Mesto je pretrpelo hudo nesrečo, pa vendar smo ravno tam odkrili sveže, zdravilne zemeljske moči. Kot da bi prav njegova kalvarija omogočila, da so se tam začele manifestirati sveže elementarne zemeljske sile. Seveda jih človek ponavadi ne opazi, vendar šolanemu očesu ne uidejo. Velikokrat nam ostanejo skrite tudi zato, ker že vnaprej mislimo, da mora takšen kraj zaradi vojne predstavljati nekaj negativnega. Ampak nasprotno – šele skozi trpljenje je Vukovar prišel do svojega bistva.

Tudi slovenski grb je navdihnili vaše geomantsko dojemanje slovenskega prostora. Čeprav so se pojavljale polemike, da ga je zaradi slabe razpoznavnosti treba zamenjati, in je bil izveden celo nov natečaj, je Slovenija z njim le vstopila v Evropsko unijo. Sami ste medtem opozarjali, da bi lahko sprememba grba nevarno vplivala na spremembo slovenske identitete.

Grb, ki sem ga oblikoval l. 1991, je naraven kot kozmogram. To pomeni, da ni le označevalec neke identitete, ampak je v njem njeno bistvo tudi kodirano, zajeto. Identiteta naroda nastaja skupaj z identiteto prostora in kozmogramski grb je aktivni vzdrževalec zveze med obojema. Če bi ga hoteli spreminjati, bi bilo treba najprej ugotoviti, ali se slovenska identiteta res razlikuje od tiste, ki je v njem zajeta. Šele potem bi se bilo smiselno pogovarjati o boljši možnosti. Nekaterim ljudem se je zdelo, da se sedanjí grb premalo razlikuje od prejšnjega, vendar sem ga tako oblikoval namenoma. Nisem si ga izmislil na novo, ampak sem ga izpeljal iz že obstoječih simbolov in vizij. Kajti vem, kako občutljivo je to področje. Če je namreč identiteta prostora v grbu napačno definirana, lahko pride do odtujenja človeka od njegovega okolja, ali povedano drugače, če ni identiteta prostora nikjer usidrana, je z njo mogoče manipulirati.

Zakaj pa je sploh prišlo do želja po spremembi?

To je negativni vidik lepe Vide. Ne želimo biti tisto, kar smo, ampak nekaj drugega.

Ali zato v zadnjih letih toliko delate v tujini?

Ah ne, tudi tu bi »Slovenca, ki gre v svet,« lahko povezal s sindromom lepe Vide. Svet je do njega bolj objektivni kot domače okolje. Bolj je pripravljen videti, da ima neko posebno kreativnost, ki jo zna izraziti v svet in ki jo svet priznava. Sicer pa nepriznavanje geomantičnih znanj ni le slovenski problem, to velja za ves zahodni svet. Kajti geomantija ruši ustaljeni miselni vzorec, ki izhaja iz specializiranega in ločenega obravnavanja prostora in po katerem je geografija ena znanost, oblikovanje prostora pa druga. Geomantija deluje kot celostna paradigma, ki geografijo povezuje s psihologijo, mitologijo in oblikovanjem prostora. Je sinergijska veda.

Pa vendar tudi knjige pišete predvsem v tujih jezikih.

Svoje knjige pišem v nemščini ali angleščini, šele nato jih prevajam v slovenščino. To je del slovenske usode. Zanima me sprememba planetarne zavesti in žal je naš jezik prostorsko tako omejen. Skušam delovati globalno, vendar se pri tem seveda trudim, da se na globalni ne bi izgubila nacionalna raven.

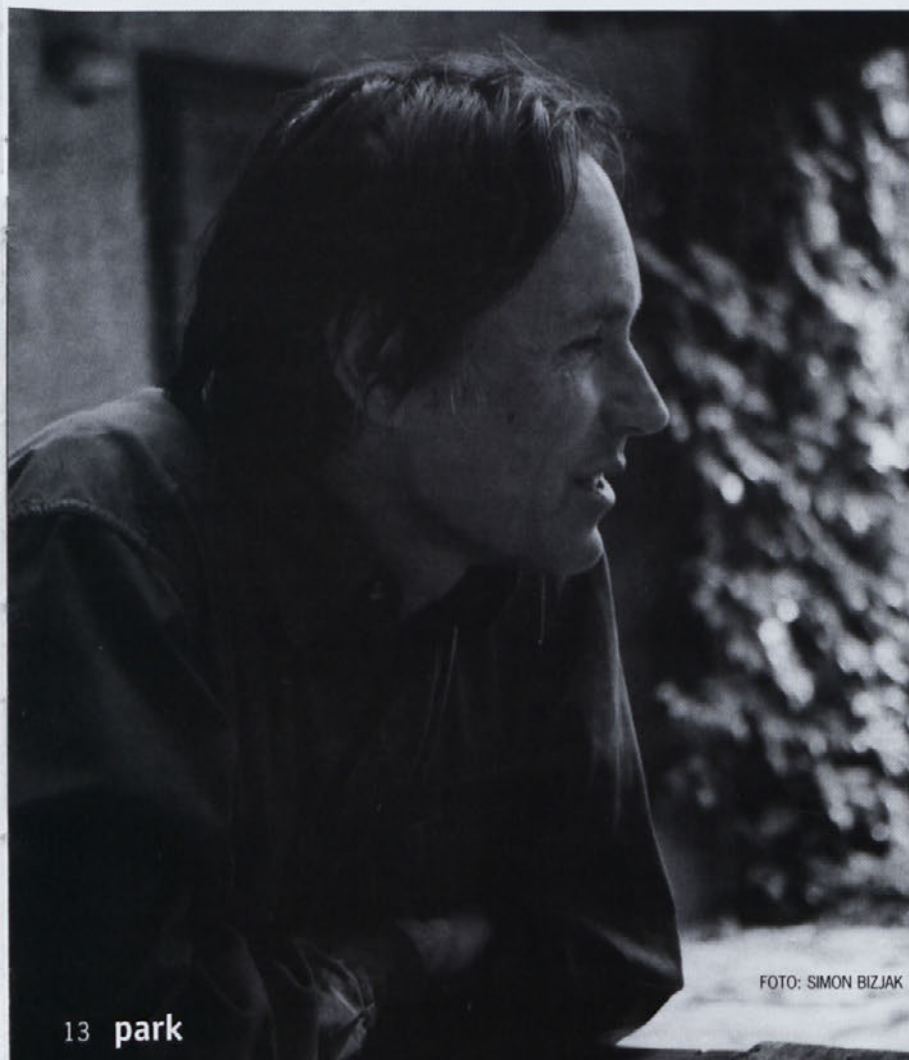

FOTO: SIMON BIZJAK

Foto put

Miha Hadl

Panoramska fotografija malo drugače

Poskusil sem pokazati, kako lahko uporabimo panoramski fotoaparat tudi za slike od blizu, slike podrobnosti in celo za portrete v •ivljenjskem okolju. Za panoramo ni vedno potreben širok razgled.

Ganita sutre

Bližnjice v matematiki

Aleksej Metelko

V sanskrtu, najbrž najstarejšem in najbolj razvitem indoevropskem jeziku je bila napisana neka knjiga z naslovom *Ganita sutre*, kar bi v prevodu pomenilo *Matematični izreki*. Sprva je izgledala tako nerazumljiva, da so jo znanstveniki, tako kot tudi veliko drugih, odrinili na stran in nanjo hitro pozabili. Spet jo je odkril indijski matematik, zgodovinar in filozof Bharati Krishna Tirthaji, ki je leta 1965 v knjigi *Vedska matematika* (Vedic Mathematics) podal svoja dognanja, ki kažejo, da so staroindijski filozofi zakonitosti celotne matematike izrazili v šestnajstih sutrah ali besednih formulah. Gre za lahko razumljive izreke, ki so zelo preprosti za uporabo in s katerimi je mogoče rešiti vse matematične probleme iz aritmetike, algebre, geometrije itd. V približnem prevodu se glasijo nekako takole:

- (množi) z eno več kot tista prej
- vse od 9 in zadnja od 10
- navpično in navzkrižno
- premesti in uporabi
- če je samučaja enaka, je nič
- če je ena v razmerju, je druga nič
- s seštevanjem in odštevanjem
- končno ali neskončno
- diferencialni račun
- z mankom
- posebno in splošno
- ostanek od zadnje številke (števk od 0 do 9)
- zadnje in dvakrat predzadnje
- (množi) z eno manj kot ena prej
- zmnožek vsote
- vsi množitelji

Knjiga je nekaj let po izidu zbudila zanimanje treh britanskih matematikov, ki so njeno vsebino celo izdali v obliki učbenika. Stvar je bila tako čarobna, da je kasneje sledilo uvajanje metod novega računanja v nekaterih britanskih osnovnih šolah, in to z velikim uspehom. Tudi na zahodu je ta pozabljena dediščina doživela razmah, kateremu je pripomogel Maharishi Mahesh Yogi, ki je bil mnenja, da je vedska matematika softver kozmičnega računalnika, ki vodi celotno vesolje na vseh ravneh in v vseh podrobnostih.

Navdušenci nad vedsko matematiko predvsem izpostavljajo njeno enostavnost pri uporabi teh šestnajstih suter. Veliko ljudi očara dejstvo, da lahko v pičlih nekaj sekundah na pamet skvadrirete dve ali celo trimestno število. Zanimiv je način, kako si lahko zapomnimo pi na 32 decimaln natančno: s pomočjo pesmice, kjer ima vsak zlog neko številčno vrednost. Da ne bom suhoparil, naj kar predstavim nekaj enostavnih in osupljivih primerov.

Številni imajo matematiko za težko in duhamorno vedo. Tudi sam sem imel nekoč podobno mnenje, saj nas skozi ves čas šolanja bombardirajo z raznimi matematičnimi teorijami in formulami, ne da bi nam povedali kaj o njeni dejanski in praktični uporabnosti. Podobno je s fiziko. Dostikrat se sprašujem, zakaj učitelji ne znajo matematike prikazati v lepši luči, ko pa je vendar tako čudovita. Koliko zanimivih stvari je povezanih z njo, žal uvidimo šele po samoiniciativnem brskanju po raznoliki strokovni, znanstveni pa tudi zabavni publikaciji. Naj omenim raznovrstne številske paradokse, zanimive matematične uganke, teorijo kaosa, da o čudovitih možnostih igranja z verjetnostjo in geometrijo niti ne govorim.

Kvadriranje

Začnimo s kvadriranjem dvomestnih števil, ki se končajo na število 5. Tu uporabimo izrek z eno več kot tista prej in delamo po sledečem postopku: recimo, da želimo kvadrirati število 45. Število razdelimo na dva dela in sicer v našem primeru na 4 in 5. Po sutri eno več kot tista prej prvo cifro vedno pomnožimo z ena več kot je sama, torej $4 \times 5 = 20$. Drugo cifro pa vedno pomnožimo s številom 5 in dobimo $5 \times 5 = 25$. Nato ti dve dobljeni številu (20 in 25) združimo in že dobimo rezultat 205. Še nekaj primerov:

$$25 \text{ na kvadrat} = 2 \times 3 / 5 \times 5 = 6 / 25 = 625$$

$$75 \text{ na kvadrat} = 7 \times 8 / 5 \times 5 = 56 / 25 = 5625$$

Preidimo zdaj na kvadriranje dve- in trimestnih števil. Recimo, da bi radi kvadrirali število 96. Najprej ugotovimo, kakšno osnovo bomo uporabili. Vidimo, da je število blizu 100, torej vzamemo za osnovo število 100. Za nadaljnji potek izberemo sutro – z mankom.

Zdaj se vprašamo, koliko manjka kvadrirancu do osnove (100). To število, v našem primeru 4, odštevamo od 96 in že smo dobili prvi del rešitve, 92. Nato pa število, ki je manjkalo do osnove, pomnožimo s samim seboj ($4 \times 4 = 16$) in dobimo drugi del rešitve. Kot v prejšnjem primeru rezultata združimo in dobimo končno rešitev 9216. Še nekaj primerov:

$$95 \text{ na kvadrat} = 95 - 5 / 5 \times 5 = 90 / 25 = 9025$$

99 na kvadrat = $99 - 1 / 1 \times 1 = 98 / 1 = 9801$; tu dodamo pred enko še nič, ker je naša osnova 100, kar pomeni, da morati biti za črto razmika (/) še dve mesti.

Majhne težave nastopijo pri kvadriranju števil, ki so bolj oddaljena od osnove. Rešimo primer števila 88.

$88 \text{ na kvadrat} = 88 - 12 / 12 \times 12 = 76 / 144 = 77 / 44 = 7744$ Vidimo, da za drugi del rešitve (12×12) dobimo število 144. Ker je osnova 100 in velja, da mora biti za črto razmika dvomestno število, enico enostavno prenesemo na drugo stran oz. jo prištejemo prvemu delu rešitve ($76 + 1 = 77$). Manjša števila je tako malce težje izračunati na pamet, pa vendarle mnogo bolj učinkovito in hitreje kot po že ustaljenih postopkih v naših glavah.

Iste postopke uporabimo, če je število, ki ga želimo kvadrirati, na primer bliže osnovi 1000 ali 10 000.

$$998 \text{ na kvadrat} = 998 - 2 / 2 \times 2 = 996 / 4 = 996 / 004 = 996.004; \text{osnova } 1000, \text{ zato tudi tri mesta za črto razmika.}$$

$$9996 \text{ na kvadrat} = 9996 - 4 / 4 \times 4 = 9992 / 16 = 9992 / 0016 = 99.920.016$$

Odštevanje

Za odštevanje lahko uporabimo sutro – vse od 9 in zadnja od 10. Če želimo na primer od števila 10 000 odšteti število 6537, naredimo sledeče: pogledamo, koliko nam manjka od cifre 6 do 9, koliko od 5 do 9, koliko od 3 do 9 in pri zadnji cifri (7) do 10. Dobimo rešitev, ki je v našem primeru 3463. Ta način lahko uporabimo vedno, kadar želimo neko število odšteti od števila, ki ima na prvem mestu število ena, ki ji sledijo nule (100, 1.000, 10.000, 100.000 ...).

Množenje

Poglejmo, kako enostavno se da pomnožiti števila, ki so blizu 100. Na primer število 88×98 . Najprej pogledamo, koliko manjka oboima številoma do števila 100 (12 in 2). Nato sledi operacija navzkrižnega odštevanja ($88 - 2 = 86$ ali pa $98 - 12 = 86$). Vidimo, da dobimo isti rezultat, ki pa obenem predstavlja prvi del rešitve. Drugi del dobimo tako, da med seboj pomnožimo manke (torej $12 \times 2 = 24$). Oba delna rezultata združimo in dobimo končno rešitev, 8624.

Še en primer: 98×55 ; manka sta 2 in 45, ($55 - 2 = 53$), ($2 \times 45 = 90$), in končna rešitev je 5390.

Podobno je s števili blizu, a več kot 100. Izračunajmo 107×105 . Rešitev je 11.235 in je sestavljena iz dveh delov (112 in 35). 112 dobimo tako, da 107 ali 105 prištejemo presežek prek sto drugega števila ($105 + 7$ ali pa $107 + 5 = 112$). 35 pa je zmnožek obeh presežkov ($7 \times 5 = 35$).

Tako pa preprosto izračunamo ostale dvomestne številke. Na primer $32 \times 21 = 672$. Rešitev je iz treh delov ($6 =$ zmnožek prvih cifr obeh števil $3 \times 2 = 6$ in $2 = 2 \times 1$, 7, pa dobimo tako, da prvo cifro prvega števila pomnožimo s drugo cifro drugega števila in temu prištejemo zmnožek prve cifre drugega števila s drugo cifro prvega števila ($3 \times 1 = 3$; $2 \times 2 = 4$; $3 + 4 = 7$)). Še nekaj primerov:

$$61 \times 31 = 1891; (18 = 6 \times 3, 1 = 1 \times 1, 9 = 6 \times 1 + 3 \times 1)$$

$61 \times 32 = 1952$; ($18 = 6 \times 3, 2 = 1 \times 2, 15 = 6 \times 2 + 3 \times 1$), ker dobimo število, ki ga vrinemo med prvi dve rešitvi dvomestno (15), prištejemo enko k 18, 5 pa pustimo in dobimo končno rešitev 1952.

Zelo enostavno je tudi množenje katerega koli števila s številom 11. Primeri:

$$26 \times 11 = 286; \text{gre za to, da število } 26 \text{ razdelimo na cifri } 2$$

in 6 ter njun seštevek (8) vrinemo med njiju.

$$72 \times 11 = 792; 7 + 2 = 9, 792.$$

$48 \times 11 = 528$; $4 + 8 = 12$, ker je število, ki ga vrinemo med 4 in 8 dvomestno (12), prištejemo enko k 4.

$234 \times 11 = 2.574$; rešitev je iz 4 delov, in sicer: prvo in zadnjo cifro pustimo pri miru, vmes pa vrinemo seštevek prvih dveh ($2 + 3 = 5$) in seštevek drugih dveh ($3 + 4 = 7$).

$$617 \times 11 = 6.787; 6 + 1 = 7; 1 + 7 = 8$$

Deljenje s številom 9

Če želimo določeno dvomestno število deliti z 9, nam zopet s svojo čarovnijo priskoči na pomoč vedska matematika. Recimo, da želimo deliti število 23. $23 / 9 = 2$, ostanek 5. Prva cifra dvomestne številke je vedno rešitev (2), ostanek pa dobimo tako, da obe cifre dvomestnega števila seštejemo ($2 + 3 = 5$). Ostali primeri:

$$43 / 9 = 4, \text{ostanek } 7; (4 + 3 = 7)$$

$$61 / 9 = 6, \text{ostanek } 7; (6 + 1 = 7)$$

$134 / 9 = 14$, ostanek 8; (rešitev je sestavljena iz 1, 4 in 8: 1 je prva cifra števila, 4 je seštevek prvih dveh cifr ($1 + 3 = 4$), in ostanek 8 dobimo tako, da seštejemo vse tri cifre ($1 + 3 + 4 = 8$)).

$232 / 9 = 25$, ostanek 7 (2 ostane, $5 = 2 + 3$, in ostanek 7 je $2 + 3 + 2$).

$2121 / 9 = 235$, ostanek 6 (2 ostane, $3 = 2 + 1$, $5 = 2 + 1 + 2$, ostanek 6 je $2 + 1 + 2 + 1$).

Kot ste lahko videli v tem kratkem prikazu najenostavnejših matematičnih računov, je matematika lahko res prijetna zadeva, če se je lotimo malce drugače kot ponavadi. Če jo le malce obsledate, lahko tu in tam marsikoga pustite brez besed. Je kot čarovnija, vsi bodo hoteli vedeti, kako ste lahko nek račun tako hitro in celo na pamet izračunali. Verjetno se sprašujete, kako to, da, če je vse tako easy in se da tudi najtežje matematične enačbe vsaj enkrat hitreje izračunati, niso zgoraj naštetih matematičnih izreki osnova matematike, ki nam jo podajajo skozi dolgočasno (dolgočasno beri tudi kot dolgočasno) izobraževanje. Ne vem, ker se nisem tako globoko spuščal v podrobnejše analize. Najverjetneje morajo obstajati nekakšne pasti, zaradi katerih nam je to ali ono še bolj oteženo kot sicer ali pa le ne moremo sprejeti novega/starega načina računanja zaradi ljubosumja, ker so se ga izmislili neki pravadni bosonogi filozofi ...

FOTO: BOŠTJAN PUČELJ

V polikliniki Suvag se odvijajo gledališke vaje, ki predstavljajo vrhunec rehabilitacije. V gledališki predstavi morajo otroci združiti ritmiko, koordinacijo in izgovorjavo. V garderobi pred gledališkim nastopom je vzdušje prežeto s samozavestjo.

Kot pravi učiteljica ritmike, sta ritem govora in telesa enaka in govor sledi telesu, zato glasno izgovarjanje spremljajo energične telesne geste.

Rehabilitacija gluhih otrok

Borut Peterlin

Pravijo, da nam tehnologija koplje grob. Morda, a današnja sodobna medicina z digitalno tehniko dosega rezultate, ki mejijo na čudeže. Kako bi drugače poimenovali, da otrok, ki se rodi popolnoma gluhi, s pomočjo operacije prvič sliši zvok? Med operacijo se mu v notranje uho vgradi umetna polžnica. Umetna polžnica je digitalni slušni aparat, sestavljen iz treh glavnih komponent. Sprejemnika zvoka, procesorja, ki zvok obdela v digitalen zapis in se nahaja zunaj telesa, in umetne polžnice, ki po digitalnem zapisu zvoka elektronsko draži slušni živec.

V Zagrebu je svetovno znana poliklinika SUVAG, kjer se ukvarjajo predvsem z gluhi otroki in z otroki, ki imajo probleme z govorom. Program rehabilitacije gluhih otrok na Hrvaškem je primer svetovnega uspeha. Z rehabilitacijo gluhih otrok se ukvarjajo že več kot štirideset let, a ključen dogodek je bila vsenacionalna akcija »Dajmo, da čuju«. Začelo se je, ko so se otroci vojnih vetera-

nov odpovedali božičnim darilom v dobro gluhih otrok in njihove rehabilitacije. Pobuda otrok vojnih veteranov je sprožila vsenacionalno akcijo, kjer so se vsi državljani Hrvaške zedinili. Sodelovali so vsi od predsednika in premiera, estradnih umetnikov do delavcev. Prek telefonskih klicev so zbirali denar za rehabilitacijo gluhih otrok. Rehabilitacija vsakega otroka stane 30 000 dolarjev. V omenjeni akciji so zbrali prek 2,1 milijona dolarjev, kar je dovolj za rehabilitacijo vseh gluhih otrok na Hrvaškem.

Kot pravi profesor Mladen Lovrić iz poliklinike Suvag, je gluhost dvojni problem. Problem poslušanja in problem govora. Rezultati v svetu kažejo, da je potrebno gluhega otroka čimprej operirati, celo pred drugim letom starosti, in mu s tem omogočiti vključitev v normalno življenje.

Po operaciji je potrebna rehabilitacija, ki po navadi traja dve leti. Najtežje je na začetku, saj je za otroka zvok nekaj popolnoma ab-

straktnega. Začne se z vibracijsko mizo, ki ob zvoku vibrira in tako otroci čutijo zvok s telesom. Človek sliši s celim telesom, in to s pridom uporabljajo v rehabilitaciji ter vsak zvok povežejo z gesto telesa. Na primer: otroci stojijo na stolih s slušalkami na glavi,

učiteljica pa si prekrije usta in pokliče Ivana. Ta skoči s stola in zavpije »Ivan tu!«. Kot pravi učiteljica ritmike, sta ritem telesa in ritem govora identična in govor sledi ritmu telesa. Zato otroci med glasnim izgovarjanjem energično gestikulirajo besede. Na ta način osno-

Ker človek sliši s celim telesom, je zelo pomembno, da je vsak zvok povezan z gesto telesa. Učiteljica si prekrije usta in pokliče Ivana. Ivan zavpije »Ivan tu« in skoči s stola.

Takoj po operaciji otroci zaznavajo samo, ali zvok je ali ne. Na fotografiji štiriletni otrok, ki ima za seboj že dve leti rehabilitacije in sliši zelo dobro, prekriva usta lutki. S to gesto dopoveduje dveletnemu, pravkar operiranemu otroku, da ni zvoka, da lutka ni živa. Na otrokovem ušesu vidimo zunanji del polžkovskega vsadka z digitalnim procesorjem.

V polikliniki Suvag rehabilitacija gluhih otrok temelji izključno na zvoku in govoru, da bi otroci lahko obiskovali običajno šolo. Pred poukom vzgojiteljica pomaga pravilno nastaviti slušni aparat.

Piščalka

Mreža širokopasovnega dostopa se širi tudi v Novem mestu

Pretok prihodnosti

Primož Žizek

Večkrat v zgodovini so se velika mesta gradila ob velikih rekah. Velika reka je pomenila več hrane, več dela, več pretoka ljudi, idej in informacij, kratka bogastvo. Dostop do širokopasovnih povezav je v svetu informacijskih tehnologij, ki nas obdajajo, ravno takšna reka, in postaja vse bolj merilo razvitosti neke družbe. Kako tudi ne, saj lahko skozi njo zdrvi tudi do 4 mb informacij hkrati. S tem postaja tehnologija, ki jo uporabljamo, še bolj uporabna. V enem bajtu je osem 01 kombinacij. Vsaka od teh formul povzroča delovanje programa. Za primerjavo, povprečen docov dokument je težak okrog 40 kb. Zato so na omrežjih z manjšo pretočnostjo paketov informacij nekateri programi zelo leni, preobsežni ali prenapredni, da bi jih infrastruktura podpirala v zadostni meri. Širokopasovni dostop po kablu je še zmogljivejši. Omogoča hiter dostop do digitalnih informacij: internet, televizija, radio. Pomeni tudi personalizirano medijijskega in informacijskega prostora. Vsak si bo pač ogledal tisto, kar mu je najljubše. Neko drugo obliko širokopasovnih povezav smo Slovenci spoznali predvsem

skozi adsl sistem, kjer je že sedaj na voljo večina od navedenega, a z zmogljivejšo mrežo, iz katere prihajajo storitve na naše ekrane, je storitev postala dovolj hitra in zato za ljudi bolj prijetna. Za prijetne izkušnje pa je značilno, da si jih ljudje želijo podoživeti. Zato ne čudi stalna rast širokopasovnih povezav v svetu. Dva raziskovalca interneta in sodobnih komunikacij, **Petra Geršiča** in **Vasjo Vehovar**, prvega s podjetja t-media, drugega s fakultete za družbene vede, smo poprosili, da nam razložita širokopasovni fenomen.

Širokopasovna povezava omogoča pogled v prihodnost digitalnih informacij, kamor s prvim valom širjenja mreže širokopasovnih storitev vstopa tudi v Novo mesto. Kako jo bo kdo izrabil, je stvar uporabnikov. Dejstvo je, da se s tem uvrščamo med okoli 100 milijonov uporabnikov na svetu, ki imajo dostop do širokopasovnih povezav iz domačega naslonjača. Na globalni ravni je to 1,6 odstotka prebivalcev. Informacijska elita. Enter

Peter Geršič, univ. dipl. kom.
raziskovalec sodobnih komunikacij
direktor, T-media d. o. o.

Virtualna resničnost je več kot le tehnologija

Kaj pomeni širokopasovni dostop za razvoj interneta?

Širokopasovni dostop (kamor seveda spada že ADSL) je ena od temeljnih stopnic prihodnjega razvoja interneta, saj predstavlja osnovno lastnost, ki jo izkoriščajo nekatere nove spletne tehnologije. Korak naprej v pravo spletno industrijo zabave je v resnici mogoče le s široko razširjenim širokopasovnim dostopom. Večje vprašanje je, koliko je ta širokopasovni dostop pomemben za razvoj družbe znanja. Namenoma sem poudaril industrijo zabave, ki želi od širokopasovnega dostopa največ iztržiti, a s tem ne želim zmanjšati pomena širokopasovnega dostopa. Če želimo polno izkoriščati izjemni potencial, ki ga ponuja internet, se to lahko zgodi le prek popolne razširitve uporabe internetnih tehnologij v družbi. Ta pot pa je največkrat najlažja prek zabavnih vsebin, v zadnjem času vedno bolj cenjenega »infotainmenta«, kjer sta učenje in zabava nerazpoznavno povezana. Resnici na ljubo so se tudi v preteklosti na ta način razvijali vsi mediji, ki se kitijo z demokratičnim predznakom. Ljudje se najlažje učimo snovi, ki je zabavna in zanimiva, in takšne mora biti tudi pristop pri širitvi tega novega medija.

Je res, da bomo s tem doma pozdravili resnično virtualno realnost?

O tem je težko govoriti, ker si pod virtualno resničnostjo predstavljamo zelo

različne pojave. Hočem reči, da je odgovor v bistvu ne, saj je virtualna resničnost mnogo več kot le gola tehnologija. Pogoj za razvoj »resnične« virtualne resničnosti – kar je že sam po sebi nenačuden izraz – so aplikativne raziskave in razvoj, ki postavijo obstoječe tehnologije v različne praktične uporabe in jih umestijo v družbeni kontekst. Najodličnejše primere razvoja virtualne resničnosti sem zasledil na recimo nepričakovanih koncih znanosti, npr. v arhitekturi ali medicini. Sodim, da je kakršen koli razvoj pač močan tam, kjer je na kupu kritična masa znanja in potreb po praktični uporabi. Sicer pa virtualna resničnost živi na spletu že sedaj, saj je bila v resnici utemeljena z idejo »avatarjev« (to je nadomestne podoba, ki nas predstavlja v npr. spletnih komunikacijah) in navideznega prostora že v sredini 80. let. Zanimive so ravno sodobne raziskave na področju reprezentacije prostora na spletu, kjer ugotavljamo, da za navidezno predstavitev prostora (ki ima fizikalne in geografske lastnosti) sploh ni potrebna posebno zahtevna grafična predstavitev, kot si virtualno resničnost pogosto predstavljamo, ampak gre predvsem za psihološki in sociološki (spletni) fenomen. Tako sem sam npr. raziskoval, kakšna je povezava med »nevidnostjo« marginalnih družbenih skupin v določenem družbenem okolju in njihovo »nevidnostjo« na spletu. Kljub temu da je v igri veliko dejavnikov, ugotavljam, da so sive lise na spletu podobne tistim v našem resničnem okolju. Ravno zaradi tega rad poudarjam, da virtualni – cyber – prostor, ni nekaj, kar je izven nas, ampak je predvsem naš podaljšek – nadgradnja našega zemeljskega jaza.

Kje se srečajo mobilna telefonija, širokopasovne storitve in internet?

Srečajo se pri storitvah, ki morajo nadgraditi to prepletanje različnih tehnologij, ki se stikajo na internetnih tehnologijah. Predvsem družbe mobilne telefonije so dovolj zgodaj ugotovile, da se lahko hitro znajdejo v položaju, ko ne bodo nič drugega kot »pipe« - ponudniki pretoka podatkov, brez pravega nadzora, kaj se po »pipah« pretaka in kdo s tem služi. To napako je storila večina prvih podudnikov

dostopa do interneta. Šele v zadnjem času nastajajo portali in spletna mesta ponudnikov dostopa do interneta, ki poskušajo vnovčiti storitve, ki jih podpira internet. Prej so igrali dejansko le vlogo pipe! Poglejmo le prenovljen Siol-ov portal in njihovo internetno televizijo itd. Na drugi strani je Mobitel praktično simultano z razširitvijo mobilnikov naslednje generacije postavil portal in celo vrsto storitev, povezanih s tehnološkim napredkom, ki ga je ta generacija mobilne telefonije omogočala.

Prepletanje naštetih tehnologij najbolje povzema boj med dlančniki in mobilnimi telefoni, kjer dlančniki dobivajo funkcije mobilnih telefonov, telefoni pa tipične funkcije dlančnikov kot koledar ali kaj podobnega. Vmes so obema priklopili še fotoaparati... Kdo bo zmagovalc je težko reči, saj bomo v nekaj letih uporabljali hibridne naprave, ki bodo znale vse, kar znajo oboji, pa še mobilni internet visoke zmogljivosti bodo imele. Zanimivo je, da so pri tem najbolj napredni Japonci, ki sicer na vseh ostalih področjih interneta krepko šepajo za Evropo in ZDA. Njihov NTT Do Co Mo je bil prvi pravi sistem, ki je združeval internet in mobilno telefonijo v prepleten sistem, sloneč na dobro premišljenih storitvah. Resnici na ljubo se vsi ostali svetovni ponudniki mobilne telefonije in interneta učijo na njihovih izkušnjah. Pri japonskem sistemu je najbolj zanimivo to, da zadeva sploh ne sloni na posebej visoki tehnologiji ali hitrem mobilnem internetu, ampak ponuja preprosto tisto, kar si uporabniki želijo – smiselne in koristne storitve po sprejemljivi ceni. Kar je normalna poslovna praksa vsakega sposobnega trgovca.

Dr. Vasja Vehovar,
FDV, vodja projekta RIS
(Raba interneta v Sloveniji)

Širokopasovne povezave so nujnost

Kaj je širokopasovni dostop prinesel drugod po svetu?

V razvitem svetu je delež širokopasovnih povezav postal glavni indikator razvitosti interneta. Danes se npr. ne govori več toliko o osnovnem digitalnem razkoraku med osebami z dostopom in brez njega, ampak o drugem in tretjem digitalnem razkoraku, glede na izkušnje in dejansko uporabo. To pa je v veliki meri odvisno prav od hitrosti povezave. Najrazvitejše in napredne države oziroma regije se tega eksplicitno zavedajo (npr. Švedska, J. Koreja) in so v svoje strategije začrtnale širokopasovne povezave za celotno prebivalstvo. Zavedati se je treba, da se prava digitalna revolucija zares začne šele s širokopasovnimi povezavami. Do takrat smo precej omejeni. Predvsem zabavna industrija, kot gibalno inovativne uporabe in uvajalec v razsežnosti digitalnih komunikacij, se brez hitrega prenosa multimedije ne more kaj posebej razviti. Širokopasovne povezave prinašajo spremembe predvsem v izobraževanje in v poslovanje.

Kaj pomeni širitev širokopasovnega dostopa za prebivalce Novega mesta?

Stalna in širokopasovna povezava danes nujnost skoraj za vsako podjetje. Pomeni prihranek v času, v učinkovitejšem komuniciranju, predvsem pa v boljši informiranosti. Vse bolj pomembna je taka povezava tudi za gospodinjstva, čeprav je glavna informacij, spletnih strani in sporočil, ki nas zanimajo, še vedno v obsegu do nekaj 100k. Stvari pa se zelo hitro spreminjajo. V primeru domačega videokonferencinga, on-line multimedijkega izobraževanja ipd. so širokopasovne povezave seveda nujnost.

Brina, Mlado leto

DrugodCD001, 2004

Brina Vogelink, z glasom in vizijo obdarjeno dekle, prihaja iz priznane ljubljanske umetniške družine. Kot samostojna glasbenica se je pred dvema letoma izredno izvirno predstavila s skupino String.si Vlada Batiste ter pri novomeški Gogi izdala prvenec Graščakinja, za katerega je lani prejela nagrado zlata ptica. Z gradivom te plošče je veliko nastopala doma in v tujini, se prekalila in po dveh letih spet postregla z novo ploščo, tokrat povsem drugače zasnovano.

Brina je za nadaljevanje glasbenega potovanja v veselo barko ljudske godbe povabila novo in drugačno posadko, ki je s seboj prinesla prelivajočo mavrico glasbenih stilov, ritmov, idej in načinov. Tudi glasbeno gradivo ni več samo domače, ampak se razgleduje za novimi obzorji. Poleg več znanih in tudi redkeje slišanih ali celo pozabljenih slovenskih ljudskih motivov najdemo še afriške, na primer pesem Detece po gvinejski uspavanki, in celo prevod švedske hvalnice Med zvezdami. Tudi glasbena oprema je precej pestra, Brina s sopotniki potuje od Jamajke do Južne Amerike in Afrike, se poigrava z jazzy ugodjem, koketira s keltsko ter vikiniško tradicijo in osveži slovensko ljudsko zapuščino.

Plošča na pravem mestu in ob pravem času, zato ni naključje, da je ob 20-letnici ljubljanskega festivala Druga godba izšla kot prva izdaja na novo ustanovljene založbe Druga godba, saj brez Druge godbe, ki je v Slovenijo v veliki meri prinesla duh multikulturalnosti, danes ne bi poslušali tovrstnih glasbenih izdelkov.

Na hitro še zasedba: Brina Vogelink-vokal, Jelena Ždrade-violina, Luka Ropret-kitara, ukulele, Drago Ivanuš-harmonika, Nino de Gleria-kontrabas, čelo, Blaž Celarec-tolkala; gostje: Marijan Dovič-violina, Bogo Pečnikar-bariton sax, Boštjan Gombač, klarinet, kositrna piščal, Erich Fischer-vibrafon in Igor Leonardi-kora. Producent Blaž Celarec. Ploščo je vnovič izvirno oblikovala Brina sama. Kaj me moti? Le to, da Brina v delu sicer krasne zaključne pesmi Nočna po moji sodbi zveni kot Maria Joao - kar pa je mogoče celo pohvala.

***ovitek 5 plošča 4/5**

Hip Hop Kuh'na vol.1

RapNika 2004

Ploščo je potrebno kupiti in ne kopirati, saj več kot bo prepečenih kopij, manj bo tovrstnih plošč. Stanje je alarmantno, založbe propadajo ali izdajajo popevčice, ki so vredne le sporeda lokalnih radijskih postaj, zato je poteza založbe Nika, tokrat RapNika, tem bolj pohvalna.

Že več kot dobro desetletje imata pri nas hip-hop in rap domovinske pravice. Prvi precej komični začetki so na srečo pozabljeni, Ali En še vedno velja za prvoborca, na začetku tretjega tisočletja so domači raperji že cenjeno in iskano blago, celo precej se je za nekatere »ta gobezdava zalega« namnožila. Nekaj celo odličnih primerkov premoremo tudi v podgorjanskih krajih, recimo novomeški N'Toko in semiški Kalskee, zadnji na žalost še vedno prezrt.

Pri ljubljanski založbi Nika pravilno menijo, da je slovenski rap preživel porodne krče, prestal otroške bolezni in preživel nekaj plošč. Menda se precej raperjev rado pritožuje, da je izdaja plošč velika kuh'na in da ne dobijo priložnosti. Da bi kakovostnim hitrogovorcem in rimoklepcem omogočili izpoved, so večino najboljših nekomercialnih spravili na pričujočo kompilacijo, ne glede na poreklo, stil ali minulo delo. Plošča ni ljubljancocentrična, ampak med posnetki najdemo raperje od Novega mesta, Kranja, Maribora, Nove Gorice do Ljubljane. Kompilacija je izšla 31. maja, 10. junija so v ljubljanskih Križankah pripravili predstavitveni veliki hip hop festival Globoka grla hip hop kuh'na.

Izdaja je po tehnični plati solidno opremljena, na ovitku izverno vse potrebno. Med glavnimi protagonisti albuma je naš domači Miha Blažič alias N'Toko, ki je za album sedemnajstih skladb in petih skitov prispeval freestyle intro in outro ter komad z lastnega odličnega lanskega še ne preseženega prvenca Cesarjeva nova podoba. Sledijo mu Ljubljanci Ironic Tronic, solkanski matador Valterap, zatem Eyeceeeou, trojka T-Set iz Ljubljane, Unknown najmlajši med njimi, Barski spomeniki, veteran Klemen Klemen s hitom Šnopl, potem raperski spomeničar Pižama, trenutno zelo popularni Trkaj z vročim Dihi z mano, goriški rap dvojec King, zopet ljubljanski Medz'l, potem Lagane, angažirani Samo Boris, Z.jeban.e TM, Ballau iz Kosez in še Kosta s Spomini.

Ce ste zamudili nastop v Križankah, ne zamudite tudi te plošče s pomenljivim dodatkom k naslovu vol.1. Ali se obeta vol.2? Upam!

***ovitek 3, plošča 5**

Igor Lumpert, Innertextures

Glasbena zbirka Goga/Goga Musica, Novo mesto 2004

Obiskovalcem jazzovskih koncertov domačega, v Lešnici pri Novem mestu rojenega glasbenika tenor saksofonista Igorja Lumperta ne gre posebej predstavljati, sicer na tem mestu tudi ni za prostora. Vsekakor imamo pred seboj enega največjih jazzovskih talentov, kar jih je do sedaj dala dežela cvička. Igor je lani v New Yorku končal obiskovanje New School University, tam je srečeval in sodeloval z znanimi glasbeniki, se veliko naučil in v aprilu leta 2001 s tamkajšnjimi ali s tam delujočimi glasbeniki posnel prvenec, debitantski album Innertextures, ki je prvega maja, na dan »izgube slovenske samostojnosti« izšel pri s polno paro delujoči novomeški založbi Goga. Plošča je bila na ta dan v okviru abonmaja Jazzinty predstavljena koncertno, vendar le v triu in prigodni zasedbi.

Pri snemanju albuma je sodelovala mednarodna ekipa glasbenikov, poleg Igorja s tenor saksofonom še pianist Robert Gasper, kontrabasist Boris Kozlov, bobnar Jonathan Blake, na treh posnetkih slišimo kitarista Jacoba Broca, dvakrat se pojavi trobentač Leron Thomas, producent je bil slovenski mojster tolkal Blaž Celarec. Igor Lumpert se nam s tem prvencem predstavlja tudi kot komponist, saj je pet skladb od šestih njegovo delo. Plošča, na žalost dolga le dobrih 33 minut, prinaša glasbeno izvedbo na visokem nivoju, stilno jo grobo opredelimo kot klasičen neo-bop in jo mogoče lahko razumemo kot spoštovanje avtorja do te velike glasbe, ki je usmerila njegovo življenje in poslanstvo ter kot poklon še večjim glasbenim vzorom, ki jih preberete na ovitku plošče. Prvenec Igorja Lumperta je verjetno mejnik na njegovi glasbeni poti in dejansko pomeni začetek obetavne glasbene kariere, kolikor jo je v tej deželi sploh mogoče. Ploščo je potrebno obvezno slišati - kupiti in tako z druge strani, če ne drugega, podpreti enega ne prepogostih dosežkov domačega jazzu.

***ovitek 4, plošča 4**

Steklo in jantar iz Novega mesta

Kustos: Borut Križ

Dolenjski muzej, od 1. junija do 14. novembra 2004

Dolenjski muzej tokrat predstavlja tiste dele

arheoloških najdb, ki so najbolj zanimive. Razstavo z naslovom Steklo in jantar iz Novega mesta je pripravil kustos za arheologijo v Dolenjskem muzeju **Borut Križ**, odprta je od 1. junija do 14. novembra 2004. Razstava, ki je bila postavljena že v Narodnem muzeju v Ljubljani, se je preselila v Novo mesto, kjer prikazuje dolenjskim obiskovalcem v prvi vrsti razvoj arheološkega terenskega dela skozi različna obdobja, od naključnih najdb, prek iskanja dragocenosti vse do sodobnih standardov arheoloških izkopavanj, poleg tega pa prikazuje tudi dosežke prebivalcev Dolenjske v starejši in mlajši železni dobi (800.-300. p.n.š.).

Na razstavi si lahko obiskovalec ogleda najdragocenejše in najzanimivejše pridelke grobov iz najdišč Kapiteljska njiva, Mestne njive in Kandija (sicer pa je na ožjem področju Novega mesta kar trinajst arheoloških najdišč). Pridatki grobov, pa naj so to skeletni ali žgani, moški ali ženski, sodijo med najbolj zanimive, saj nam pripovedujejo zgodbo tukajšnjih ljudi. Najzanimivejši in zgovorni pa posebej tisti grobovi, ki imajo med svojimi pridatki dragocenosti. Ti nam v prvi vrsti povedo ali gre za ženski ali moški grob. Poleg tega pa nam pripovedujejo zgodbo pokojnika, vse o njegovi premožnosti ter o dejavnosti, s katero se je ukvarjal v svojem življenju, pa naj bo to vojak ali tkalka blaga. Zanimivi so tudi tako imenovani knežji grobovi, njihovi grobni pridatki dokazujejo, da gre za bogati sloj tukajšnjih ljudi. Arheološka izkopavanja so večinoma bolj usmerjena v izkopavanje grobov, zelo malo je podatkov o naseljih in proizvodnih obratih. Zato je tu toliko bolj zanimiva domnevna proizvodnja in predelava stekla in steklenih predmetov, proizvodnja in predelava železa in bakra ter trgovski stiki tukajšnjih prebivalcev po t. i. »jantarjevi poti«. Poleg vsega tega pa najdbe umeščajo Novo mesto v čas in prostor, povežejo ga namreč z mediteranskimi deželami (grško-etrusčanskim svetom).

Razstava sicer ne presega dozdajšnjih postavitvenih zmožnosti v mali dvorani Dolenjskega muzeja. Vendar je tema toliko bolj zanimiva in vredna ogleda, saj so predmeti dovolj zgovorni in kot muzealija sami pripovedujejo zgodbo. Poleg tega najdbe segajo v sam vrh arheoloških izkopavanj in v sam vrh življenja tukajšnjih ljudi v obdobju starejše in mlajše železne dobe. Ob razstavi je izšel tudi katalog, kjer si lahko tako poznavalec arheologije kot laik poglubi zgodbo, ki jo je v njem ustvaril muzejski predmet.

Kaj lahko pričakujemo od Dolenjskega muzeja še naprej? Morda arheološki park na Marofu ali pa vsaj novo repliko nakita v muzejski trgovini?

Alenka Lamovšek

Vladimir Lamut

Likovna razstava.

Mala dvorana KC Janeza

Trdine, Novo mesto.

1. 6. – 1. 9. 2004

Večplastna zmožnost izražanja lastnih duševnih stanj s pomočjo upodabljanja vsakdanje okolice njegovim delom daje pristnost in iskrenost, zaradi katere Lamut kljub vsemu še danes ostaja prepoznaven umetnik, vsekakor vreden spomina.

Čeprav na nacionalnem nivoju nikoli deležen takšnega priznanja kot Božidar Jakac, je Vladimir Lamut (1915 - 1962) vsaj za dolenjsko občinstvo po priljubljenosti predstavljal enakovredno umetniško veličino; enega izmed obeh slikarjev, ki sta s svojim opusom uspela v največji meri zajeti *štimungo* tukajšnje pokrajine in življenja na njej. Vsekakor treba poudariti, da je Lamut za razliko od Jakca posebej prototip rahlo boemskega umetnika, ki za časa življenja ni doživel ustreznega umetniškega ovrednotenja in priznanja. Obenem je bil Lamut neutrudljiv garač ter izrazilo negotov, dvomljiv in nezadovoljen melanholik - kar pa se v njegovih delih navsezadnje še kako dobro čuti. Ob vsem tem, pa tudi zaradi njegove nesrečne in prav takšne sklenitve življenjske poti - utopil se je namreč v Krki - ga je ljudska modrost zaznamovala z vzdevkom »dolenjski Van Gogh«, kar pove marsikaj o njegovi življenjski usodi kot o njegovih likovnih odlikah in priljubljenosti, ki mu je tako kot marsikateremu drugemu umetniku postopoma in dokončno zrasla šele po smrti. Dandanes Lamut v okvirih slovenske umetnosti zaseda svoje mesto - kakršnokoli pač to že je - predvsem in zgolj kot grafik. No, dejstvo je, da Lamut nikoli ni bil likovni inovator, temveč je vseskozi ostajal zavezan tradicionalnim pojmovanjem likovnega, in so ga kot takega oči sodobne kritike pogosto opazovale in sodile s precejšnjimi zadržki.

Tokratna razstava, nastala v sodelovanju KC Janeza Trdine ter zasebne galerije Gospodična, ne predstavlja kakšne velike retrospektive (ta se je zgodila ob 25-letnici njegove smrti; takrat je izšla tudi bogato opremljena monografija s pomenljivim naslovom *Pot k vrtincem molčanja*), niti tematsko zaokrožene razstave; gre preprosto za dobra dva ducata avtorjevih del, ki so bila ves ta čas umaknjena v zasebne zbirke in z izjemo nekaterih (večserijskih) grafičnih del širši javnosti neznana.

Razstavljena dela so nastajala od poznih tridesetih let dalje pa vse do umetnikove smrti. Zastopane so praktično vse tehnike, v katerih je avtor ustvarjal, kljub omenjeni zasnovi razstave pa je tudi na vsebinskem nivoju prikazan zadovoljivo širok spekter različnih žanrov in za Lamuta značilnih tematik. Pri figuralnih motivih se srečujemo tako z upodobitvami ženskih aktov kot portreti in skupinami figur, umeščenih v interierje ali krajino. Slednja še vedno velja za enega glavnih adutov njegovega slikarstva, kajti ravno v krajinarstvu se je v veliki meri razplamenjevalo slikarjevo ubesedovanje lastne otožnosti in tesnobe. Na določenih krajinah, na razstavi so te npr. zastopane z lesorezoma *Morje pri Annersu* ali pa *Strašilom pri kozolcu* uspe Lamutu v zrelejšem obdobju doseči zelo visoko stopnjo ekspresivnosti; sicer se ta pri njem z večjo ali manjšo intenzivnostjo pojavlja v večini opusa, a jo na tej točki že rahlo odvaja v nekakšno fantastiko. Ravno ta večplastna zmožnost izražanja lastnih duševnih stanj s pomočjo upodabljanja vsakdanje okolice pa njegovim delom daje pristnost in iskrenost, zaradi katere Lamut kljub vsemu še danes ostaja prepoznaven umetnik, vsekakor vreden spomina.

Matjaž Brulc

Infopark - napovednik 18. junij – 30. junij 2004

Petek, 18. junij 2004

ALEKSANDRA TEHOVNIK - koncert. Ljudski napevi v novi jazz preobleki.

20:00, Hudičev Turn v Soteski, vstop prost.

KOLEKTIVC - koncert. Veliki koncert ob zaključku šole. Nastopajo Alya, Los Ventilosi, Nameless, Otium, Alter Ego, Silex band, Real time real sound in Od Francina možgani.

20:00, Športni park Loka, vstopnina 500 sit.

Sobota, 19. junij 2004

NININA TORBA PRAVLJIC SVETA - otročarije. Podajmo se na popotovanje s pravljičami z vsega sveta v družbi papirja, barvic in škarjic. 10:00, Knjigarna Goga, vstop prost.

SK8 & KRIZA - tematski dogodek. Najprej tekmovalje v rolanju – skate contest v Športnem parku Loka - mini ramp, bank, fun box, slide... (od 12:00 do 20:00). Nato projekcije skate filmov, razglasitev zmagovalcev in podelitev nagrad ter večer drum&bass in breakbeat glasbe v Klubu LokalPatriot. MC N'Toko – človek, znan po svoji domiselnosti in hitrosti rapanja. Slovenski prvak v freestyl-u (že dve leti zapored), izdal pa je tudi samostojno ploščo Cesarjeva Nova Podoba, ki pomeni prelomnico v slovenskem hip hopu. 20:00, LokalPatriot, Športni park Loka, 400 sit.

VEČERI POLJSKEGA FILMA - film. Kulturni center Janeza Trdine v sodelovanju s Konzulatoma Republike Poljske predstavlja tri igrane celovečerne poljske filme: Dolg (1999) Režiser: Krzysztof Krauze. 20:00, KC Janeza Trdine, vstop prost.

HAMLET EXPRESS - koncert. Hamlet Express je ustanovil pesnik in skladatelj Andraž Polič. Njihova glasba temelji na duhovitih besedilih, ki prehajajo od ulične do visoke poezije in se prepletajo z glasbenimi tokovi blue-sa, šansona, jazza in akustičnega rocka. Igrajo: Andraž Polič, kitara, vokal; Gregor Cvetko, kontrabas; Anže Palka, kitara; Blaž Celarec, tolkala. 21:00, Knjigarna Goga, vstop prost.

ŠANK ROCK + 6PACK ČUKUR - koncert. 22:00, Jaso v Dol.Toplicah, vstopnina ni podatka.

Ponedeljek, 21. junij 2004.

SNIFF – mednarodni festival kratkega filma. Je edini mednarodni festival kratkega filma v Sloveniji, ki poleg osrednjega filmskega dela obsega tudi izobraževalni del programa v obliki filmske delavnice in predavanj ter spremljevalni program za večerno sprostitvev in zabavo. Festival je stičišče mednarodne in nacionalne filmske kulture ter močna povezava z evropskim in svetovnim filmskim dogajanjem, ponuja druženje in izmenjavo izkušenj. SNIFF se povezuje tudi z drugimi dogodki s področja fotografije, glasbe, literature, kulturnimi organizacijami in kreativnimi posamezniki. Letos se bo SNIFF odvrtil že tretjič zapored, in sicer med 21. junijem in 26. junijem 2004. 16:00, različna prizorišča po Novem mestu.

SNIFF - izven selekcije - filmske projekcije. Projekcija kratkih filmov, ki so prispeli na Sniff, festival kratkega filma, vendar se niso uvrstili v tekmovalni del, ker tematsko niso vezani na letošnji koncept festivala. 21:00, Knjigarna Goga, vstop prost.

Torek, 22. junij 2004

SNIFF - izven selekcije - filmske projekcije. Projekcija kratkih filmov, ki so prispeli na Sniff, festival kratkega filma, vendar se niso uvrstili v tekmovalni del, ker tematsko niso vezani na letošnji koncept festivala. 21:00, Knjigarna Goga, vstop prost.

Sreda, 23. junij 2004

SNIFF - izven selekcije - filmske projekcije. Projekcija kratkih filmov, ki so prispeli na Sniff, festival kratkega filma, vendar se niso uvrstili v tekmovalni del, ker tematsko niso vezani na letošnji koncept festivala. 21:00, Knjigarna Goga, vstop prost.

Četrtek, 24. junij 2004

SYNAPTIC & SNIFF - DJ večer. Z množico dražljajev želi Synaptic v človeku vzbuditi občutenja toplote in miru. Fuzija vizualij, inštalacij, dišav in seveda glasbe vpliva na podzavestno ali zavestno hipnotično izkušnjo, s skupnim ciljem - chill out. Glasbeni spekter obsega elektroniko z instrumentalnimi, organskimi prilivi in abstraktno, eksperimentalno elektroniko, v smeri ambientalizma. Synaptic life through mediators.

21:00, LokalPatriot, vstop prost.

SNIFF - izven selekcije - filmske projekcije.

Projekcija kratkih filmov, ki so prispeli na Sniff, festival kratkega filma, vendar se niso uvrstili v tekmovalni del, ker tematsko niso vezani na letošnji koncept festivala. 21:00, Knjigarna Goga, vstop prost.

Petek, 25. junij 2004

SNIFF - izven selekcije - filmske projekcije. Projekcija kratkih filmov, ki so prispeli na Sniff, festival kratkega filma, vendar se niso uvrstili v tekmovalni del, ker tematsko niso vezani na letošnji koncept festivala. 21:00, Knjigarna Goga, vstop prost.

Sobota, 26. junij 2004

MATEJA BAJT IN MILKO BIZJAK - koncert. 20:00, Hudičev Turn v Soteski, vstop prost.

Ponedeljek, 28. junij 2004

FOTOPUB - fotografska delavnica. Delavnica Fotopub bo letos že četrto leto zapored. Dodobra se je že usidrala na slovenski fotografski sceni. Z mednarodno mentorsko zasedbo, predavanji, razstavami in simpozijem smo jasno oblikovali program, ki spodbuja kreativnost, domišljijo in tudi fotografsko tehniko. Tako je teden dni trajajoča delavnica postala zelo uveljavljena tako pri ljubiteljskih fotografih kot tudi pri poklicnih fotografih. Letošnji »festival Fotopub« bo še prav posebej razgiban, saj bo poleg delavnice postregel tudi s simpozijem, multimedijo in spremljajočimi prireditvami. Delavnica bo potekala med 28.6. in 3.7. Več na www.fotopub.com. 09:00, različna prizorišča.

Torek, 29. junij 2004 ob

GLINA IN PRAVLJICE - delavnica za otroke. 17:00, Knjigarna Goga, vstop prost.

Guča, 5. – 9. avgust 2004 (27.500 SIT)

Največji etno festival na Balkanu, veselica non stop 72 ur! Okrog 300.000 obiskovalcev ter več kot 500 »trubačev«! Čevapčiči, rakija, klobasice... Celo mesto živi za teh nekaj dni na leto, ko se Guča prelevi v enega največjih žurov na svetu.

Kot bi rekel čika Vele – prvi je Rio, druga je Guča! Mesnico preuredijo v kafič, frizerski salon tudi, po cesti se komaj prebijaš med obiskovalci, bendi, štanti... Noro! In nepozabno. Za vsako dušo in vsak žep.

Cena: za člane DNŠ 27.500, ostali 30.500 SIT

Cena vključuje prevoz z modernim turističnim avtobusom na omenjeni relaciji, cestne pristojbine, parkirnine, nočitve v Guči, zdravstveno zavarovanje z asistenco CORIS in organizacijo potovanja.

Prijave na Infotočki DNŠ, do četrтка, 1.7.2004! Število prijav je omejeno.

skupina DNŠ

LokalPatriot

ZALOŽBA GOGA

jazzinty

fotopub .com

park

Sniff

Muzejski 2003

gogini

infoTočka

infoTočka

Infotočka DNŠ
Prešernov trg 6,
8000 Novo mesto

tel. 07 3374 374
www.novomesto.info
info@novomesto.info

vir:

14. in 15. maja so se v LokalPatriotu na **finalnem izboru neuveljavljenih skupin** so se pred strogo komisijo predstavili finalisti – kandidati za nastop na letošnjem Rock Otočcu.

26. maja je v Knjigarni Goga potekal pogovorni večer **Društva Novo mesto**, ki se že desetletje prek civilnega in političnega pritiska trudi za dvig kvalitete življenja v prestolnici Dolenjske. Na pogovornem večeru je prišlo do številnih pobud, med njimi te, da naj se bolj obeleži spomin na pomembnejše novomeške ustvarjalce. Stavbe, ki imajo v mestu pomembnejši kulturni in zgodovinski pomen, bi morale ustrezno obeležiti, potrebna bi bila posebna publikacija, na splošno pa so se sodelujoči strinjali, da pravega turističnega in kulturnega menedžmenta mesto ne premore. Na žalost se pogovora niso udeležili vabljeni predstavniki občine, turizma in gostinstva.

Nadaljuje se serija koncertov v okviru Jazzinty Abonmaja. 20. maja je nastopila skupina **Terra folk**, 1. julija pa Muzejski vrtovi gostijo Žabjak band.

27. maja je Novo mesto obiskala književnika Jani Virk in Cristiano Spila, ki sta nastopila v okviru vseslovenskega festivala Fabula, namenjena promociji domače in tuje kratke zgodbe.

V Kulturnem centru Janeza Trdine so se predstavile vse skupine plesnega društva Terpsihora.

Cisto običajen **reggae večer** v klubu LokalPatriot....

28. maja se je v starodavnem atriju na novomeškem Glavnem trgu odigrala **Gogina podoknica**, ki skuša s pomočjo besed, glasbe, videoprojekcije in specialnih efektov interpretirati klasična besedila slovenske književnosti.

Mestni pevski zbor Pomlad je s številnimi glasbenimi gosti navdušil številne obiskovalce na Muzejskih vrtovih.

TV Novo mesto, d.o.o.
Podbevškova 12
tel.: 07/39 30 860
trženje: 07/39 30 872
faks: 07/39 30 870
e-pošta: uredniki@tv-nm.si

Radio Krka
106.6 MHz

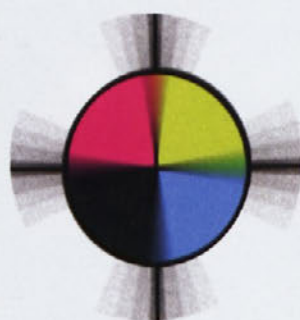

radio max
87.6 & 88.9

grafika
novo mesto d.o.o.

- Grafična priprava za tisk
- Osvetljevanje filmov **B2**
- Skeniranje diapozitivov in negativov **A3**
- Računalniška montaža - impozicija
- Barvno fotokopiranje
- Barvno lasersko printanje **A3**

Ljubljanska cesta 42
Tel.: 07 30 20 220, 07 30 20 221
GSM: 041 348 718, 031 377 165

HEIDELBERG

Kratka zgodba

Neda

Uroš Sadek

1.

Ena, dva, tri, štiri, pet blokov stoji pred mojim oknom. Zjutraj vedno pogledam, če so še tam. Zmeraj so. Menda že desetletja mirno pogledujejo v okolico, ki je hvala bogu posejana z drevesi, in se ne zavedajo lastnega obstoja. Včasih z Nedo pogledava, če se kdo sprehaja spodaj. Neda vseskozi hodi po stanovanju, medtem ko se jaz premetavam po postelji, iščoč najugodnejše položaje. Včasih je ure in ure v kopalnici, kjer se umiva, čedi, ureja, kopa, poje, včasih pa le molče razmišlja. Če je dalj časa tam, si navijem glasbo, prižgem cigareto in se sprehodim po sobi.

Že dolgo sva skupaj. Spoznala sva se po naključju, v neki gostilni. Sedela je sama za sosednjo mizo. Počakal sem, da poje, potem pa vstal hkrati z njo in jo na izhodu ogovoril. Čez nekaj minut sva skupaj pila kavo v bližnjem lokalu. Kadila sva in govorila. Bila sva si všeč, čeprav ne morem reči, da je bilo ozračje nabito z energijo. Bil je težek dan, eden tistih, ko se slabo počutiš v oblačilih, v svoji koži, vse te tišči, počutiš se tako, da te vsaka malenkost moti. Počutiš se, kot da je tvoja edina rešitev vroča peneča se kopel, ki si jo boš pripravil takoj, ko boš prišel domov.

Točno to sva si z Nedo pripravila tistega dne, ko sva se spoznala. Ker sva govorila o teh neumnih občutkih, ki jih je treba prenašati. Šla sva preprosto k meni domov, tam popila še eno kavo, ki sem jo skuhal, potem sem napolnil banjo z vročo vodo, slekla sva se in šla noter. Menda je bila to nekakšna igra zapeljevanja, ampak jaz ne vem, kdo je tu koga zapeljeval. Saj priznam, da se mi je postavil pokonci, še preden sem stopil v banjo, vstal je takoj, ko je Neda odvrгла spodnje hlačke na tla. Morda je bilo obojestransko zapeljevanje, morda sva preprosto mislila, da bo pogovor lažje stekel v banji. Pravim, tistega dne se nisem dobro počutil v svoji koži in Neda bila v podobnem položaju, kot je rekla. Sicer pa je tako zanimivo. Tedaj mi je bilo dosti lažje gledati v njene velikopotezne dojke, kot početi kar koli drugega.

Povsem razumljivo se mi zdi, da je v takšnih okoliščinah pogovor kar sam stekel v bolj intimne vode. Pogovarjala sva se o tem, kako obdržati zdravo in lepo kožo, kako je to pomembno za samozavest, predvsem žensko, kot je rekla Neda, govora je bilo o poraščenosti in neporaščenosti pri moškem in ženski, o dlakah na nosu in celo v ušesih pa o fizičnih užitkih na splošno. Skratka, dobro sva se počutila v banji. Sčasoma se je pena porazgubila in obrisi udov so postajali očitni. Zato je bilo logično, da se je Neda začela naglas spraševati, kaj počneva skupaj v tem ozkem in mokrem prostoru. Odgovorov ni moglo biti veliko. Vsak pri sebi sva si zato vzela kratek čas za premislek, brez besed, nato pa sva se bila prisiljena prepuštili pogledom.

Jaz sem gledal njo in ona mene. Rekel sem ji, da jo bom namazal z milom, pa je vprašala, če se mi zdi umazana, nakar je prišla milo in sama začela delati (na meni). Razumljivo je, da se tovrstno početje razmeroma

FOTO: BOŠTJAN PUČELJ

kmalu konča v postelji. Tudi tokrat je bilo natančno tako.

Prav nalahno sem prodril vanjo, da sem lahko jasno čutil, kaj se pri tem dogaja v mojem telesu. Bilo je božansko. Bila je ravno prav ozka, če lahko temu tako rečem. No, zadeva je trajala kakšnih petnajst, dvajset minut, potem pa sva (moram reči, da kar izčrpana) obležala vsak na svojem koncu postelje, s tem da sva se po koncu dejanja poljubila in objela, kot se v takih primerih redno dogaja.

To je bilo to. Dalo bi se reči, da sva se po tem dogodu začela v nekem smislu dobivati. Prihaja k meni domov, praviloma zvečer, in prespi. Ker začenjava biti dovolj časa skupaj, sva se posredno začela spoznavati. Težko bi rekel, da sva si zelo podobna. Ona je vseskozi nekam nemirna (za moje razmere), če denimo od kod zasliši glasbo, se začne samodejno pozibavati v bokih. Prav tako pobira cunje po tleh in jih odnaša v kopalnico, kamor po njenem prepričanju tudi sodijo. Kuhinja ji ni tuja, kmalu pa je opazila, da manjka varovalka za pralni stroj in da je v tem enigma njegove nedejavnosti. Doma je iz drugega konca vesolja kot jaz. Dobra stran tega razmerja je to, da sva precej kmalu našla ključ do delitve dela. Ona večinoma nekaj dela, jaz pa poležavam. Odkril sem, da je za človeka precej nervozna. Stalno se pritožuje, da imam vse razmetano. Meni se ne zdi.

Moram pa reči, da mi z njo ni grozno. Prav zaljubil sem se vanjo, v bistvu. Čudno pri tem je, da se je tudi ona vame. Tako kaže. Ko tole pišem, sva na počitnicah, skupaj z najinima prijateljema. Počitnice so odlična zadeva. Ves čas sva v postelji, kaj morem, če mi pa tako diši. Kar ne morem iz nje. Vsega me je že prežet ta njen ženski duh. Pa še tako lepo me zna obračati z besedami, ko bi le vedeli.

2.

Postal sem obseden z ženskim rodom. Ne morem več mirno mimo privlačne ženske. Privlačijo pa me skoraj vse, sem ugotovil. Tega seveda nisem šel govorit Nedi. Ne bi pravilno razumela. Ker sem zelo pozoren na ženski svet naokoli, se občasno zgodi, da

opazim kakšen pogled na sebi. Včasih se tudi zagovorim s kakšno. Tega je že manj. Še manj pa je primerov, ko operativno pripeljem situacijo k sebi domov, na samo. Še raje pa vidim, da grem z žensko kam drugam, saj k meni domov lahko pride Neda.

Vendar pa me te situacije hkrati obremenjujejo. Imam moralnega mačka. Vem, da vse to ni lepo. Zaradi tega sem žalosten. Vem, da kurbarija ni prava stvar za nobene človeka, dolgoročni vpliv vsega tega pa je izguba prave samozavesti. Ko se dogaja, da izgubljam samozavest, jo spontano poskušam pridobiti nazaj s tem, da spet zapeljujem ženski rod. Tako sem se z leti znašel v začaranem krogu, iz katerega ne vidim izhoda. Seveda se o tem pogovarjam le s prijatelji in ne z Nedo.

Dašo sem spoznal v lokalu, v katerega sem nekega večera zašel, in ne v otroškem vrtcu, kot zatrjuje prijatelj, ki sem mu jo predstavil. Je nekaj posebnega, sicer pa to vedo vsi, ki se vrtijo okoli nje, in ni jih malo. To lahko rečem. Stara je devetnajst let. Ko bi jo videli, kako se obnaša. V trenutku privleče pozornost nase, z najmanjšim gibom. Ima to v sebi. Jaz z gibanjem nase ne usmerjam nobene pozornosti. Najbrž zato, ker se skoraj nič ne premikam. V tem je mogoče bistvo moje zanimivosti za nasprotni spol. Ženske se sprašujejo, kako lahko neki človek živi, ne da bi se vsaj malo premikal. Tudi ko me že bolje spoznajo, se jim ne svetlika. Vsakdo ima neko posebnost, si mislim. Pač nisem tipičen moški. Moja netipičnost je v tem, da se ob gibanju fiziološko slabo počutim. Nekateri prijatelji me zaradi moje statičnosti kličejo Zelenjava.

Daša pravi, da ni verjela v posmrtno življenje, dokler ni spoznala mene. Sedaj ji je bajne jasno, da so med nami ljudje, ki so v bistvu že mrtvi, pa se izdajajo za žive. Jaz sem edini izmed njih, ki ga je doslej spoznala, pravi. Po njenih besedah je zdaj v življenjskem obdobju, ko dvakrat na dan kliče duhove. Tolikokrat me namreč pokliče po telefonu. Nisem prepričan, če naj to njeno razmišljanje vzamem kot kompliment. Zdnjič je tudi prijavila, da resno razmišlja tem, da bi zaradi mene začela hoditi v cerkev.

Če ne drugega, se delno premikam pri najinem seksu. Res pa je, da je v postelji precej divja. Ker je mlada, jo zanimajo najbolj

neverjetne kombinacije. Zdnjič je lastnoročno vdrla v tovornjak, ki je bil parkiran za ograjo (hvala bogu, da je bil prazen), in sva se dala v kabini dol. Saj je bilo zanimivo, ne rečem, da ne, če ne štejem dejstva, da sem še za časa predigre z glavo butnil ob volan.

Ampak jo imam rad. Imam. Kljub njenim žaljivkam. Najbrž ne razume, da sem kar nekaj starejši od nje in se mi ne zdi vsaka stvar na tem svetu zanimiva, zato sem tudi reduciriral premikanje na minimum. Racionaliziral sem ga, to je vse.

Baje sem se zadnje čase začel rediti, pravi Daša. Nič ne vem o tem. Ampak sem se vseeno prijavil na plavanje, malo je vplivalo name. Čeprav se mi voda zdi nenaravna pa plavanje tudi. Ne vem, zakaj bi morali ljudje plavati, če jim je narava dala možnost, da hodijo in zlasti ležijo. Ona pa je vesela, da plavam. Ker je to dobro zame, pravi. Zadnje čase me na veliko izprašuje o Nedi. Počasi ji začenja presedati nedoločnost najine zveze. Pa saj tudi meni. Ne vem, nekaj bova morala narediti z nama. In to kmalu.

3.

Z ženskami je križ. Najhuje pa je, ker so tako zelo komunikativne. Mimogrede padeš v situacijo, ko se s kakšno izmed njih zagovoriš. To pa ne potegne za seboj nič dobrega.

Danes je tretji dan poletnih počitnic z Nedo. Zraven je še njena prijateljica s svojim fantom. Saj ne rečem, da me Tina poželjivo gleda, lahko pa rečem, da me včasih pogleda. Včasih je že to dovolj. In sprehaja se v tistih zelenih kopalkah pred mojimi očmi. Teh kopalk pa sploh ni tako veliko, večinoma je samo njena koža. Da ne omenjam, da se vseskozi sonči brez zgornjega dela. Grozno je. Kali moj notranji mir. Po svoje zaradi tega trpim. Delno zaradi tega komaj čakam, da se naše skupne počitnice končajo.

Lahko še rečem, da sem v teh dneh veliko razmišljal o naju z Nedo. Kakor koli obrnem, na koncu se mi zdi, da jo imam rad. Trudim se, da bi ji to nekako pokazal. Ne rečem, da v tem blestim. Si pa prizadevam. V tem kontekstu sem se tudi odločil, da se Tine ne bom niti pritaknil. Če hoče, naj se me sama.

Kako je puran stisnil jajčka

Evo, prišli smo do dna! Pravzaprav sem prišel do dna, a se boljše počutim, če s sabo potegnem še vas. Sicer nič krive, a vendar. Ne maram biti sam. Ne maram biti sam kriv, ko se delijo medalje, me nič ne moti, če sem iskren! A zakaj smo prišli do dna? Zato, ker tokrat nisem ušpil ničesar. Mislim, sem, jasno, znan sem po tem, da izvajam neumnosti po tekočem traku, celo prisposodobim »izvesti Šinija« so poimenovali po meni. Ja, takšen sem. Če namreč človeku, s katerim delaš prek študentskega servisa, v najbolj sočne detailje razlagaš, kako si v gimnaziji »krivil« neko deklico, to še ni nič narobe, narobe pa je, če se potem, ko mu na koncu zaupaš njeno ime, izkaže, da si pripovedoval štorijo o njegovi trenutni soprogi. No, to ni samo neumnost, to pomeni »izvesti Šinija«! Ali če za šankom, ko amerikanec na obisku v Sloveniji naroči mineralno vodo in ga natakar ne sliši zaradi hrupne glasbe, mimogrede navržeš, naj mu da kar banana. Ker banana se v angleškem jeziku izgovori skoraj enako kot v slovenskem! Ali pa če v prijetni debati z znanim homoseksualcem, ki svoje spolne usmerjenosti ne obeša na veliki zvon, kot prisposodobim nečesa, kar res nikoli ne bi naredili, rečete, da bi se rajši pustili poflodirati v rito. Ali če kličete v Združene države in misleč, da zveza ne bo tako hitro vzpostavljena, odidete na wc s časopisom, na drugi strani pa se seveda skoraj v trenutku vklopi telefonski odzivnik, slušalka pa leži v dnevni sobi. Ali pa če te zakonca, lastnika visokotekadne revije, povabita, da bi sodeloval s teksti, za spremembo dobro honoriranimi, in ko ti zakonca, katera ženska del je glavni urednik, razlagata o konceptu in vsem ostalim, medtem ko ti nezainteresirano listaš zadevo, dokler ne prideš do fotografije glavne urednice in zažvižgaš in pocmokaš z jezikom, češ, katera je ta huda mami! Saj se vam torej sanja, kaj to pomeni »izvesti Šinija«, ne? No, torej, kljub temu, da jih nenehno izvajam, mi za tokratno številko ni uspelo udeležiti se nobene akcije. Mislim, vsaj takšne ne, ki bi jo lahko popisal v ParkXtremu, ne da bi me preganjali policisti, recimo.

Po načelu, da vrč hodi po vodo le toliko časa, dokler se ne zgradi vodovod (če vmes seveda ne zaprejo direktorja novomeške komunale), sem vseh šest let, kar imam tole rubriko, zamujal zadnje roke, »dead line« ljubkovalno poimenovane. In če ima skovanka v sebi besedico dead, se z njo ni hecat. Sem vedno zamujal, a na koncu vedno uspel nekaj ščarati. Tokrat pa mi ni uspelo. Park je že na filmih, verjetno je nekaj pol že celo stiskanih, stran, ki jo pravkar bere, pa je še prazna. Ker sem obljubil, da bom nekaj zagotovo naredil in poslal. Ko sem poklical preljube glavnega urednika in mu zaupal, da tokrat pa ni zneslo, je bil kratak: »Ne se hecat!« In je odločil. Enkrat, ko smo nekaj feštali, sem ga slišal peti. V njegovo obrambo moram povedati, da ni bil povsem pri sebi, oziroma je od njega zelo malo ostalo, veliko več je bilo alkohola, a kljub temu – človek, ki tako poje, je sposoben marsičesa. Res. In sem se usral. Kaj bi tajil.

Ker se v zadnji sekundi ničesar ne da storiti, sem pobrskal po ramu in izlekel dogodivščino, ki po moje zagotovo spada med ParkXtreme, dasiravno ni bila načrtovana. In se je zgodila že pred Parkom. A v sili hudič muhe žre ...

Leta nazaj, še v trdem in temačnem komunizmu, je v vsej Jugoslaviji na nekakšnem konkursu za najbolj odbito službo zmagal človek, ki je v Agrokomercu stal ob tekočem traku in mrtvi perjadi nekaj izrezoval. Nisem si zapomnil, kaj (koncept nisem zdravnik internist, lepo vas prosim), vem le, da so to morali izrezovati ročno, ker smo bili Jugoslovani sto let za leseno žlico, zaostali torej, in še nismo imeli robota, ki bi lahko uspešno nadomestil Perico ali Jovota. Ja, to še niso bili časi »ne morete me tako slabo plačati, kot jaz lahko slabo delam« in človek si je pač prislužil nekakšno nagrado, med nejevernimi buljenjem v ekran in spremljanjem

oddaje pa so name naredili največji vtis modeli, ki so prav tako stali ob tekočem traku, a niso ničesar izrezovali, temveč rezali vratove živim purmanom. Jeba, če mene vprašate. Le kaj ti ljudje jedo za malico? In o čem se pogovarjajo, ko pridejo domov? Ej, žena, danes sem presegel normo, vrat sem uspel prerezati 1500 puranom! Eh ...

No, pravljica je počasi minila, Jugoslavija je crknila, čeprav ne še povsem, vsekakor pa je crknil Agrokomerc. In so naredili razprodajo. Veliko. Prodali so vse živo. Tudi purmane. Ki jih ni imel kdo zaklati. In ko je moj prijatelj gledal dnevnik in opazil, da so naprodaj tudi živi purmani za bagatelno ceno, se mu je kupiti eno takšno pernato nesnago

Prijatelj, ki seveda v tistih težkih časih ni imel zelo veliko denarja, saj je še študiral, je vse svoje prihranke pretopil v koruzo, celo cigaretno znamko je moral zamenjati, da je imel dovolj. Namesto filter 57 je kadil lbar cigarete, ki so bile pol cenejše in vsaj trikrat bolj nagražne, je pa dvojno prišparal, ker ga od takrat nihče več ni žical. Purman je rasel, ker pa poleg zverine ni bilo navodil za uporabo, prijatelj ni vedel, koliko koruze mu dnevno zmetati, da ne shira in je za vsak slučaj zmetal dvakrat toliko, kolikor je mislil, da bi bilo dovolj, pa še kakšno pest za dobro mero je dodal. Človek nikoli ne more biti dovolj previden, ne? Purman je torej rasel in rasel je zelo hitro, ker je seveda ogromno jedel, in večji je bil, več je pojedel. Sredi zime pa je zmanjkalo koruze. Ker je pozimi koruza dražja, denarja ni bilo, cenejših cigaret tudi ne, zato mu je začel metati pasje briketi. Ki so sicer parkrat dražji od koruze, a jih je kupoval oče. Za psa. In vse je bilo v redu, dokler oče ni ugotovil, da je pes čedalje bolj suh, briketov čedalje manj, purman pa je izgledal že kot majhno tele. Pa še k hiši skoraj nihče več ni mogel, ker je beštija napadale vse živo. In je bilo pravljice konec.

Purman mora od hiše, je odločil ata, oziroma, purman mora v lonec. Prijatelj se je načeloma strinjal, a mu je ptič nekako k srcu prirasel in mu ni mogel duše spustiti, nič pa ni imel proti, da bi to storil kdo drug. Pa se je javil sosed, po moje ne zato, da bi malo potreniral za vojno, ki se je napovedovala čez kakšnih pet let, le bolj kilave sorte je bil in nekako se ni uspel pririti v našo družbo, pa si je verjetno mislil, da si bo s tem kupil vstopnico. Pajade. Človeku boš zaklal najboljšega pernatega prijatelja in misliš, da te bo ta potem vzel za poročno pričo?

Dobro. Sosedek, ves rahitičen in droban, je vzel velik mesarski nož in purmana (ki je zagotovo imel kakšno ljubko ime, a sem ga žal pozabil) enostavno zajahal. Skoraj kakor kakšnega majhnega ponija. Stisnil je noge, da mu ne bi ušel (stati je moral na prstih) in ga s prosto roko prijel za krono. Mi pa smo opazovali. V tišini. Tudi purman je miroval, ker je večkrat tako nosil mlajše otroke in je bil vaje. Pa po vsaki takšni ježi je dobil hrano in je morda mislil, da bo tudi tokrat tako. Malo bodo jahali, potem bom pa jedel, si je verjetno mislil v tisti majhni glavici. Ne vem. Zagotovo pa se ni upiral. Sosedek je zamižal, prislonil mesarski nož ob purmanov vrat, globoko zajel sapo in potegnil. Močno. Kot z lokom po strunah violine. In bilo je, kot bi pritisnil kakšen skriven gumb. Purman je oživel, pravzaprav je skoraj znorel. In začel tekati po dvorišču, z rahitičnim človečkom na svojem močnem hrbtu. Ki mu je z nožem ves čas vlekel po vratu, le da je bil nož narobe obrnjen in purmana ni klal temveč le dražil. Grozljivo in nadrealistično, vam povem. Mali je bil tiho, kakor kakšen jahalec rodea, je pa zato purman bolj vpil. Mi pa smo se krohotali. Dokler pernata nesnaga med svoje zelo močne peroti ni ukleščila tiste mehke stvari, ki je bingljala med nogami nesrečnega jahalca. In je začel še ta vpiti, mi pa smo se krohotali še bolj divje.

Kako se je stvar končala, pravzaprav niti ne vem, ker sem imel solze v očeh, ampak megleno se spominjam, da je purman brez jezdec odpeketal proti obzorju, jezdec je zvit v fetusni položaj še kar nekaj časa ležal na tleh in stokal in jokal, mi smo se smejali, prijatelj oče pa je klel, ker mu je ušlo kosilo, hranjeno z briketi, ki jih je kupoval z žulji, pride-lanimi v nekakšni fabriki, ki je danes tudi ni več.

Evo, če bi si upal (pa si na srečo ne), bi se recimo tokrat lahko zlagal, kako sem za ParkXtreme jahal purmana, pa vi sploh ne bi vedeli, da si kar nekaj izmišljam. Ampak resni-coljuben seveda nisem zaradi vas temveč zaradi glavnega urednika. Ker če bi vi njega slišali peti ...

krneki Šini

To sem jaz.

zazdelo prav fino. In jo je kupil. Na jug ponjo se je odpeljal kar s svojim starim spačkom in mladega purmančka privezal v prtljažnik. Na poti nazaj je enega tudi zbil, pa ne od Agrokomerca, temveč domačega, divji je bil le njegov lastnik, ker ga je torej zaman hranil, saj od mesa ni ostalo skoraj nič, le neužitna palačinka na cesti in v zraku perja, kakor bi blazino raztrgal, a si moj prijatelj zadeve ni jemal k srcu, ker itak ni ustavil. Škode na avtomobilu imenovanem spaček pa tudi ne more biti veliko, ne?

Doma so mojega prijatelja domači gledali malce postrani, ker je pernata nesnaga prav nesramno onesnaževala dvorišče, pa nihče ni kakšne koristi videl od nje, dokler niso ugotovili, da je pravzaprav odličen čuvaj, da ga je postrani gledal le še cucek, ki se je morda zbal za svojo službo.

EN SAM ČLOVEK VAŠE IN NAŠE IN VAŠE HIPER FENOMENALNE IN ULTRA SEXUALNE ENOTE POTLAČ JE BIL DOVOLJ, DA JE SPRAVIL OBČINE NA KOLENA. PO DVEH VELIKIH KATASTROFAH [DON KOVA PETROLEUM IN PROSLAVA ŽU], SO PREGOVORI HITRO STEKLI IN KOT JE TO ŽE V NAVADI, JE KOŽA ŠE ENKRAT VEČ OSTALA SITA IN VOLK CEL...

ENOTA POTLAČ

6

OBČINI NA ROBU ŽIVČNEGA ŽLOMA...

BLAVO, SEF... JAZ TUDI NE MOLEM VEČ, SMLC!...

MEDTEM JE ENOTA POTLAČ DOŽIVELA ŠE EN ZNAMENIT DR. NOVŠKOV GOVOR, KI JE TOKRAT TRAJAL SAMO 11R IN 43 MIN...

HMM... VSE SE JE DOBRO KONČALO. UBOGO LJUDSTVO SMO ŠE ENKRAT VEČ REŠILI PRED... IN ZASLUŽILI ŠE POKLATNIH SKROMNIH MILIJON EVROV, KAR JE SEVEPA MALO V PRIMERJAVI Z NAŠIM NEPRECENLJIVIM TRUDOM IN ANGAŽMAJEM. ČAS JE ZA ZDRAVICO!!... HMM...

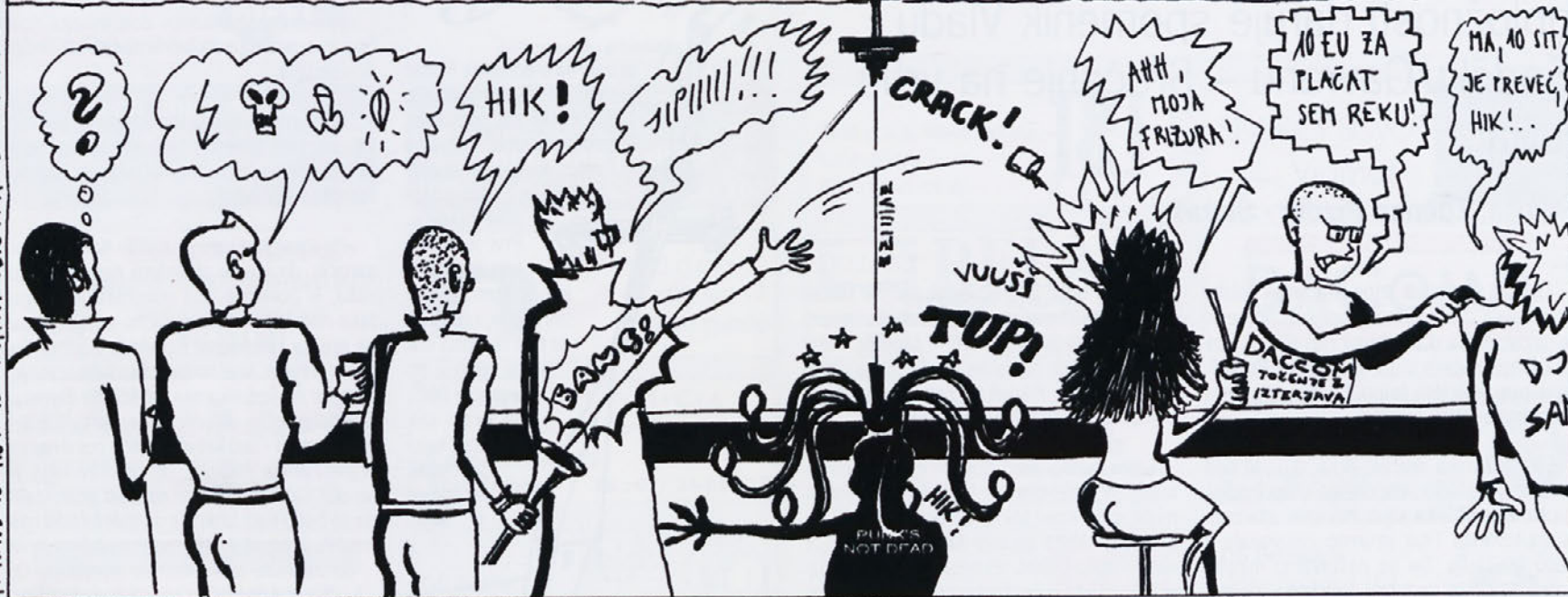

MOGOČE BI BIL BOLJE, DA BI SPIL NEKAJ, KAR MANJ ZAŽIGA* TO PIJAČO PA LAHKO MIRNE VESTI VRĚM...

* GLEJ EPIZODO 69/72 8.04, L5

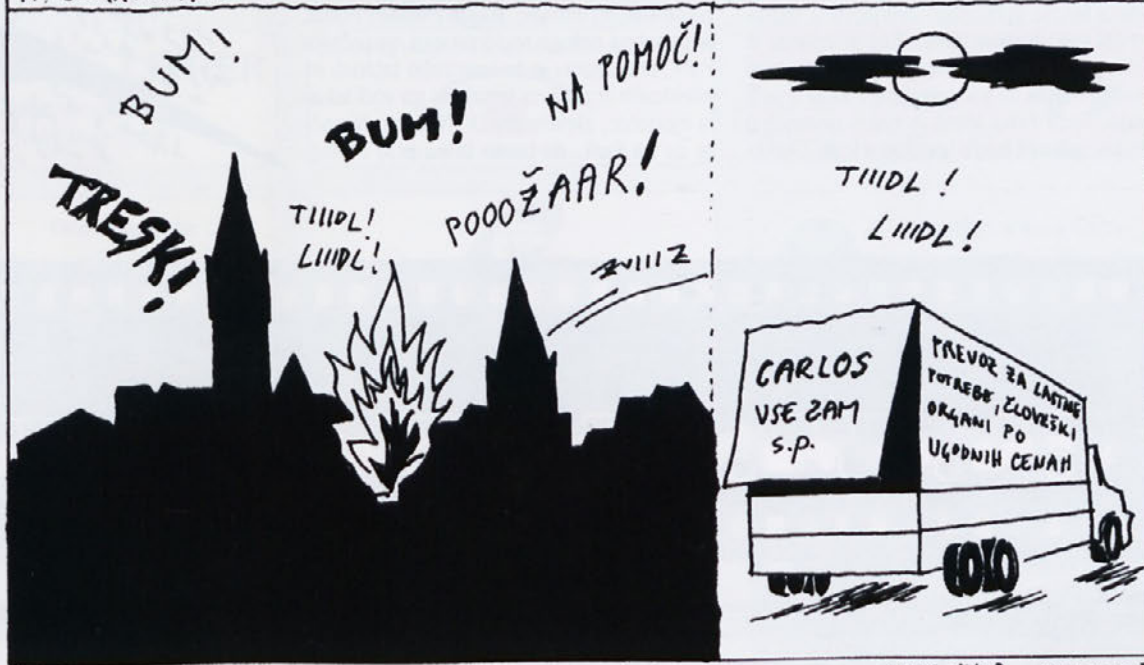
... IN FEŠTA SE JE LAHKO ZAČELA...

...NEKATERI SO BILI PREPRIČANI V SVOJ PRAV...

... SKRATKA, BIL JE TO ŠE EN KLASIČEN NOVOMEŠKI PETKOV VEČER...

THE END... PRIHODNOST

POTLAČ

l o k a l n o t r o b i l o

Visok jubilej dveh novomeških gigantov

50 let Krke d.d. ter veličastnih tri leta in šest mesecev Potlača!

Pikovit naravnost v Irak – Občina ob priložnosti daruje spomenik Vladu Sodčku-Gavrana – Srečanje na vrhu julija

Poroča: Zdenka Pizdič - Šlataš

Zgodaj spomladi letos sta visok jubilej praznovala dve najpomembnejši novomeški ustanovi, **Krka d.d.**, druga največja slovenska farmacevtska družba, in tednik **Potlač**, prvi preiskovalni tabloid »regionalnega mesečnika« Park.

Farmacevtsko društvo Krka, d.d., je pod modrim vodstvom prihodnjega kralja Podgurja **Kneza Miloša** kljub mnogim udarcem (smrt tovariša Tita) strumno zakorakalo v novo tisočletje. Da ne naštevamo minulih zmag, ki so že dodobra usidrane v zavesti Novomeščanov, spomnimo samo na najnovejšo ultragenialno poslovno potezo Kneza Miloša in njegovih dvorjanov iz farmacevtskega društva Krka. Kot je znano, je Krkin izdelek **pikovit** padel na testu primerosti, tako da so ga v Sloveniji izločili iz prometa. Toda Knez Miloš je našel neverjetno rešitev: **pikovit bodo izvažali v Irak**. Eksklu-

zivno za Potlač je predsednik uprave takole pojasnil mojstrovino: »Kot sem dejal v nekem intervjuju, pikovit otrokom ni škodljiv, mislil pa sem seveda na iraške otroke, ki so vajeni bojnih strupov. Pikovit bo pravzaprav blagodejno vplival na njihov organizem.«

Edina razlika med Bogom in Knezom Milošem je vselej bila le v tem, da Bog zase ni mislil, da je Knez Miloš. Še pomembnejši od gospodarskega giganta Krka pa je vaše in naše trobilo Potlač. Pravkar je trobilo praznovalo tri leta in šest mesecev od svoje ustanovitve. Glede na pomen obeh ustanov to šteje ravno toliko kot petdeset let Krke ali pa še kakšno leto več. **Kaj je Potlač?** Potlač je posebna priloga regionalnega mesečnika Park, pravzaprav je to umetniški tabloid, intelektualni in zanikrni tednik, ki ga vodi lokalni mogotec, skrivnostni Dr. Novšek. Naročite se na Park, da boste lahko brali Potlač,

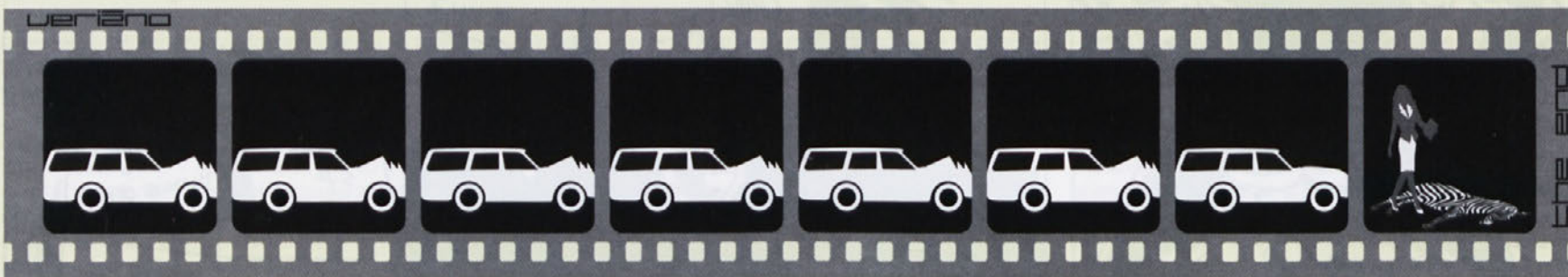
pravijo na uredništvu. Potlač je tako levi kot desni, je tako opozicijski kot pozicijski, pač glede na to, kam piha veter, kam nese banke, kdo podpisuje menice. Prvi je odkril, kdo je kdo in kdo s kom na mestni občini, razkril pa je tudi razvpito sramoto znotraj organizacije DNS. Je pravi slovenski katoliški medij, neomajen v svoji

omajanosti, duhovit in resničen hkrati. Strah in trepet revnih elit, ljubljen od bogatih ljudskih množic. Pokončen in tresoč, samozavesten in včasih plašen, vendar še vedno neustrašen, kadar ponižnost ne pomaga več. Potlač je enkratna in neponovljiva sinteza velikanov dolenjskega novinarstva, avantgarda balkanskega lokalnega dopisništva.

No, in oba velikana sta spomladi praznovala okrogla jubileja. Tako kot vedno se je ob tej priložnosti primerno odzvala tudi novomeška občina.

»Pri lokalnem kiparju Jožetu Kotoriju smo naročili, da izdela skulpturo največjega junaka, ki povezuje oba novomeška giganta tako rekoč v eno harmonično celoto. Seveda gre za celotelesni kip Vlada Sodčka Gavrana, junaka, ki je novomeško farmacevtsko popeljal na košarkarska igrišča, in človeka, ki je dolga leta – do veličastne smrti na umetniškem odru – več kot zaslužen polnil najbolj brane rubrike Potlača. Ob otvoritvi kipa, ki bo stal na vrhu cerkvice na Trški gori – tako da se bodo tujci lahko že na daleč čudili naši multikulturalnosti –, bo mestna občina seveda darovala tudi skromno insercijo. Ob otvoritvi bo občina koordinirala tudi Prvo vrhunsko srečanje obeh velikanov sodobne dolenjske zgodovine, Kneza Miloša in Dr. Novška,« je pojasnil novomeški župan, **Veliki Mag Boško don Kova**.

Večna slava jim oziroma še na dolga in uspešna leta vsem trem, Krki, Potlaču in Vladu Sodčku!

Naročniki revije **park** so tudi podjetja in ustanove:

COMOLAN
Trženje in servis računalniške opreme
Ljubljanska 8, Novo mesto
tel.: 07 33 21 638

LEPOTNI ATELJE
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura
Olimpe
Milana Majcna 9, Novo mesto
telefon 07 332 45 10

Plesni center Dolenjske
Novi trg 7, Novo mesto
gsm: 041 754 911

TONSON
Šola tujih jezikov
Kandijska 64, Novo mesto
Tel.: 07 33 77 882, www.tonson.si

COMPUTRONIC
Tel: (07) 3376 710
computronic@siol.net

Loging d.o.o.
Industrijski in skladišni objekti
Zdinja vas 17, Novo mesto
tel.: 07 30 99 300, www.loging.si

Tuš market Brusnice
Panda d.o.o.
tel.: 07 30 85 623

OCEAN
Tel.: 07 30 20 400
Fax: 07 30 20 401
Ljubljanska cesta 22
Novo mesto
E-mail: ocean.tours@siol.net
www.ta-ocean.si

Cvetličarna Cvetnik
Ljubljanska 27,
Podbeškova 4,
Novo mesto

MTI Pavlič
Kočevarjeva 2,
8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 570

Panda d.o.o.
KZ Krka,
Dom, vrt in kmetijstvo
tel.: 07 33 56 360

ZARJA
Stanovanjsko podjetje
Prešernov trg 5
Novo mesto

Studentski servis
sedež: Prešernov trg 6, Novo mesto
07 3374 370, 031 396 139
poslovalnice:
Baragov trg 1, Trebnje
07 3460 520, 031 677 965
http://www.student-nm.com

Robert's elektronika d.o.o.
Novomeška 79, Straža
tel.: 07 30 84 840

Visio d.o.o.
Metelkova 7b, Ljubljana

Vzdrževanje vozil - vulkaniziranje
Matjaž Avbar s.p.
Belokranjska c. 16, Novo mesto

Lubcon d.o.o.
Pod Trško goro 33
Novo mesto
tel.: 07 33 80 760

ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.
8000 Novo mesto • Podbeškova ulica 31 • tel.: 07/3 930 930
E-mail: roletarstvo.medle@siol.net
OKNA - VRATA - SENČILA

ZM d.d. ZAVAROVALNICA MARIBOR
Zavarovalnica Maribor d.d., Cankarjeva 3, 2507 Maribor

Študentski servis
www.noua.si
051 310 676

STUDIO VIRG
avdio-vizualna produkcija

Arch linea d.o.o.
projektiranje, načrtovanje, oprema, design
Kandijska cesta 28, Novo mesto
tel.: 07 30 79 811

YURENA
33 72 100
šola tujih jezikov
33 72 102
Glavni trg 11, Novo mesto

Real d.o.o. Novo mesto
Kočevarjeva 2,
8000 Novo mesto

steklarstvo Vidmar
Brod 11,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 337 90 90

ZOGAJ d.o.o.
ZIDARSTVO, FAŠADERSTVO IN ZIDAVA ŠKARP
Mestne njive 47, Novo mesto
041 624 967

N3 d.o.o.
Krajčeva 17
Novo mesto

RELAX
Turistična agencija
PREŠERNOV TRG 9, NOVO MESTO
TEL.: 07 39 33 420

KERAMIČARSKA DELA
DACOMM
d.o.o. Novo mesto

VRTEC CICIBAN NOVO MESTO
Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

K.N.J.I.Ž.N.I.C.A
Pavla Golie
Kidričeva 2, p.p.29
8210 Trebnje Tel.: 07/ 34-82-110

RIC Novo mesto
Novi trg 5, Novo mesto
tel.: 07 39 34 550
www.ric-nm.si
Razvojno izobraževalni center Novo mesto

Visoka šola za upravljanje in poslovanje
Dodiplomski visokošolski programi
Na Loko 2, Novo mesto
tel.: 07 39 30 020

DOLENJSKI MUZEJ
Muzejska 7, Novo mesto

OŠ Bršljin
Kočevarjeva 40, Novo mesto
e-mail: os.brsljin@guest.arnes.si

Šolski center Novo mesto
Šegova 112
Novo mesto

OŠ Brusnice
Velike Brusnice 101,
V. Brusnice

KNJIZNICA
Rozmanova 26/28,
Novo mesto
tel: 07 393 46 74

Osnovna šola CENTER
Seidlova cesta 7
8000 Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Območna enota Novo mesto

KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE
KC Janeza Trdine
Novi trg 5, Novo mesto

LDS
LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE
MESTNI ODBOR NOVO MESTO

Osnovna šola GRM
Trdinova ul. 7,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 39 35 900

Glasbena šola Marjana Rozina Novo mesto

Kmetijska šola Grm
Sevno 13
Novo mesto

GIMNAZIJA NOVO MESTO
Seidlova cesta 8
8000 Novo mesto

Dijaški dom Novo mesto
Šegova ulica 115
8000 Novo mesto

OŠ Šmarjeta
Šmarjeta 1, Šmarjeta
tel.: 07 38 44 180

park

SREDNJA ŠOLA
ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM
Ulica talcev 3
Tel.: 332 15 27

Srednja EKONOMSKA ŠOLA
Novo mesto
Ulica talcev 3/a
07 39 33 264

Mestna občina Novo mesto
Seidlova 1, Novo mesto

MEĐNARODNI FESTIVAL KRATKEGA FILMA, NOVO MESTO

21. do 26. junij 04

www.sniff-festival.com

GLAVNO PRIZORIŠČE - KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE

USTANOVITELJ

ORGANIZATORJI

GEN. POKROVITELJ IZVEDBE

KOPRODUCENTI

FESTIVAL SO PODPRIL

PARK

III 895/2003/200

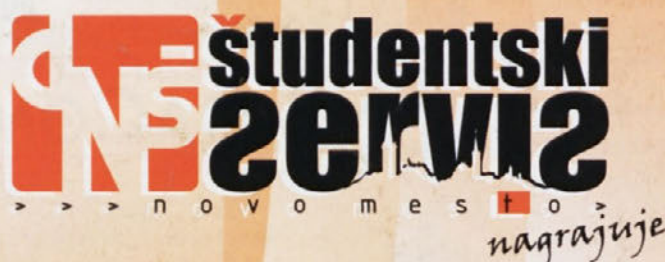

200514706,8

COBISS

Knjižnica M. Javca
Novo mesto
Studijski center

3 izdaja

nagrajna igra za mesec **MAY**

V torek, 01.06.2004, je komisija DNŠ - Študentskega servisa Novo mesto izvedla 6. nagrajno žrebanje. Deset izžrebancev je bilo nagrajenih s praktično nagrado študentskega servisa.

Praktično nagrado študentskega servisa prejmejo:

- MRVAR ANŽE, Sela 17, 8350 Dolenjske Toplice,
- BREZNIKAR BOŠTJAN, Log 6, 8230 Mokronog,
- PILETIČ MATEJ, Dol. mokro polje 7, 8310 Šentjernej,
- STOPAR MAJA, Stari trg 29a, 8210 Trebnje,
- MIKLIČ BOŠTJAN, Podgora 108, 8351 Straža,
- RIBIČ BARBARA, Iglenik 6, 8212 Velika Loka,
- OREŠNIK TAMARA, Reber 3, 8210 Trebnje,
- RIBIČ PETER, Maistrova 20, 8210 Trebnje,
- KUPLJEN MAJA, Klemenčičeva 4, 8000 Novo mesto,
- PRIMC BOŠTJAN, Koroška vas 37, 8000 Novo mesto.

Seznam nagrajencev je objavljen tudi na oglasni deski in spletni strani DNŠ - Študentskega servisa, Napovedniku Infotočke DNŠ in na oglasni deski v klubu LokalPatriot.

www.student-nm.com

Nižje cene digitalnih fotografij

Obiščite spletno stran www.foto-asja.si in si naložite program za enostavno naročanje in pošiljanje digitalnih fotografij prek spleta v naš studio.

Digitalni fotoaparati

Po ugodnih cenah in z možnostjo obročnega odplačevanja so Vam na voljo v vseh naših poslovnih enotah: Novo mesto, Metlika, Sevnica, Trbovlje, Zagorje ob Savi. Obiščite nas in z veseljem Vam bomo svetovali, tako bo vaša pot v svet digitalne fotografije enostavnejša.

